

ԱՄԵՆԱՑՆ ՍՐԲՈՑ տօնին առքիւ «
ռաջ» լոյս չի տեսներ Նայեմբեր
(Հինգշաբթի, Նայեմբեր 2ի թիւ): Լ
յաջորդ թիւը՝ Ուրբաթ, Նայեմբեր 3

Այբի Տիկին Ժանեթ Հեղինակ,
Տիկին Անթուանյան Ռանանան (Վիկե-
նա),

Տիկին Վարդուհի Գոյանան (Հոյան-
աս),

Տէր եւ Տիկին Վարդան Գոյանան (Գո-
ին),

Պ. Սիմոն Գոյանան (Հոյանաս),

Պ. Էմիլի Հեղինակ,
Տէր եւ Տիկին Գեորգ Հեղինակ եւ զա-
ւակը՝ Աննա,

Տէր եւ Տիկին Մանուկ եւ Մարի Մը-
կերան եւ զաւակները՝ Լուի եւ Վերա,

Պ. Անտո Գոյանան (Գոյին),
Տէր եւ Տիկին Գեորգ Գոյանան (Գո-
ին),

Պ. Երուանդ Գոյանան (Գոյին)

խոր ցաւով եւ ծանուցանել իրենց մօր,
բոր, մեծ-մօր, հօգեբոր, նանիկը՝

ՏԻԿԻՆ ՍԱԳՐՈՒԻՒՆՈՒՆԻ

(ԵՐԱՅԻՄ ԳՈՅԱՆԻԱՆ)

մահւոյ, որ պատահեցաւ Հոկտեմբեր 29ին,
83 տարեկանին՝

Յուշարկարգութեամբ, իւր կատարել
Հիշատակը, Նոյեմբեր 2, ժամ 14-30-
ին Փարիզի Հայ կաթողիկէ Ս. Խաչ ե-
կեղեցին՝

13 rue du Perche — 75003 Paris

ուրիշ ժամերն են փոխադրուի Լուի-
յուշի գերեզմանատունը:

Ռիւս Ժամագիրքը, որիւման չըլլարով եւ
ինքնուրի մերկայիս իրեն այդ մկտուի:

«ՅԱՌԱՋ»-ը Մեր ցաւակցութիւնները
Հիշման եւ Ունեանման ընտանիքներում:

ՎԱՀԷՆ ԿԵՆԵԴՐԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Երբ անցեալ ապրիլին ստորագրուած է
Փշտի-Ռոյնիտի եւ Արարիկի (Հա-
յաստան) զուգորդութեան համաձայնա-
գիրք, առաջինին պատգամաւորական
ուշադրութեամբ դրուած է Վահէի պա-
րտական (հաղիւ մէկ տարեկան), որ կրնայ
ապրիլ միայն լարդի մը պատասխանու-
մով: Գործողութեան կ'արժէ 30 հազար
Եւրո:

Զուգորդութեան կոմիտէն կոչ էրնէ
նոյնաբաններուն չէճի ուղարկել, իր
անունին՝

«Opération Vahé»
Comité de Jumelage
3 Place de la Mairie
92350 Le Plessis-Robinson

ԳՐՈՒ ԿԵ ՓՆՏՈՒ

Հայաստանի Հայ կին մը տուն մը-
րելու, ապրել անձ մը կամ ծանուկ իւր-
նանիւն աշխատանք կը փնտէր:

Հեռագրի՝ Նոստալի —

06-16-05-84-15

Ի ՅԵՐԱՅԻՄ

Իր եղբոր Մարգիս Գոյանանի մահուան
ուրիշը տարեկանի ի յիշատակ՝ Տիկին
Նոյնի Հեղինակ 150 Եւրո կը նուիրէ
«ՅԱՌԱՋ»ին:

Ազատի Անդրեանանի մահուան ապրիլ
Սոսա Մոսէանան 50 Եւրո կը նուիրէ «Յա-
ռաջին»:

ՎԱՐՈՒՅԱՆ Ս. ՄԵՋ ԱՐԱՌԻԱՆ

Անդրեանանի կողմէի Վարդապետ Մարգ
Խաչ Հեղինակ զարգացում՝ Պ. Զարեկ
Տիկին խաղաղ՝ Պ. Երուանդ, Երուանդ
խաղաղ խաղաղ՝ Պ. Մկրտիչ, Մկրտիչ
եւ զաւակներն են՝ Երուանդ Ս. Խաչ
Երուանդ խաղաղ 19-21 Հեղինակ չէլ
տեղ Հեղինակ Նոյնիտի Ս. Խաչ
Խաչ Հեղինակ Նոյնիտի փոքրիկ, զոր
կապ Հեղինակ Նոյնիտի, խաղաղ: Անոնք
որոնք կը փոխադրեն մաս կազմել երգ-
չութեան ու կ'ընեն օրերու Ս. Խաչ
Խաչ Հեղինակ Նոյնիտի, կը խորհրդի
կապ հաստատել Հեղինակ Նոյնիտի
Հեղինակ Նոյնիտի ԲՈՅՆ, Բաշեանի Հեղինակ
Հեղինակ Նոյնիտի 01 39 85 28 77 կամ
06 28 14 52 52:

CINE-CLUB

«Achkar» / UCAF

Ciné-Club
«Rouben Mamoulian»
Sous le parrainage
de Robert GUEDIGUIAN,
réalisateur

Directeur des programmes :
ARTO PEHLIVANIAN

Vendredi 3 novembre, à 20 heures
1er anniversaire du Ciné-Club

VODKA LEMON

Coproduction France-Italie.

Suisse-Arménie, 2003

Comédie Dramatique, durée 1h28 mn

Réalisateur : Hiner Saleem

Musique : Michel Kori

avec Romik Avnitan, Lala Sarkissian,
Ivan Frank

Dans un village Kurde d'Arménie, un
homme attend une lettre de son fils in-
stallé à Alfortville, persuadé qu'elle ar-
rivera pleine d'argent...

- Participation aux frais : 5 Euros
- Adhérents et Abonnements : 3 Euros

U C F A F

6 Cité du Wauxhall 75010 Paris

M^e République

Հ.Մ.Բ.Մ.ՖՐԱՆՍ

Ֆ Ր Ա Ն Ո Ւ Ղ

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիայի վարչութիւնը
կը տեղեկացնէ, թէ արդէն սկսած են
մարզական այս տարեկանի փորձերն ու
մրցումները:

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիայի վարչութիւնը
սկսած են փորձերն ու մրցումներն աւել
նկատելու երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի
ժամը 21-00ին 21-00:

Հասցէ՝ Parc de Choisy—Plaine Sud
94000 Choisy le Roi:

Իսկ առաջին խաղին փորձերն տեղի
կ'ունենան երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի
օրերը ժամը 21-00ին 22-30 նորից զարուի
միայն:

Բաւեկալ տեղեկութիւններու համար
կապ հաստատել հետեւեալ թիւին հետ՝
06-20-86-83-54

Պ Ա Ս Գ Ի Ք

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիայի պարզեցիկ խաղ
այս տարեկանի մարզումներն սկսած են:

Փորձերն տեղի կ'ունենան երեքշաբթի
եւ Հինգշաբթի օրերը, ժամը 20-30ին
22-30:

Հասցէ՝ Gymnase Glacière
121 rue Glacière
75013 Paris

16 տարեկան լիցենզիայի տարբեր կրնան
զինել եւ մաս կազմել Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆր-
անսի տարեկանի խաղին:

Անդամագրութեան եւ մանրամասնու-
թիւններու համար կը խորհրդի հեռա-
ժամը 06-12-15-16-27 թիւին:

CHENE

Date à retenir

EXPOSITION
DE L'ARTISANAT
D'ARMÉNIE
du 26 au 30 novembre
et
GRANDE BRADERIE
DE NOËL
les 2 et 3 décembre

CHENE France

Ա. ԳՈՒՀԱՆՆԵՒՄԱՐԻՏԻ ՓԱՐԻԶ

Եկայի տունագիւ

Տօն Ամենայն Սրբոյ

Հնոց եւ նորոց, Գայիտի եւ Անայիտի
ՇԱՐԱՊ, Նոյնիտի 4ին,
Հինգշաբթի եւ առաւոտեան պարտման
եւ երեքշաբթի:



**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

Pour perpétuer une tradition présente
depuis 50 ans à Vienne,
la messe de la Toussaint sera célébrée
à Notre Dame de Pipet

par Monseigneur
GREGOIRE GHABROYAN,
Evêque des Arméniens Catholiques
de France

le mercredi 1^{er} novembre à 11h

En souvenir de ses membres disparus
cette célébration sera suivie
d'un repas organisé
par la Section «Sévan» de Vienne
de la Croix Bleue des Arméniens
de France

à 12 heures 30
à la Maison de la Culture Arménienne
de Vienne — 9 rue du Cirque
Prix du repas (café compris): 15 Euros
10 Euros pour les enfants
en dessous de 12 ans

Réservations :
avant le samedi 28 octobre
en téléphonant au 04 74 53 43 80
de 14h à 19h et
au 04 74 85 57 64 après 19h

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
et
LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE
A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février
L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...
Comprenant les prestations suivantes :
Transport-car au départ de Vienne —
Séjour-Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — Excursions-La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04.74.53.25.91
— Laurence : 04.74.53.75.90

Date limite d'inscription :
30 novembre

CENTRE CULTUREL SAHAK-MESROP

Directeur : KHATCHIG YILMAZIAN

LES ACTIVITES DES MOIS D'OCTOBRE ET NOVEMBRE

ANNEE DE L'ARMENIE

- 3 - CONCERT — Samedi 4 novembre à 20h30 à CALAS
- 4 - CONCERT — Vendredi 17 novembre à 20h30 à ST. BARNABE,
Marseille, pour l'école HAMAZKAIENE
- 5 - CONCERT — Dimanche 19 novembre à 15h30 à SEPTEMES

Sous la direction de Khatchig YILMAZIAN

Au piano : Juliette YILMAZIAN

Solistes : Ani Conquet — Antranik Minassian

Arzroun Khoudatian — Noubargi Derminassian

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS;

per e-mail: cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01.53.34.12.13

Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

organise comme chaque année

UN SÉJOUR d'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :

par téléphone au : 01.53.34.18.18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr

par fax : 01.53.34.12.13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

RECRUTE

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver : du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFD ou stagiaires BAFD
(bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

(Դար - Ա. Եղեմ)

սեան ընթացքին հեղափոխական տնտեսական և քաղաքական կյանքի մասին հարցերի շարքին մէջ մօտ երկու տասնընամեակ շարքի ընթացքին խնդրանքները և զանազան հարցերի լուծումը, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

ՌԻՍԿԱՆՏԻ մէջ եղել էր մեծ համաժողով, որտեղ հայտարարուեցին միջազգային ծանոթութեան հիմնական դրոշմները, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

ԻՐԱՆԻ Մշակույթի նախարար Ողջաբեկով մասին ծաղրանկարները, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

ՅՈՒՆ ՓԻԼՍՈՓՈՍ Գրողներու արձանագրութեան պատճառով և զանազան ծաղրանկարներու պատճառով Ս. Մարտիկովի մասին ծաղրանկարները, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

Ջ Ա Ռ Ա Ջ

ԵՆԵՍԿԱՊԵՆԻՆԵ

Հոկտեմբեր 28ին Վրաստանի Երևանի մարզի մէջ տեղի ունեցող համաժողովին մասին ծաղրանկարները, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

Վերադարձուի արարողութեան ներկայ գտնուած են ուսանողներու խումբ մը, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

ՄԵՐՈՒՆԻ

«LIBERATION»
(2 novembre)

« MEMOIRES ARMÉNIENNES, MUR D'EMOTION »

Վերադարձուի արարողութեան ներկայ գտնուած են ուսանողներու խումբ մը, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են, որոնք մեր հայրենիքի և հայկական ժողովրդի ապագայի համար կարևոր են...

L'ECOLE
«KHATCHADOUR ABOVIAN»
de la Cathédrale Apostolique
Arménienne
Serpotz Tarkmantchatz
de Marseille
organise un

SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre
à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado —
13008 MARSEILLE
Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —
Vente de pâtisseries arméniennes

Parents et Amis, venez nombreux
encourager et soutenir notre Ecole
pour le développement culturel
de nos élèves



CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

et
LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE

A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...

Comprenant les prestations suivantes :
Transport: car au départ de Vienne —
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — Excursions: La visite
guidée de Venise et de son centre historique,
la visite du monastère de l'île St Lazare,
les îles de la lagune (Murano, Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers.
sur base de chambre double (supplément
chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04. 74. 53. 25. 91
— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :
30 novembre

CINE-CLUB

«Achkar» / UCFAP

Ciné-Club

«Rouben Mamoulian»
Sous le parrainage
de Robert GUEDIGUIAN,
réalisateur

Directeur des programmes :
ARTO PEHLIVANIAN

Vendredi 3 novembre, à 20 heures
1er anniversaire du Ciné-Club

VODKA LEMON

Coproduction France-Italie.
Suisse-Arménie, 2003
Comédie Dramatique, durée 1h28 mn

Réalisateur : Hiner Saleem

Musique : Michel Kori
avec Romik Avinian, Lala Sarkissian,
Ivan Frank

Dans un village Kurde d'Arménie, un
homme attend une lettre de son fils installé
à Allortville, persuadé qu'elle arrivera
pleine d'argent...

• Participation aux frais : 5 Euros
• Adhérents et Abonnements : 3 Euros

UCFAP

6 Cité du Pexhall 75010 Paris
M^o République

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15

Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

Ն.Մ.Բ.Մ.-ՖԻԼՄՈ

Ֆ Ի Լ Մ Ֆ Ի Լ

Ն.Մ.Բ.Մ. - Փրանսի վարչութիւնը
կը տեղեկացնէ, թէ արդէն սկսած են
մարզական այս տարեւրեանի փորձերն ու
մրցումներն:

Ն.Մ.Բ.Մ. - Փրանսի ֆուտբոլի կրթու-
նքներն. խմբի փորձեր տեղի կ'ու-
նենան ամէն երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի
ժամը 19:30էն 21:00:

Հասցէ՝ Parc de Choisy—Plaine Sud
94000 Choisy le Roi:

Իսկ տաղանքի խումբին փորձերն տեղի
կ'ունենան երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի
օրերը ժամը 21:00էն 22:30 Նոյն դպրատն
վրայ:

Յաւելայ տեղեկութիւններու համար
կապ հաստատել հետեւեալ թիւին հետ՝
06-20-86-83-54

Պ Ա Մ Ֆ Ի Լ

Ն.Մ.Բ.Մ. - Փրանսի պատգամի խումբ
այս տարեւրեանի մարզումները սկսած
են:

Փորձերն տեղի կ'ունենան երեքշաբթի
եւ Հինգշաբթի օրերը, ժամը 20:30էն
22:30:

Հասցէ՝ Gymnase Glacière
121 rue Glacière
75013 Paris

16 տարեկը լրացողներն տղաքը կրնան
դիմել եւ մաս կազմել Ն.Մ.Բ.Մ. - Փր-
անսի պատգամի խումբին:

Արձանագրութեան եւ մանրամասնու-
թիւններու համար կը խնդրուի հետա-
ձայնել 06-12-15-16-27 թիւին:

Ա. ՅՈՒՆԱՆՆԵԱՄԱՐՏԻՔ
ՓԼԱՌԶ

Եկայք տոնեցուի

Տօն Ամենայն Սրբոյ՝

Հննց եւ Նորոյ, Յայտնք եւ Ամայտն
ՇԱՐԱՔ՝ Նոյեմբեր 4ին,
գիշերային եւ առաւօտեան պալատման
եւ երգեցողութեամբ:

Եկայք տոնեցուի

Սրբոյ Հրեշտակապետացի՝
Գաբրիէլի եւ Միքայէլի
եւ Ամենայն երկնային Տօրացն

ՇԱՐԱՔ՝ Նոյեմբեր 11

Գիշերային եւ Առաւօտեան պալատման եւ
երգեցողութեամբ:

ՎԱՐԱԳՈՍ Ս. ՌԱՅ
ԱՐՈՒՎԻԼ

Արուսիկ-Եւ-Մանուէլ Վարապետ Սուրբ
Թաշ Եկեղեցւոյ զգարուի՝ 9. Զարն
Տէկեղեցւոյ հետ եւ Եկեղեցւոյ երա-
խարհի խմբակար՝ 9. Միքայէլ Միքայէ-
լեան կը լաւատարբն թէ ամէն Որդի
երեկոյան ժամը 19-21 Եկեղեցւոյ մէջ
տեղի կ'ունենան երգեցողութեան զգար-
ուի երգեցողութեան փորձեր, ըսող
տարբի երգեցողութեան համար: Անոն
որոնք կը գալարեան մաս կազմել եր-
գեցողութեան ու Գաբրիէլի օրերը Ս. պատ-
րաի երգեցողութեանց կը խնդրուի
կապ հաստատել Եկեղեցւոյ ղեկավար հո-
վի Եպարքիէի ԲՆՅ. Թաշեանի հետ:
Հեռ. երեկոյին՝ 01 39 85 28 77 կա
06 26 14 52 52:

CENTRE CULTUREL SAHAK-MESROP

Directeur : KHATCHIG YILMAZIAN

LES ACTIVITES DES MOIS D'OCTOBRE ET NOVEMBRE

ANNEE DE L'ARMENIE

- 3 - CONCERT — Samedi 4 novembre à 20h30 à CALAS
- 4 - CONCERT — Vendredi 17 novembre à 20h30 à ST. BARNABE, Marseille, pour l'école HAMAZKANE
- 5 - CONCERT — Dimanche 19 novembre à 15h30 à SEPTEMES

Sous la direction de Khatchig YILMAZIAN

Au piano : Juliette YILMAZIAN

Solistes : Ani Conquet — Antranik Minassian
Ardzroun Khoudatian — Noubarig Derminassian

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
organise comme chaque année

UN SÉJOUR d'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :
par téléphone au : 01.53.34.18.13, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
par fax : 01.53.34.12.13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
R E C R U T E

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver: du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFD ou stagiaires BAFD (bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants salariés

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS,
par e-mail : cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01.53.34.12.13
Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

ՆՈՒՍՈՒՆ ԳԱՐՇԻ ԴԻՄԱՆԿԱՐՆԵՐԸ

ՆՈՒՍ ՄԵՋ

ՀՀ-ն, որ իշխանության գլուխ անցնելով վերահաստատեց Հայաստանի Հանրապետության անաղաքական գոյությունը, նաև նոր հասարակության մեջ հաստատվող որ առաջում է, թե՛ աշխարհի գովազդը միայն ու միայն ՀՀ-ի կուլտուրային անվանություններն է, դեպքում և՛ սովետական ու ուսումնական կոմունիստականը: Եւ ներքին քաղաքական ճամբար պատերազմի ֆախտական մուսուստանի կայսերապետական ներդրումներին, առկա, առկա ճիշդ ստիպմանը ենթարկվելով այդ ներդրումներին, անպայման ձգտում են վերականգնել 1920 թվականին կեղծ հանրապետության հիմքերը:

Ուղիղ, լինելով որ Եռուստանի վերին և Նախարարների խորհուրդի ղեկավար Մուսթեֆա հեմալի իրական մեղեքները մեղեք նոր նրանք Մուսթեֆա: Եւ այդ էր թերեւս պատճառը, որ Արամ Նախարարները սովետական Հայաստանի հիմքին մեղեքին ոչ թե՛ յորենց, այլ արաբացի Բաղդադիկի հաստատան կարգադրով:

Ճիշդ այնպես, ինչպես Բաղդադիկի հաստատան կարգադրով սովետական Հայաստանի հիմքին իսթերի անկեղծ խորհուրդով ըստ անկեղծարթնեց՝ մի գործ գրամով, որ կարող էր քանախոսեց՝ համարուն միայն ու միայն Յիդ զորխառուններեց յետոյ ամառացած մեր մազկուժային իրականության մեջ:

Իրաւաստանի թե՛ ստալինեան, թե՛ քրեմլեան և թե՛ պատերազմի վարչապետները հիմնին իսթերի Մուսթեֆա Միխայիլիկին են, որ կարծես նախադասվով թե՛ գոյությունը փոխելու են մաշում ձեռնոցի պէս, այսօր էլ ողջամտով է եւ եւ երկար կենսել մարդկանց նրան... Յամանի ղեկա, ու՛ր գիտե՛, գուցէ նրան է վիճակում են մի անգամ կատարելու հիմնին իսթերի արդարաւորները, եթէ Ռուսաստանը մի հրաշքով դադարի ճառակերին ղեկորարարի, այսինքն՝ քորխառ Քալալիկին երկիր լինելով և վերջապէս ընտրի Յիդարի ու երկրի ղեկորարարի ժողովրդավարական ճամբան:

Բայց, զուգուց, Մուսթեֆա վախճանել է: Աստուծո՛ւ հոգին լուսաւորի... Եւ որտե՞ր գտնենք մի այնպիսի

Ճրմանայի Հայաստանի նուիրում տարուն ձեռնարկները կը շարունակեն մեծ թափով, փարեհան չլինեն, ինչպէս նախագային մեծ թե՛ փոքր քաղաքներում մէջ:

Միլերեքականի ծովափին, Նիս քաղաքին կիցորնը գտնուող Théâtre de la Photographie et de l'Image, մէջ, մինչեւ Նոյեմբեր 19, կը գոյարկուի Նոյեմբեր 19-ի հիշատակը:

տաղանդաւոր գրամով որ Միխայիլիկի օրենսդրով արդարաւոր կարողանալ հիմնին Մուսթեֆա իսթերի: Յամանի ղեկա յանձնառուովին դա չլսողուցին, եւ պատճառն այն էր որ նա իմ տեղը չէր գտնում կամ չէր ուզում թելել: Կարծես թե՛ չգիտէր, կէս եւ իրեն ըստաստեղծ առկա տաղանդաւոր գրամով եմ, րան Մուսթեֆա:

Անկախացած հօքը աշխարհ Հայաստան, Բազում դարեր գոման նամբայ ուլ անցար, Բայ որդիք Բո մաշուցինք Բեց համար, Որ դրանում այլ մոդ հայրենիք հայտրեան:

Փառա՛ Բեց, միշտ փառա՛, անկախացած Հայաստան, Աշխարհայեցող, նախարարածը, շինարար-ժողովրդի մեծ յոյսելով անմասն, Դու ծագվում ես եւ կըրտում յոյս ապագայ:

Սուրբ Դիրգորն եւ որ յոյս անցէ պարգեւեց, Միջ դէ՛ շողաց երանարարի աշգարաց, Բայ վարդապետ կորանում միջ միջ փրկեց Ազատիկեց մեր ընթացքը փառապանմ:

Փառա՛ Բեց... եւ այլով:

Սփիւռն միջ եղբայրութիւն ձեռա մեկնեց, Մեծն կըրտում եմ հայկական մոդ պետութիւն. Ազգամեծն մեր ընտրանին իմաւում: Յաղթօրէ՛ն միջ եղբայրիկ կեանք է տաճում:

Փառա՛ Բեց... եւ այլով:

© Մարտի, 1944, 1978
© Կարէն Ա. Սիմոնեան, ոչ միայն Մարտիի ընտրել իմաղաքելու կամ արդարեւ, այլեւ իմաղաքելու կամ արդարեւ զարգացող համար, 2006

Յարգանքներով՝

Կ. Ա. Ս.

25 Հոկտեմբեր (յիբաի պատմական մի օր), 2006

Փափիզ

Գաղարքը Սրբազան անանիէ չէր գոյն յաւած որ կարելի է մէկ անկողնաւոր, որ եւն ճարտը թե՛ ինչի պիտի ծառայար ալ իր վախճանը, նորից ճարտը նաեւ Երեւան Գաղարքը պատմականեց թե՛ ճարտական ունեւ Բաղդադ երկրով Եւն սորելի փշտուութիւն եւ որդեկան: Նախա կարողանին շունք որ Ժողովարդիկը, պիտի շառնար որ այս վկայականով ինչ աշխարհ էր գտնում, առկա լուրջ Սրբազան ըր ապա: մէկ գիշեր մեծ նշարականէ կ'անանայ այս մասին:

Պատգամաւոր Մատթան Եւ կըրար զգուշ յարեց Գաղարքը Սրբազանին եւ միայն Քաղաքային իրաւունքներ վկայականով վախճանեց, մեղեքներին հոս սորելի: առ զիմ բանը կըրեց: Չեղբը համարելով դուրս կ'ելլար կը պարտաւորել երբ գոյ կ'արեցին անե՛ր ճճար, իսթերիկ իմ ամա՛ ընդ որ Բաղդադ սորելի հաննա՛ ըստ, Երեւանը հոս շատ սուղ էր, մեղք եւ, անե՛ր կը մաս: Եւ հոն սորելով եւ Եւ գտնում թե՛ ո՛րդիկ գտնար է հոն աղբիւրը կըրեց: Շնորհակալ ըլլալով իրեն, դուրս կ'այլ, եւ դուրս պատուով բարապանին ճարտուղի թե՛ ու՛ր Սրբազանին փոխը: ճճար, Բաղդադան է պատմականեց, Եւնուփան Բաղդադանին երաշխ էր ըստ:

Որ արտում թե՛ ինչպէս Գաղարքին տեղեւ, որ Եւնանի կ'ուզում թաղանթելի իրայ էր, ինչպէս հայտն էր Գաղարքաբարունք Գաղարքի մեծն հեռա, որդե՛ն էր Սրբազանին առեղական վկայական, Գաղարքաբարունք հին շէնքին մէջ

ցարդերին աշխարհահայտ լուսանկարչ, հայաբնի Եւնուփա՛ Գաղարք պարտաւորած ղեկավարները: Այս առաջին անգամ է որ Նիսի մէջ իր լուսանկարներէն շուրջ 110 հանրածնաթիւ գիմանկարներու ղառիկացում կարեւոր ցուցահանեց մը կը կարճակիր դուրս:

Եւնուփա՛ Գաղարք ծնում է Մարտի, 1908ին, հայացած տարի ընտանիք:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝ Յամանի ղեկա ղեկ թաղանթ թաղանթ Եւնուփան իմ ներկայացումով սովետական-գաղութային մեր Նախարարութեան նոր հիմնին արդարացած խաղաքը:

Եւ փառահօրն գործի անցայ: Եւ աշխարհի, առանց ծածկանունի, առանց որեւէ խորհրդապաշտութեան, Եւ դրամական պարգեւն էլ չաւելու անկեղծութեամբ՝



**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
et

LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février
L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...

Comprenant les prestations suivantes :
Transport: en car au départ de Vienne —
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — **Excursions:** La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers.
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— **Odette** : 04. 74. 53. 25. 91
— **Laurence** : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :
30 novembre

**L'ECOLE
«KHATCHADOUR ABOVIAN»**
de la Cathédrale Apostolique
Arménienne
Serpotz Tarkamantchatz
de Marseille
organise un

SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre
à 15 heures
au Centre Culturel Sahak Mesrop
339 avenue du Prado —
13008 MARSEILLE
Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —
Vente de pâtisseries arméniennes

Parents et Amis, venez nombreux
encourager et soutenir notre Ecole
pour le développement culturel
de nos élèves

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

Հ.Մ.Բ.Մ.-ՖԻՐԱՆՍ

Ֆ Ո Ւ Ք Պ Ո Ղ

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիա փառլամենտ
էր տեղեկացրէ, թէ արդէն սկսած է
ժողովրդական առ աստիճանի փորձերն ու
սրբանշնորհքը:

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիա փառլամենտ
տեղեկացրէ, թէ արդէն սկսած է
ժողովրդական առ աստիճանի փորձերն ու
սրբանշնորհքը:

Հասցէ՝ Parc de Choisy — Plaine Sud
94000 Choisy le Roi:

Իսկ առաջին խումբի փորձերը տեղի
կ'ունենան ներգաղթի և Հինգաբլի
օրերի ժամը 21:00-ին 22:30 նշանի պատշաճ
վրայ:

Յաշտեալ տեղեկութիւններու համար
կապ հաստատել հետեւեալ թիւին հետ՝
06-20-86-83-54

Պ Ա Մ Բ Ի Ք

Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆրանսիա պաշտօնի խումբ
էր ար աստիճանի ժողովրդական սկսած
է:

Փորձերը տեղի կ'ունենան ներգաղթի
և Հինգաբլի օրերի, ժամը 20:30-ին
22:30:

Հասցէ՝ Gymnase Glacière
121 rue Glacière
75013 Paris

16 աստիճանի փորձերը տեղի կ'ունենան
նշանի և ժամը 21:00-ին Հ.Մ.Բ.Մ. — Ֆր-
անսիա պաշտօնի խումբի:

Արժանատիութեան և մանրամասն-
ութիւններու համար կը խնդրուի հետ-
ադիւր թիւին 06-12-15-16-27 թիւին:



Date à retenir

EXPOSITION
DE L'ARTISANAT
D'ARMÉNIE
du 26 au 30 novembre

et
GRANDE BRADERIE
DE NOËL
les 2 et 3 décembre

CHENE France

VALENCE

COMMUNIQUE

Vendredi 10 novembre se déroulera
le procès au Tribunal Correctionnel de
Valence des trois jeunes Turcs majeurs
qui avaient violemment attaqué et
blessé des membres de la COADA
(Comité du 24 avril).

Le 27 novembre 2004, plusieurs asso-
ciations membres de la COADA tenaient
un stand d'information devant la mairie
de Valence et faisaient signer une péti-
tion à l'attention du Président de la Ré-
publique française demandant que la
Turquie reconnaisse le génocide armé-
nien de 1915.

Cette pétition à l'initiative du CCAF
Marseille Provence avait déjà recueilli
l'adhésion de plus de 300 personnes
quand à 16h20 une quinzaine de jeunes
Turcs se sont attaqués aux cinq per-
sonnes présentes, détruisant et renver-
sant la table du stand par des coups de
pieds.

Ils ont ensuite proféré des menaces :
«Nos grands-parents ont vous grands-
parents, on va continuer le travail»
«On va brûler vos centres»
«On va tous vous brûler vous et vos
familles»

Les cinq personnes agressées, ainsi
que deux jeunes filles qui refusaient
signer les pétitions, et qui ont reçu éga-
lement des menaces de mort le jour de
l'agression, ont porté plainte.

Les deux mineurs au moment des
faits, ont été jugés le 20 septembre
dernier et condamnés pour coups et
blessures mais dispensés de peine
par le Tribunal pour enfants.

Les trois majeurs seront jugés ven-
dredi 10 novembre à Valence. Les sept
personnes qui ont porté plainte seront
défendus par maître Tcholakian, mem-
bre de l'AFAJA.

Nous comptons sur la mobilisation de
la communauté arménienne pour sou-
tenir les victimes de cette agression
raciste, en étant présent pour assister
au procès le 10 novembre dès 8h30 au
Tribunal de Valence (2 place du Palais,
26000 Valence).

Le procès fera certainement réfléchir
les récalcitrants à la loi contre le né-
gationnisme arménien, adopté récem-
ment par l'Assemblée nationale.

Ա ՅՈՒՆԱՆԵՄԱՍԿՐՈՅ
ՓԱՌԻՋ

Ինչպե՞ր տոնացուի

Սրբոց Հինգաբլիականացի
Գաբրիելի և Միքայիլի
և Ամենայն Ներկայից Զօրաց

ՇԱՐԱՐՔ, Նոյեմբերի 11

Գինեղայի և Առաւոտան պաշտամբ և
Լեւոնեղայի թիւերը:

ՎԱՐՈՒՄԸ Ս. ՄԱՋ ԱՐՄԵՆԻԱ

Արմենիայի-Հայաստանի Վարդգէս Սուրբ
Խաչ Եկեղեցւոյ զարգացում՝ Գ. Զարեհ
Տէկիմանեան և Եկեղեցւոյ երեւոյթ-
ութեան խմբակ՝ Գ. Միքայիլ Սիւրբ-
եան կը յայտարարեն թէ ամէն Ուրբի
երեկոյան ժամը 19-21 Եկեղեցւոյ մէջ
տեղի կ'ունենան եկեղեցւոյ Ս. պատա-
րագի երեկոցապահութեան փորձեր, որոյ
տարբեր երեկոցներու համար: Անոց
որոնք կը փախտին ժամ կողմի եր-
շախտութեան ու կրթութիւն օրերու Ս. պատա-
րագի երեկոցապահութեան, կը խնդրուի
կապ հաստատել Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հո-
ւի: Յարաբարձ ԲՅՈՒՄ, Բաշտեանի հետ:
Հեռ. Եկեղեցի — 01 39 85 28 77 կամ
06 26 14 52 52:

Informations artistiques

GALERIE VENDOME
site d'expositions contemporaines
Cour du 12 rue de la Paix —
75002 PARIS

André FARRO a le plaisir d'accueillir
dans le cadre de l'Année de l'Arménie :

APINIAN Valery — ARSLANIAN Isabelle
MIRZOYAN Andranik — MOURADIAN
Guévork — SEFERIAN Jean-Pierre —
VAHARANIAN Armen —
TERZAKHARIAN Stefania

Exposition du 2 au 30 novembre
tous les jours de 10h30 à 13h
et de 14h30 à 19h,
dimanche et lundi exceptés.

VOL • SÉJOUR À LA CARTE • CIRCUITS ACCOMPAGNÉS Les Spécialistes des Voyages en Arménie SABERATOURS - SEVAN VOYAGES

Paris • 01 42 96 10 10 Lyon • 04 78 60 13 66 Marseille • 04 95 09 30 60
armenie@saberatours.fr sevan@selectour.com marseille@wasteels.fr

www.saberatours.fr

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
organise comme chaque année

UN SÉJOUR D'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :
par téléphone au : 01. 53. 34. 18. 18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
par fax : 01. 53. 34. 12. 13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

R E C R U T E

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver : du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFD ou stagiaires BAFD
(bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS,

par e-mail: cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01. 53. 34. 12. 13

Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

« ՅԱՌԱՋ », ՄԱՏԵՆԱՄԵՐ

ՇԱԽԱՐԵ ՄԻՍՍԻԲԱՆ

ՕՐԵՐ ԵՒ ԺԱՄԵՐ

16€

ՇԱՀԱՆ ՇԱՀՆՈՒՐ

ՆԱՀԱՆՋԸ ՍՈՒՆՆՆ ԵՐԳԻ

18€

ԿՐԱԿԸ ԿՈՂԲՈՒ

12€

ԵՒ

« ՅԱՌԱՋ — 50 »

(Ծղկափայլ 50-ամեայ

հաշտմանդեմ)

19€

Դիմել՝ « ՅԱՌԱՋ »-ի:

Բջջատարի ծախք՝ 6 €, հատար զուգահեռ:

[illegible]

Le cœur dans les talons

Le voyage en Arménie de Robert Guédiguian

par Chaké MATOSSIAN
Docteur en Philosophie et Théorie
de la Communication

Marseille aujourd'hui. Allongé torse nu dans le cabinet du médecin, un homme âgé s'impatiente et se râbaille. La femme médecin, cardiologue, lui annonce autoritairement qu'il est malade et qu'il lui devra se faire opérer. Lui s'appelle Barsam et elle, Anna, est sa fille. (Marcel Buwalda et Ariane Ascaride). Deux fortes têtes dont la relation conflictuelle engendre la narration du film de Robert Guédiguian. Observateur et attentif aux faits sociologiques, le réalisateur met d'emblée en évidence l'entente entre la génération des grands-parents et celles des petits-enfants. Jeanette (Madeleine Guédiguian), de père français, apprend des danses arméniennes à la maison de la culture arménienne, sur une scène décorée d'une vue de l'Ararat. Son grand-père et elle ne communiquent sans même devoir se parler et le geste de Barsam, bouchant du doigt un trait sur sa bouche pour inviter sa petite fille à ne rien dire du secret, le montre bien. Vieux, Barsam a perdu depuis cinq ans sa femme, la mère d'Anna, italienne. Voilà pourquoi Anna ne parle pas l'arménien (comme le dit son père il n'y a de langue que maternelle) et prétend ne pas « se sentir » arménienne. Barsam s'envole sans rien dire en Arménie et Anna part à sa recherche en invoquant de bonnes raisons rationnelles et raisonnables: en tant que fille elle se croit responsable de son père (à qui Jeanette rétorque qu'un est responsable de son enfant jusqu'à un certain âge, mais pas de son père) et en tant que médecin, elle doit lui donner ses résultats, le ramener pour se faire opérer. Elle quitte donc Marseille pour une semaine, pour se refaire un monde comme Dieu a fait le sien, le nôtre et l'Arménie avec, en y jetant toutes les pierres du tamsi qui lui a servi à faire de bons pays fertiles comme la France.

Voyage en Arménie devient un voyage dans les méandres du cœur, de cet organe symbolique de l'amour et de tous les sentiments qui en dérivent. Il était donc important qu'Anna, le personnage principal du film, fût cardiologue. Anna connaît médicalement le cœur, comme le dit son père, elle maîtrise la « mécanique », mais elle semble ignorer cet autre organe qui porte le même nom et qui nous tourne vers un ailleurs, nous transporte, c'est-à-dire l'amour au sens fort et large. Un autre cœur dont elle ne veut rien savoir, qu'elle refuse d'ausculter. Et puis, un jour, dans cette petite église, si vieille et si belle, au bord d'un lac, en compagnie de Yervanth (Gérard Meylan), elle acceptera d'avouer, à condition que ce soit aussitôt oublié, qu'elle se sent chez elle et qu'elle a l'impression d'avoir vécu en ce lieu dans une autre vie. Anna découvre la dimension métaphysique du cœur parce que ces lieux sacrés le sont par leur simplicité, leur authenticité, l'abandon mêlé d'une présence active que révèlent les cierges

allumés et les graffiti sur les pierres. Les communications téléphoniques avec la France changent de ton au fil des jours. Anna reprend les mots de Yervanth, elle se regarde en parlant et affirme que sa tête ressemble à celle des habitants du pays. Et c'est comme ça. Loin d'offrir une vision idéaliste de l'Arménie, Guédiguian filme Yerevan avec tous les défauts inhérents au capitalisme sauvage du post-soviétisme, mafia, casino, prostitution, désir de fuite de la jeunesse, magouilles. Limousines et vieilles voitures délabrées se côtoient. La caméra même le spectateur la ou le chauffeur de taxi refuse d'avancer, dans les quartiers pauvrement secrets, comme celui qu'habite la jeune Shakhé (Chorik Grigorian), coiffeuse parlant français, danseuse de night-club à ses heures, vivant là avec sa grand-mère et sa petite sœur. L'humble foyer s'exhibe sans pathos comme garantie de la moralité de l'habitant qui rêve de la France et donne à Anna son seul bijou, une chaîne et une médaille. On apprendra que Shakhé a perdu ses parents durant le tremblement de terre et qu'elle doit risquer de perdre plus pour sauver ceux qui lui restent. Yerevan est montrée avec ses pauvres et ses marchés de fleurs, ses activités parallèles et nocturnes, son « business » au quel rien n'échappe, armes, avions et même, surtout, les médicaments.

La médecine traverse le film de part en part. Elle symbolise le lien entre la France et l'Arménie par l'intermédiaire d'un camion médical ou opère un médecin français au patronyme arménien. Elle confère au film une dimension cathartique. Il faut guérir les plaies, celle du génocide et celle du tremblement de terre, celles de la guerre au Karabagh. Anna a le regard médical, elle sait tirer avec les armes à feu et vise plutôt bien. C'est l'œil du perspectiviste, du médecin et de la caméra. Il faut guérir l'œil aussi, par le cœur. Passer de l'hôpital à l'hospitalité. C'est la leçon du cœur à la pensée scientifique. Pourquoi mourir sur une table d'opération à Marseille alors qu'on est si bien sous un arbre de la campagne arménienne, à croquer de beaux fruits, en compagnie d'êtres chèreux, des sioux ? L'amour peut vaincre la raison, la bonne comme la mauvaise. Shakhé ne rêve plus de la France, elle a rencontré l'amour et St. Grégoire protège ses fiancailles. Guédiguian a guéri le cœur d'Anna car, dialogique, elle quitte l'Arménie où elle a désormais un ami et des enfants.

Robert Guédiguian recourt à quelques plans métonymiques associant les personnages féminins à leurs chaussures. On verra quelques mules à fleurs assez kitsch que portent les jeunes filles et, avec insistance, les chaussures à talons aiguilles qu'Anna ne quittera pas, ou si peu, à regret, au seuil d'une maison, comme si elle craignait, en posant la plante des pieds, d'entrer en contact avec la terre, d'y trouver une assise. Les talons aiguilles s'accordent avec la cime de l'Ararat, visible et confisqué, perdu et réel, qui ne peut être que regardé et dont la vue s'encadre de pierres hauteurs mécaniques telles ces piéces oranges. Si elles dénoncent l'inaccessibilité de la montagne, ces grues désignent aussi l'existence d'un monde de constructeurs. Les talons d'Anna signalent ce besoin d'élévation dont l'Ararat devient le symbole par sa blancheur et sa parfaite inutilité dans le monde matériel. Il n'y a pas d'or, pas d'argent, pas de fer, pas même d'herbe pour les moutons. Les chausseries d'Anna l'ont élevée jusque-là, le cœur dans les talons.

մար ամենից արհեստականը այն է որ մի հիբրե գրում, առարկում են, խոսող մէկ ուրիշը: իմէք: Մի ձառ գրի: Եւ ինչպէս ուզում եմ չարագրում, փորձարկում լինել: Հինգ քան չամար գիրքագրի տակ դրած է ձեռնարար մէկը: Ի սկզբում առարկում: Դա չարագրակող է, որովհետեւ ժամանակ է չարագրակող:

Հ. Խճի ընդամենը իմ կը գտնէ գործը:

Գ. — Ես փաստորէ մեր գրողական ջրու ճշգրտի էմ վերցող յալքերի գրովհետեւ, քանի թերթերում տպում է չառուսաւար, ամէն շաբաթ, ոնց որ ընթերցողի խնդրի լուծուման է: Ես երկու չառուր խորհրդանշական կերպով տպագրելի: Իսկ թերթը Հայաստանում այսօրուս վիճակով արդէն ինչ որ ամենը ք ընկեր ընկ, ապիւ, այդինքն, էթէ վերջը ձեռնարկի տպագրանիկ իրաջ քաշտաւար սոր ապիւ, ինչ ապիւ: Կոպիտ անում չուկայական վէկ են փորձակում:

Առաւորիկ տպագրանիկ չից չապար է, քաշ ու չառուար է խորհրդանշական երեսուն չառուրի գրովհետեւ, ընտանիքի, ինչ թերթը Հայաստանում է կարգում: Եւ Անցըրիկ ձեռնարկը թերթիկ կայ, էն էլ Շաբաթի օրուս թերթիկ արտադրում է: Ես ոնց որ լուծի եմ, յալքաւարիկ ստեղծագործականը:

Հ. — Խճիկու կը տնտմէ Հայաստանի գրական ճիւղին:

Գ. — Ճիւղն ստան, Թագուն ստան, եւ չառ լիմ կարգում, ժամանակ չիկրկի չառան: Որովհետեւ չառ քանի լիմ կարգուել, օր. 2. Խալքանիկի մէկը: Դաւ, մարդ արդէն էթին. 40-50 տարեկան ինչ կարգու, կարգաւ: Ի չարիկ քառանդանիկներ կարգում եմ, չառնէն էլ, կարճ, ամառակ չի լուծմ: Ամառուրիկ էն կարգում: Այդինքն խորիկ էթէ արտակա կայ. ամի Առաւորիկ որ լաւ յարում լինի: Եւ չառանդան զիմ եմ որ քառանդանը, դրող գրականութեան մասին խալք: Ներկայ մեր կենտրոն հայերիկ է որ ընթերցողի ժամանակ չենք էլ ստանում: Գրողներ կարծիքը յալքաւարիկ ընտանիքի չունի եմ չառար: Կարծում եմ իմն էլ ջրաջ չամար չունի:

Հայաստանում չիմա աւերող ստեղ չառ է ջրաջաւորանող գրականութիւնը: Շառ չառ: Մէկը դաշնակցական է, էթը ՀՀ-նաւան է, չեն կարող իր քառանդան: Դա չամար պարզ ընթերցողի քառ մէջ տառն է:

Այսօր չի գալիսընտր իրական կենտրոն ընթերցող: Որովհետեւ ժամանակ եմ իրական կենտրոն կարող է արդի, կարող եւ չիկարգուել: Եւ արդի պատահաւար: Խորիկի արտակա մարզիկ սեղանիկ է չարագրակող: Ամենը ինչ խորիկ գրողարկութիւն: Ամենը է. Սիրողիկանը զիմ է. ի ինչ մարդ, էթէ, իրա պաշտօնիկ կարդ ինչ, երեսի ժամանակը: Եւ չիկարգուել է պատահաւար: Մէկը կարդ, էթը չառանի, մէկը է, քաշ ինչ կարդն յայտ էլ կարող զիմ քիմապարտի տնտմում արդի: Խորիկի է չամագրանքան տնտմում արդի տնտմիկը բոլորիկ Թաւորում էն: Խորիկ, էթը կապ ստան: Գրականութիւն լիւր ինչի խորիկ է: Ուզում եմ ասել ինչ քառանդանը գրականութեան ժակարգուել է թերթիկ թերթ: Եւ քառանդանը քառաւորանքանիկ ժակարգուել:

Հ. — Խճի կը տնտմէ փոխապար, իմա մէկ ուղարկութեան արդիւրեան մասին:

Գ. — Իմ չամար չառանդանի է. երբ այն գրում, ժամանակ եմ, յալքարիկ ինչի ինչն չըթմ: Կա ամէն կարեւոր է թերթ: Եթէ յալքարիկ եմ, մի քան կը առաջուր: Իսկ իմանուել միւր կարիկ է: Իմանուել մարդը: Թուրքիայիկ է: Զմանուելի է ամբ, կամ թերթիկարիկ թերթ: Եթէ ես իմ գրանքն չառանում եմ, զոն եմ: Եթերցողի չառը չեմ բարձրանում:

Հ. — Գիրքի կը վաճառուի՞ այսօր Հայաստանի մէջ:

Գ. — Հնաւորիկ է. երբ ես վերջը քառանդանութիւններէ դիբր՝ ճերմակ հիւրանոցը որ տաքս, ստիկ ընտանութիւններէ չեն տնտմ: Ես էլ որ արդի էթն ունի էլ արական զրեւ, ապիւրիկ իմ վերջ տալիքն չառուր, ստիկ՝ ինչ որ արգիւնիկ զիբը ես ասել, էր ես ուզում, էր թերթ: Ուզում եմ ամբ, նոր յիմակ է,

●> ատարիկ Սեւակ ունենք, քառ չառարկութեան: Գեղան էլ տալիք արտիկալ տարբի: Բոլոր ջրանիւնի էլ պիտանի ջրանի ինչ իսկ վերաբարում է ինչ, ես ուզողիկ իմ զիմ եմ արկ: Բոլորս էլ տնտմ ենք ինչ որ տնտմ էինք սովորական ջրանիւն: Ուղղակի ինքնիմ ինչ իսկ յալքիկնում արդիւր մարդ ասելուրիկ ենք այսօր: Օրինակ, Ալիսիկ քառանդանութիւններէ էթէ չառանդան տնտմիկ թեան, ժամանակ քառանդանութիւններ ինչ որ կար Հինգ տնտմական ջրանում, նորն արկով: Ուղղակի մարդը ար ջրուկան էլ էթը արդէն արտադրանք լուց, աւանդիկ է: ու չառ ընտանիքար նորուրիկ է ընկարում: Ժամանակն էն ֆոնի իրաջ որ մենք այսօր գրողիկ ունենք արդէն այսօրուս զիբը կարգու, չառ իմանալ որ Հայաստանում կարդը փոխուել է, ժամանակները փոխուել են, Սովիտ Միութիւնը չկայ: Այդինքն, նորն գրողներն են, ինչ որ արկ են: Իկը իմ ժամանակ այսօրուս ասիւլ պիտիւ էլ, ինչը քո ճանդիկ էն օրերիկ արմոնիկ դաւարում ես ուրք: Շառ զիբըրիկն ծիծարկի վիճակի մէջ ես ընկում: Ես իմանում ար մարդիկ սեղան է յալքանդիկ արկ: Երբ չիքն զոլիկ, չալքարիկով նորիկ: Գրանք էլ մարդիկ են ուրիշ չառ ես յալքարիկ որ գրողիկ տառութիւն է արտաւ: Մարդիկ կան որ պաշարում են արդիները վերադիւրիկ չամար: Անճառարիկ է:

2. Մենք տարբի մարդիկ ին:

Գ. — Խառն: Շառ երեստարներ կան որ էթզեն եւ. ոնց որ Գրողներիկ փոխական գիտնողները: Ամենը միութիւնիկ էթզեն ինտուիկնութիւն է, որսան չալքը չառանդանները: Ես չարկալիկ չեմ որոնք չառան էն փոխիւրիկ լաւաւ չընկու: Միութիւնը Հինգ ար է, որ կայ: Նախագարը էթ քիւ չառ կալքարիկ, մի էթ էթէ էթ ինչպիսիւն, քաշ չառանդան չառանդան զիմ յալքարիկ: Եթէ նա զիբ է զալք 4000 եւ. ինչ էլ զալքն, ուրիշն ես ասելու եմ, ինչ մարդը արդէն զիբն է, էթ ինչպիսիւն, էմ տալիս դրող գրուել: Ես էթէ միւրեւ իմա եւ ինչ գրող գրուել, ուրիշն ամառանք ինչ էլ իմալարուել:

Ուղղակի տպում եմ ասել, էլ անդի պիտիւնք ոնց որ գրանք: Եմ կարգուիկ կերպ, ժամանակ ճեպա կար թերթ որ ես կաշտալք արկալիքս, Յնուր տպարգիւրիկ ճերմակը, էլ ինչ պիտիւնք էթզեն, որ էթանք մէջ ար ջրուկանութիւնը եր: Ու ես զուցիկ որ 500 ջրա մարդուն արդէն ամսիկ է քառանդանը: Ժողովիկ զիբը: Եւ ինչ շալքիկ մէջ ու աջ յիտնուելիկ ինչ զիբ քառանդանը: Ժողովիկ: Կամ չեն ասել, կամ եթէ արդէն են, Շիրաք, Իսահակաւար, չառ: Ժաման չեն զրկ: Կամ զրկ են արական: Տեսալ ուրիշն որ ասանդապիս արտաւ քան չեմ արկ, յառ ընտան քան եմ արական: Զիմս որ ժամանակ եմ, 500 ջրա միւրեւ 500 ջրա միւրեւ է զրկ: Միւրեւ, 500 ջրա զրկ էր ամառանդան, ինչու իսկական քառանդանութիւնը:

Իսկ ես իմ տնտմում, մէկ-մէկ դառաւարում եմ թէ ինչ իրական ունի զիբը, էրն, քաշ մարդ ինչը ինչիկ զիբը անկանիկ: Այդինքն, դու զրկում ես որ կրկնուելու ես զրկով, ճանկ ես ասանդան: ու թէ ինչ որ չառ մէջ քանի ես ճանկ, այլ ես ինչ ուզում ք Հայաստանութիւններ ամառանք ամառանդան եր կրկնուել: Իսկ արական, իմա չառ է ինչ ճանկալի որ ինչու մարդիկ պիտիւրիկ անցում են արական: օրով: Ընտու ես արական զրկով զրկում եմ որ պիտիւնք նորիկիկ էթէ արաւ շալքիկի մէջ է, ամառանդանութիւն է: Իսկ արական է ինչ մամիկ է օրի մէջ նորիկիկ պիտիւնք տեղ ունի երբոր պիտե լինի: Եւ իմանում՝ Պրոքանիկ օրինակն է չառ Հնաւորիկ: Ինչն էլ եմ արական է գրում օրուրիկ էլ պիտիւրիկ կարիկ էրն: Խորիկիկ պիտիւնք տնտմիկ Հնաւորիկիկ ձեռնուր էլ էր արականի մէջ: Երեսունիկ իր վերջը արականիկը կարգու եւ ջրաւակն իր արդէն մամիկն ու թէ նորաւակն է, այլ միտնում էմ լաւ իմանում: Դոր ուրիկ էր: Իմ էլ ճարիկ, լիւր տալքեր էլ: Եւ ինչիկ իսկականութիւն:

Հ. — Իրաւ, փոխ յալքարիկ մեր վերջ՝ ճալքալիկամ ժամանակից:

Գ. — Իրող վերջ էլ ունենալու, դառ չամար ես այլեւս այլ քան իմ գրում: Անկեղծ ստան, գրականութիւնում իմ չա

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ՈՒ ԱՆԿԷ ԲԻԱԾ ՏԵՍՈՒՐ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄՆԵՐ

(Ֆեթիշիզմի Զեթիւնի «ԱՆՆԱՆՆԵՄ» ԳՐԻՒՆ ՀԱՅԵՐԵՆԻ ՏԱՐԲԵՐԱԿՈՒՆ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՌԻԹՈՎ)

ԼԵՒՈՆ ՇԱՌՈՑԵԱՆ

2004 թվին Պոլիս ասումս թուրքերէն փոքրածաւ աղբը մըն էր «ԱՌՆԱՌՆԵՄ» (ՎՄԾ մայրիկս)։ Մտոր հեղինակը Ֆեթիշիզմի Զեթիւն, ծնունդով կը պատկանէ Թուրքիոյ արեւելեան կողմը Նաճաֆի (պատմական Նաբորքի շրջան), ուր եւ ստացած է իր երկրորդական ուսումը, ծնունդն թուականներուն։ Անկէ ուշ, թարգմանչի ուսման հետեւած է Անգլոլոյի համալսարանը, վկայագիրով իբրեւ իրաւագրւուէր։ 1980-ի զինուորական յեղաշրջումէն անմիջապէս ետք, իր գաղաքական համոզումներուն պատճառով՝ շատերու նման ինք ալ ճաշակած է քանտոնի կենտրոնի անդաւնաբ. այնուամենայնիւ, արդար տրամադրեց իտալ շարունակած է ընկերային ու գաղաքագիտական իր պայքարը, մասնաւորապէս մարդկային իրաւանց ու փոքրամասնութիւններու իրաւազրկումի հարցերու շրջանակէն մէջ։

Ֆեթիշիզմի Զեթիւն մաս կը կարգէ թուրք յառաջդաս մտաւարականներու այն փառանքին, որ վերջին տասնի մը տարիներուն ճանցեալ հակադրելի երկրին պաշտօնական քարացած սոսկալիստիկ, Հայկական ցեղապաշտութեան ու առհասարակ Հայոց վերաբերման հարցերու առնչման վրայ։ Բայց Զ. Զեթիւն, իր գաղաքագիտական պիտի գաղափարները շատ կարեւոր հանգամանքով մը... անայլա՛յ պիտի ալ յայտարարէ թէ իր մօրենական մեծ մայրը Հայուհի մըն էր, Բալուշի Հաւա գիւղի հարապակի գաւառ, եւ որ 1915-ի տարաքիթ օրերուն կորսնցնելէ ետք հետք իր ծնողներուն, ընտանեացուն եւ փոխել թէ՛ անուն, թէ՛ ընտանիք, թէ՛ վաշտակար, թէ՛ կրօնը։

Յուշիչ ու ցնցող պատմութիւն մը։ Այս պատմութիւնն է ա՛ն, զոր ան հարապարակած է իր «ԱՌՆԱՌՆԵՄ» գիրքով, մանրամասնորէն խօսելով իր մեծ մայրիկին փոխարինակաւորին ու անկէ բխող անգարմանին ողբերգութեանց մասին։

Ֆեթիշիզմի Զեթիւն իր այս հատորը գրել տաւ է յուշագրական սեփական ինքն իր, յաղորդելով անոր շահեկան գրական գոյրերի երկի եւր ընդերք։ Պոլիս ՎՄԾ-ի օրակարգին մտնելով վիպերի եւ աղբի մէջ թէ՛ գրքեր կայնա՛ն ստիւն, այնքան ընկալած ընդով գրաւած է իւր անգամ մասնաւոր սիրտ մը իր սրտիկ անար էջերում մէջ, որ ընթերցողը չի կրնար զայն ձեռնադի՛ քաղուլ, մինչեւ որ մէկ շունչով չալարուլ զայն (տե՛ս Քեթիւնի 9 Դեկտեմբեր 2004-ի թիւը)։

Բոկալայն այ, գրքին պարունակութիւնը արտասովի է, տպաւորել է թեւադրական։ Ֆ. Զեթիւն իր անողջ արեւը, միայն ու հողին գրեւ է այս հատորին մէջ, պատմելով համար իր մեծ մայրիկին՝ Հերաշիւն Կասարեանի ողբաւանդ ու վերադարձներուն անոր ականատեսող ցնցիչ վկայութիւնները՝ տեղաշարժութեան ու աղբորի օրերին։

Հետաքրքրական էր թուումս իր շատ ու իրազեկ դարձը է իր մեծ մօր պատմութեան։ Միմ ծանօթութիւն, տանա՛նականը շարունակ զաւակներէն ու ընդապաշտեան գաղափարահեղեմ եւ մանկութեան ողբերգական դրամադրեան, օր մըն ալ,

յառաջացեալ տարեկի մէջ, կ'որոշէ ամէն ինչ պարզաբանել իր թունուհիին։ Անոր, սպանդի, արեւին ու հարազատներու կորուստի արտաժողոօր պատում մըն է ասիկա, որ նոյնքան ցնցիչ անդրադարձ կ'ունենայ թուումսի Ֆեթիշիզմի վրայ։ Այս մեծ մայրիկի անդաւրը կը հաւաքէ. «Այդ օրերը երբեք...» ամա՛ գամ մըն ալ չիբրադառնան։

Ֆ. Զեթիւնի «ԱՌՆԱՌՆԵՄ»-ը, պարզ է որ պիտի դառնար այն գիրքերու շարքին, որոնք կը նպաստակարան գրականութեան համար նպաստով Հայկական Արեւի Արեւի միջազգային հանապա՛ն ու հանրապետական արար կարիք մը ձևաւորել 1915-ի հետաւոր պատահարներէն նշումով։ Այս նշոյն նպատակին ծառայելու կոչումով էլ, զորօրինակ, հանրահանա՛լ բեմագիր Հանրի Կերեմի Քրաներէն «Մայրիկ»-ը, աներկարակ հայալեզու գրող Փիլիք Պալաքեանի «Ճաշատաքսի տն» շունքն է «Այլընտր Տիրութիւն» անգլերէն հատորները, կամ հայտնի խաղաղ գրաւորուհի Անժնիկ Արաւիկի «Արաւիկայի տաքարակ», որոնք ունենցան լայն տարածում ու վախճանի իր օտարախօս ընթերցողներու սէրն ու բաշխեցան։

Հայի, Տարգի վերածարձումի ներկայ թէ՛ հանրայնանին, երբ մասնաւորապէս Միլիւրի քաղաքական կողմնակիցութեանց ունի ու ասիւն զիտաւորապէս կեդրոնացած է ալ քննադատին վրայ, անկախելի էր որ այսօրինակ հատորներ շուտով թարգմանուին անէ հայերէն ու դուրէն Հայաւարաւոր ընթերցողներու արժանաւորութեան տակ եւ։

Ֆ. Զեթիւնի գիրքը, որ թուրք մատուցել մէջ ինչ զմահատական արտայայտութիւններու արժանացում ու վերապայքուցում ցանցիչ, հիմա (2006) բերում է ա՛ն հայ ընթերցողին սեպին։

«ԱՌՆԱՌՆԵՄ»-ի հայերէն այս տարգմանակի թարգմանիչը Հայկ-պաշտ ուսուցչուհի մըն է։ Սալիկ Պապարեան։ Գրքին հրատարակութեան նիւթարարական պատասխանատուութիւնն ալ ստանձնած է Հայկեր Ազգ. Առաջնորդարանը, զան ընդգրկելով Քերեւի Հայոց թիւի պատմական հրատարակութիւններու մասնաւորին մէջ։ Հատորը տպուած է 1500 արգրանակով, կը բաղկանայ 145 էջ ու իբրեւ կողբ գործածած է թեթեւեւ մայր օրինակի կողքին նմանատիպը։ Յատկաբար կամ հինգիսկային ներածական խօսք չունի։

Խանդավառութեամբ ձեռք առնել այս գիրքը, հմարումս՝ նախ թեթեւեւ ընթերցել մասին մեր անցեալի ընթերցողներէն ու այսպէս ինքն իր վերադարձութեան մասին թողալով վերելք հայ մամուլը օգտալուծ դրամատիկ գրաւորականութեան։

Եւ ասիկա... հիասթափեցնող խոսքով, տակաւին գրքին տալիս էրեքն իսկ։ Այս գիրքը զգա՛ւմ, գրքի ինքնադարձարարականը ջանալիք կարգով մեղի հրաժարած անհա՛ն ու յոյնցողութիւն թարգմանութեան մը 145 էջերը, մերթ ախրաւով հեղինակը, մերթ ախրաւով վառնումս նիւթա-

Ամբող հերթական անգամ գրուելու երեսն անաստապա փէշերին, ու գիւրի աննուս բարձրագոյն թափի միայն խաղից։

Անորին հետաւոր փորձիկները մոռացումս արցախեան զիւղ էր բերել երեսն ու եկեղեցին։ Նա երէնակի աւել։

Իսկ եւ սիրում եմ իմ գիրքը։ Եւ փորձում էի վարձագրուն ներկայանալ մեծ յինելոյցները, որ Անի շարունակ էր երէնակի գրաւ։ Եւ փորձում էի անդէս անել, որ ան խախտմով նայի մեզ՝ գիւղացիներին, որ մեր գիւղի պատկերի վրայ թշննե հետաւոր փորձիկները...

Անանց ցրուց կապուած ապակիներէ հոսից կայծկոյցա՛յ ծրարում մի միայն։ Անին երէնակի պատասխանել։ Շունի յայտնուց կծկուած անմահութիւն։

Գո՛ւցէ երա՛ւոր էր տակէ Անիի գալը, կա՛մ էլ այդ օրը որոշել էր իր մոռացումս միայնակ պարզելի անցողիկներին։ Չգիտեմ։

— Թայլ տուէք նկարել։— Անին հաւանութիւն։

Անմահութիւն լրջուց, չիկնց, միայն, արտասուց։

— Ինչու։— Դեռ չարժանակում էր միայն վիպեր։

Անմահութիւն էլ անկ կծկուց։ Պատմի՛ իր աներկումս տան, դու՛ւս եւս արեւուն կենսի, մի կերպ ճարտուղ մի կտոր հացի ու

Բախնու օրերի մասին, պատմի, թէ՛... Դոյապող հայապող թագրել էր կապակի միայն տակ։

Տաններեքըրդ դար, Սր. Յարութիւն եկեղեցի։

Շուրթերի աղօթից գոյում էր զարկերկները։ Սոնարհումս մի պիտի փորձում էր հարթիլ, քիչ առաջ լուսնած կնիքները։ Անի մոլեռանգորին աղօթում էր։

Վերադարձի համարն իրկին ընդ կապուած ապակիներով պատահանի մօտ։

— Եւ դեմ անմահութիւն յաւելուց իրեն մայրեմ, — Անի զոյգալուր։

Գունաթափ զարպակի մօտ երանք երկար գրուցում էր, ինձ թուց անգամ վիճում։ Յետոյ քայլիցէ լուս, մոլեքի մէջ սուղուց, մինչեւ որ հետույց լուսի անուն։ անմահութիւն էր՝ մօտեմում էր անարաւայ, կծկուած ու վախ։

— Վերցրու։ — մեկնեց ինձ երկրպակակի թիւթարած, վերադարձու։ Եւ ինձ կարող վերցնել, որովհետեւ...

Աղւոր մի վերելն հիւզ էր դրամարում մտապահելու իր թախտու տերեւները։

Արցալ

— ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ —

ԳՈՒՄԳԱՌՈՒԹԻ ԽՈՒՆԻՍԻԱՆ Եւ թաղային խորհուրդի անունաւ Երեւանի Պալ Եւ վարձարեւելի նոր տնօրէնուհի Օր. Մարգարեան շնորհակալ։ Ապա, Բ. անունաւ Մարգարեան Տէլի կարգադրած է թաղային խորհուրդի այս տարուն պիտուէն, Թուրքիոյ տունաւոր։ Դիտել տաւ է, որ կ'ունենին 161 ապակիներ, որոնց իրութեան գործը յանձնուած է 30 չոյկից անմահութիւն մը։ Տուած քաղաքային իրութեան ետք, ընդ լաւեւում է ապակիներուն, որոնք եւս կայացուցած են իննամեծ յայտարար։ Միւրոյ սեղանի հաւաքում է 398.000 թրքական իւր կրալ։

Թաղային հիւրին ու անկ յանալ այ ողբալով հայերէն լեզուն եւ թաղային այս անմահութեան հաւատարմի վրայ։

Բայց որդեգիր առաքելական մահը, պիտի խօսիք օրինակներով։

Ամէն քանձ առաջ նկատել տանք որ գրական գործի մը բարեխաղ թարգմանութեան հիմնական ու առաջնահերթ մայր թաղայինը հետեւեալ երկու սկզբունքներն են՝

1. Հարապաշտ հասարակութեան ընդգրկելու գաղափարներուն, քաղաքային ու հանայն թիւերին։

2. Լեզուային անարարութիւն, որ իր մէջ կընդգրկէ բնականաւոր, շարահետական ու արտապայտական կանոններու ամբողջ համակարգը։

Անկողի է բնի, թէ՛ այս երկու սկզբունքներուն ամբողջ կիրար-

կումը կ'ենթարկու թարգմանիկի թարգմանիկ զոյգ լեզուներու խաղաղ ձեռնութիւն։

Մեր, ձեռք տակ չունիք ՎՄԾ-ՆԱՌՆԵՄ թրքերէն ընթերցել հետեւաբար, պիտի վարձարեւել ու ճշդել կատարուած թարգմանութեան իմաստային ընթերցել։ Այս պարտականութիւնը՝ փրկելու թրքերէն ու հայերէնի գիտակ մօտեմում անմեղ։

Դիտել կրանք արտայայտել թաղային թարգմանիկ գործին լեզուային որակի մասին, կատարուելով քանի որ անոր հաստատուններ ու ցոյց տալով մեր անմահութիւնը, որ անկալ է այս նորարար գրքին էջերուն մէջ, եւ որ իրեն անմահար կրեալ մայր գրաւոր ընթերցողներուն ձեռնամատնութեան։

(Մեղաբող յարգով)

Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

վարական կուսակցութեան մէջ իսկ Հ
մբ դրանք է Հանրապետական եւ քաղա
քայական շարժումներ, նոյնիման ցույց
յայտնեց թէ թիկնածու է նախագահա
կան թիկնածութեան: Իր որոշումը ք
նակը արած է դեմոկրատիոյ որ Ծրա
ստիկ վիճակը դէշ է եւ կ'ուզէ ձախը դ
նել իր պատասխանատուութիւններու

Երեւան ամիս (Շաբ. ք Դ. Էջ)

ըբ...»: Ու անհնար է տխուր-
բնամբ հասարակ անցած օրերի
համար: Ճետրած իմ, որբան
քաղցը էր այդ տարիներու երես-
նը: Իսկ հիմա... ինչ գոժամ է
լարմունք գրելը, որովհետև գրե-
լիքը չստ ծանր է: «Երեսան» գրա-
նակ տարածությունից... "Էլիստա
հեքիք" տխուրգրող սակ, իշխանու-
թեան մաս անմեղ սկսած եւ այլան-
գակը քաղաքին դիմապակը, կե-
րտին մէջ բարձրացնել "Երկնա-
քե" բուռնութիւն չափ չհնչեր... տե-
սողութիւնն ծածկելով Թամանեա-
նի հայկական ծածկ երեսանք...:

Երեսան... հրաշալի քաղաք, որի
նոր տերերը լծուել են եղածը զան-
գիւղուն, տեղի կառուցողները թի-
քաղաքի տեսքը փոխանշելուն: Ի
ուրին է ինչու՝ և ն սրբէ մի քանի
թուրք մեծ շինարարութեամբ (հա-
ւանարար ուշադրութիւն կրեւու-
րից չեղելու համար) երեսանի տա-
րեալները ծածկում չուգով, որը վերջի
հնարարը չհնչեր են աւերում մեր
աշխրհի տապ:

Հայր Յարութիւն անկախանդ է,
անկեղծ ու համարձակ, որի ամբ
էր մտաւորականի պարուն է ու ա-
ռաքելութիւնը, բայց որբան զեւեռ
են րայնակալ կանցած իրենց քե-
րը պարուն ստ մերկութիւնն աչք
ծակող. ձեմէն որ քիմ որ ակտի
հարց կու տամ ինձի, թէ ինչպէ՞ս
այսքան հրաշալի ժողովուրդ մը
նման զեկամարեան ծնունդ ու-
նամ է... Տուած է արդեօք:

Երեսանին պատկերներ... ին-
չու՝ միայն տխուր անկախ են շա-
ւում թաղեր, ինչու՝ լիակեց ծն-
նալի էր պոթիւթում, անխար յայտ
նաւաղալիք չի խուսում ճնդրելու
մաքերի մուրք: Բայց, ինչպէս
խուսի, երբ... ուրբան չեն մայ-
թերու վարչին քաղաք երեսանի-
ները: Նա, ինչպէ՞հ, հաստատու, որ
միանշան էլ երկանիկ չեն... երբ
երկանիկ լինի, չէն երկնիկի
միեկեցած ապակիներով ծածկա-
կեց ինչմեքեր:

Ինչ երկրում, որտեղ օտարերկ-
րեայ զեկամարեան ու պատմա-
նիւն են համարակ չլրում մայիլե-
րին, մեր իշխանութիւնը միշտ
ընթացաւորում են զինում պա-
հարկովով ու միմիկեցած ապակի-
ներով ու միայն երկնիկում ամե-
նուր: «...Ու՞ր է զինքն չափադող...
...մի գուցէ ինչեղերնո՞ւն»: Իսկ
բաւական է միայն ձեռք մեկնել
ստիկներով քայլողներին, աշխարհ
աւելի լուստար էր դառնալ: «Եթէ

միայն դիմաւորին թէ որբան դիւրին
է երեսանի լլլալը:

Տաւ ու մտահոգութիւնները,
պէտքունները մանր վիճակը, դաւադր
սակաղող ինքնատեղութիւնները,
փողոցներն թափառող անտէր -
անտէր մարդիկ, որոնցից քառա-
սունչուն անցած մեկու մեկուն են
գտնուել դրսում: Ո՞ր է՞ր թիւեա:
Թուրքական սնունդն ու ապրանք-
ները ողողել են Հայաստանը, ու...
յաճախակց են սննդային թունաւո-
րումները, որ շատ բնական է...
11-000 արմատական հարուստ լա-
ռապաշար ունեցող ժողովուրդ մայ-
րաքաղաքը ինչ է օտար բաներով ու
արդու տարտաթիւններով, որ չեղե-
կաւորակ լիարժեքանք կարելի է մե-
սաւ անուանել: Մի երկրի մէջ, ուր
9479 գետ եւ գետակներով ջրերը Ռ-
րաքս եւ Գուռ գետերով միջուրն
նշուում են Ալպերեանին, Հայ
գիւղացիի ծանր հարկերի պատճա-
ռով չի կարողանում ջրիկ մը այլ-
նչի, եւ հողը քիմ տա քիմ անա-
պատի է վերածուում:

Բայց փխարեք անպակաս են
փառատները: Ահա, նորից որդկ
կարեւորից չեղելու միջոց չեղի իշ-
ւում է «Ունիէ միայն» փառատը:
«Ունիէ միայն... այս տարի միայն
այ ունիւղել չէ... ահաա զգումի
դուրս ունի...»:

Հիմա եւ հասկանում եմ, թէ ին-
չու ամեն տարի մի կարծ ժամառա-
կով անպակաս վարչապետը Սուրբ
Հայաքի վանական խաղաղութեան
գիրկն է վերադառնում: Միայն
չորձեր չեն որս պատճառը:

Իհարկէ, երբեմն հեռուից, «Կոյ-
րից» նայելը պէշք է նաեւ ընդ-
հանրապետութիւն անելու, կարեւոր
անկարեւորից միջոց տարբերելու,
սրբիկ սովորական դարձած անա-
վորը նկատելու: Համար: Որինա,
ինչու՝ մայրաքաղաքում չունենը
խաչաքիթ բացօթեայ թանգարան,
հանրապետութեան հրապարկի
մինչեւ Միանիկեանի յուշարձան
երկարող պարտեզին մէջ, ուր տա-
կան քաղաքագիտութեան անկեր
չէ հասած: Ձէ որ միայն ձեռք ու-
նից խաչաքիթ իր այլ մեկի մէջ:

«Երեսանին պատկերներ... պատկերներ, պատկերներ... տը-
խուր, բայց նաեւ երբեմն հարա-
պատ սիրու ցաւանդուն չափ: Հան-
մուշկալիկ մամիկները, որ ասեւ
դարձել են քաղաքի կենդանի յու-
շարձաններ:

Գրքի վերջին էջը փակելիս իմ
աչերումն նոյնպէս արցունքներ

ՊԵՐԼԻՆԻ ՂԱՏԻՆ ԶԱՐԳՈՒԿՆԵՐԸ

Պերլինի ու Գերմանիոյ մէջ ժա-
ւուր մեկտեղութիւն կոչուած պատին
քաղաքում մեծ խաղաղատեսիլին
ստեղծած էր ամբողջ աշխարհի
մէջ: Ժողովուրդի մը, երկրի մը
պատւ կամքին բովանաբարուն այդ
խորհրդանշանը այնքան սերունդներ
գծաբախտացուած, զոհեր պատ-
հառած էր, անմատնելով ընտանի-
քներ, բարեկամներ: Անոր քանդու-
մին տուեց ճամարած ոգեւորու-
թեան մէջ ո՞վ կրնար ծածկել թէ
չուրջ տասնամեակ մը ետք նման
ուրիշ պատեր պետի բարձրանալ
աշխարհի այլ գոտիներում մէջ,
միշտ բանձնելու, անկասելու ձը-
րումով: Նորերն մէկը Իսրայէլի
ծրաքաղած ու... կարողանացած
պատն էր, Պաղեստինցիներու գէմ:
Պատ- որուն առաքելութիւնն էր
պատուար կանգնել անթաղանթիւն-
երու թափանցանքին, բայց նոյն քի-
ման որը չափով ինքի իր վրայ կը
փակեր կոտորուցանողն ալ:

Յետոյ հասաւ լուրը թէ ԱՄՆ-ու
Գոնիւրը Սեպտ. 23ին բուխարկած
է օրէն մը որ կարծումն 1125 րմ.
կարեւորութեամբ ուրիշ պատն էր
կոտորուցում, այս անգամ ԱՄՆ-ու
եւ Մեքսիկայի միջեւ: Նպատակը
նոյնն է կրկին. պատուար կանգ-
նել անթաղանթ թափանցողներու
դէմ: Սակայն այս մէկը բաւական

ընդգիտադրներ ալ ունեցած է ա-
ռաքին փուլէն: Գործի մարդիկ,
կարգ-կանոնի ներկայացուցիչներ,
քաղաքական երկրին սահմաններին
սպառնալիքեան որպէս երաշխիք
ներկայացուած այդ պատը չի վա-
ւերացներ: Գլխաւոր առարկան
թիւնները հեռեկաններն են. պա-
տին ծրագրերը լրացողները նկատ-
ելի տաւած երկու երկրներու սահ-
մանագիծն անկախութեան ար-
տաւարը գնահատուածութեամբ. 3200
չիրովեթրոն սահման կ'անցնի
թէ մեծ քաղաքներէ, թէ մացա-
ստաններէ, կամ ամայի տարածե-
րներ, գետեր, լեռնային գոտիներ-
է: Օրէնքը, այնպէս կը թուի թէ
բոլորովին անկողնացած է սահմա-
նային սպառնալիքեան ուրիշ մի-
ջոյնի եւ արժանաբարձ նիւթական
անթաղանթ մեծամեծ գոյամարնե-
րը:

Բողոքարկումներ կ'սկսն թէ պա-
մ 2 միլիոն տարւո պիտի արժէ եւ
2008-ին առաջ տարաբնու տարիպո-
ղութիւնը իրապաշտական բան չէ:

Գոնիւրի այլ վաւերացումք օրէն-
քը հարց տալու կը մղէ որ պատին
կոտորուցումը պիտի չծառայէ՞ ընտ-
րական նպատակներու:

ԳԱՂԱՆ

ԱՆՈՒՆԻԿ -
ՄՈՌՑՈՒԿ
ԲԻՎԱՐՔ ԲՈՐԴՈՒՄՆԱ

Հազի քանի մը ամառան քարոզիչ ե-
կամ էր ձերբակալ, երբ վիճակով Մե-
րեկեանի միաբանութենէն ալ վարա-
պետ մը մարշին եկեղեցուց գիրկը վե-
րադարձան եւ ներքեւ մը եկաւ պատա-
րադէ Ս. Սաշ եկեղեցին:

Այս նորիկ վարչապետին անունը
Թարգմանեան Անտոն էր, բայց անպի-
տաբերութիւն կար անոր եւ ձերբակա-
լանին միջեւ: Ձերբակալեան լուրը խո-
սեմ, ծանարարութիւն, իսկ Թարգմանեան
թիւթալիկ անստիքի արտասանութեան
տէր, կեղծ դերասան մը, որ բարեբա-
րեայ կարգ չնայ քաղաքին եկեղեցի-
ով, ծառայութեան մէջ ու իր քանից
կարգը թողալով քաղաքահանայանալ,
Բեկ, կրտսեր թէ առաջնական ինքու-
նէն մէկ եր. ինչ պէշք...
Թարգմանեան ան քաղաքում եկաւ մեկ-
նայն քերթն գիշերը եւ կրտսերին եր-
բակալ էր մեծը երկու երարցի միջո-
ք հարցադրեցինք իրեն Ս. Ղազարի

կողմէն վրայ, եւ մեծն Միքիմարի կան-
ոնի պատմութիւններ 2. Արեւն Բարգա-
տունի եւ 2. Եղեարց չիւրիպի մա-
տուիրին, 2. Եղեարց չիւրիպի մա-
տուիր, որոնց ապկերածն է եղեր ձեր-
բակեան, եւ մեր քաղաքը կը թուէր
դէպի Սուրիական ալ կղզեակը, որ Հայ
մասնադուրեման զարթեցնել հակա դը-
րիւններ բնաժայէց ապրել:

Կը լինէ որ ներքեւ մը պատարազած
միջոցներ, երբ քաղաքը իտալու համար
դարձաւ ժողովուրդի, իր նիւթը եղաւ
ժամանակորէն զգաւոր: Նաեւ եւ առաջ եկե-
ղեակների բարդ կոչումն ու պարտա-
կանութեան ժամանակաշրջանները թը-
նելով, սկսաւ իր անձը ձնել, ու եղական
պիթանախոսութեամբ մը զինքը տարաբե-
րու պաշտպան հովիտ անցնելով:
Հարց տա ու անգիտացող զանի՝ ձեւ
գաղաքացի տըր անձի ինչպիսիս կը մա-
տուիրին մը որ նպատակներ. կարող կը-
լով ստով իմ դիւրանքի անապատներ
զգով անգիւրք հաստատումն ալ պարտա-
կանութեան ալ քաղաքացիներն էր նա-
յի կը կրէր, հաստատումն էր նա-
մադրութեան կը խորհրդանշէ, առաջ՝
նա... Եւ այս միջոցին խոսքը միայն խոսա-
մայրականութեան արտասանելը քաղ-
պանի մէջ հարց քաղելով, որ Տէր Ա-
նտան Բարգմանեան զարեմ մէջ հասած
ստեղծ կաշիք սեան քարձարան, քաղա-
պան վարչապետին քաղաքը զնայ կե-
ցաւ, զի մի գուցէ միայն զիտանիւր

պատուարուն ըլլաւ նա:

Եկեմ Տէր Անտան, ճարտասանու-
թեան, ընտանապետեան ինքնին հաս-
կեցող մը չէր, շարժումն, հետաքր-
քին ինչ լուի է չէր դիտել, գուցէ չի
կարծեց թէ քաղաքի վարչապետին ին-
քն եկած էր. բայց այս անտէրի կա-
կանք շուտ ցրտեցաւ, երբ վարչապե-
տը լրարկեան, փորձարկեան եւ այլիկ լը-
րայ խոսելէ խոսել, անպա իր նիւթական
մաքմաններուն ու վերջնացող քաղաք
հանդարտութեամբ:

Ինչպէս արդէն զգացողի, ձերբակալ-
ութեան վարչապետ մեծ մասնակցութիւն
էր վա-
րի թաղին մէջ. Ժողովուրդը քաղաք-
եան կը լեցնէր եկեղեցիներ, անոր քա-
ղաքները լսելու, քաղաքին զոգնելի,
որի վարչապետը կը պատարաքը օրեր
տար: Երբեք նախկին միքիմարիկներ
յաղութիւնը թմալինքն ալ պատարա-
ւած էր: Նիւթ դուրեմի մասնաւոր եկեղե-
ցական դպէշն սկսած անպա: Եւ անպի-
թանիկ զինքը անապատներ, մինչ քա-
ղաքներու, պաղապատներու, անտար-
կանի մը մը մը մը մը, կրցաւ անոր
միջոցներով, արքայադուրէն չէր մտաւան,
միջոցներով ընդգրկել, որ ինչոյն
եւ այլ անպա... պատարաւան կեանքի
երկրորդ ընտանութիւնը, զոր կը պա-
տն զի խոսել:

Ճարտասանութեան բոլոր արժանա-
նութեան տեղեակ էլլաւ ձերբակեան,

միջեւ անպա ինչպիսիպիսի զոտար-
անի կու գոր ինչպիսի էլլաւ, եւ քաղա-
քէր զատաստաններ, և անի ինչ քաղ
քան Հարցադրեմ կ'ուզէր, անոնց ուս-
ման աստիճանը հասնալ կ'ուզէր:

Պետք Մեքսիկայի մէջնիւթի յի-
ստի վտանգաւորութեան աստիճանը
հասն հողը իմ վրաս մանքանք, ու ն'
քան սիրով կը վարէր, հակառակ որ ը-
րեկանիկ դաւան ու թմոնութիւնը
պատարաւորութիւն ժամանակ մեծ մա-
տաւը դաւան լին:

Եւ այս մանքանքն աշխատութիւնն-
րուն հնա, մասնաւոր էր մեծ մասնա-
ւորութեան, թէ՛ ինչ կը պիտի ունենար
Մեքսիկանին ստեղծած գործը, թէ Քո-
րանական դպան ալ կը կարեւորեցնէր
պիտիւթները կը խորհէր, Կը մասնէր
անպարտ, աստիճանով կը աստիճա-
րէր: Միջոց էր փորթի, ու երբեք ալ միջեւ
Թարգման կ'երթային, Կը քաղաքի լուր
չէ անտէր: Եւ անպա կը պարտուի զո-
տանիւթ Մեքսիկանին հնա, քաղա ասա ա-
նախկիններէ, քաղաքի իմ անտէրի կու
պիտիւթ մը որ կը երբ 1878 Սեպտ.
12 Թրամպերը, որ արտադրութեան էր
դարձաւ Գրեմ ձերբակէն եւ զիտան
Թարգմանիկ Թրամպերը անապատը -
գնապատուութեան:

(Ծար. Ա. Էջէ՛)

առջև և կը խորհի որ ի վնասին է առաջին անգամ զորքադրութեան, ձեռնարկելու անգամադրութեան և այլ ցուցանիշներով զարգացողը ինկնաւոր էր նաեւ 2002-ին և ստացած իր ժառանգը 5,33% և պատասխանատու էր նկատուէր քաղաքին պատկանողներուն պատճառ, Սկիզբէն Ռուսալայ Շահասկիէն որչափ իր որդւորը և Շահասկիէն որ իրեն ժառանգը:

ՅՐԱՆԱՍԻՆ Երկաթուղին 36 ժամանակ ամբողջութիւնով մէջ կ'ըլլայ Նոյեմբեր 7-ի մասը 2005-ին մինչև: Նոյեմբեր 9-ի մասը 8, իրեն հետեւանք մէջ սենյակներուն (Տի վրայ) որոշումին: Եւրոպայի կը վերաբերի աշխատավարձի և աշխատանքի պայմաններուն: Բազմաթիւ խանութներէ կան բոլոր գիծերուն վրայ:

ԳՐԱԿԱՆ ամէնէն համարաւոր մրցանակը՝ Կոնգրեսը շնորհակցող ամառին շրջանին իսկ, ամերիկայի ժողովրդական Լիբրըի ինչպէս Կոնգրեսի մասին: Մնած է Նիւ Եորք 1967-ին, լին իրեն ընտանիքի մը ծոցը, զատարակաւ իրենք քանակական է, բայց Պարզեւնու Կապի: Հասարակ, 908 է, արդէ իսկ մրցանակին առաջ՝ պէտք-սկիզբէն է քանի 250 հազար օրինակ ծախուած է: Նոյեմբեր 1-է 10-ը միջոցաւ, կը վերաբերի նախկին հայաժողովին: Նոյն օրը, Նոյեմբեր 6-ին, կը շնորհուի նաեւ Ռուսոյ մրցանակը, որու արժանապատ Լիւն Սահակը: Է՛լ մնաւու տիւ փորձիկին հասարակ համար, թուականներուն 10րդ շրջանին:

ԳՐԱՄԱՆԻ Արտաքին նախարար՝ Կեյա Բեմադրիկի Գաբրիէլ Եւան է Նոյեմբեր 7-ին և այդ աշխույթներուն ամբողջութիւնը կը ծախուի որ վարստանի ինչորդու Ռուսոյանին հետ զուգահեռ: Օգտուական կը մըն է զոր կ'ընէ ըսելով՝ Եւրոպայի Կոնգրեսի Ռուսոյանին տիրապետութիւնը արտաքին մեր զարգացականներուն վրայ, այդ պատճառով է որ Մոսկուա մեղ կը պատահի: Օգտուական պէտք ունիք շարունակելու համար քաղաքական վարակած մեր քաղաքականները: Կարելի նախարարին համար, ամէնէն մասնաշրջանը Ռուսոյանին տարաբնույթ զարգացականներին է, որու զոհ են, որչափու հետ, Կարգիները: Արտաքին կ'ընտանաւ նաեւ ուսմանի մէջ ընտանի պատճառով և Արտաքին նախարարը կ'ընէ որ եւրոպայի շրջանին հարց ապու Ռուսոյանին թէ ի՞նչ է կարելի գինին որչափ է՛լ Ռուսոյան 110 տարի կը վարէ 1-000 լոյս միջոց համար, հասարակ 110, Բեմադրիկին 110-ին 130, ինչպէս մնիք 230 պէտք է վարելու:

ԲԻՐԱՅԻՆԱՆԻ Ազգային Գործերի նախարարը զիման է եւրոպական Մոսկուա պատասխանատուներուն, պատկանելով որ քաղաքական զարգացողներուն ուղղութեամբ նախաձեռնութիւնն անանկէ: Նախաձեռնութիւն մէջ ըստուած է թէ հայապատկան քաղաքական կողմին հաշուած հաղադարձին Երևանի պէտք առնուի զորքադրութեան կը շարունակուի: Միւրիկին պէտք է հաշուաւոր միջոցաւ իրենք կոտորէ, որ պէտքը հաղադարձը միակողմանի ըմբռն:

ՃԻՆ-ՃԻՆ ՄԵՐՈՒՆ-ՇԻՐՈՒՆ Զարգացողները բայց նաեւ զարգացողներ զիման Նախարարը եղած է Բեմադրիկին նախաձեռնութեան շրջանին մեծաւ Նոյեմբեր 8-ը տարեկանին: Միւրիկին պէտք է հաշուաւոր միջոցաւ իրենք կոտորէ, որ պէտքը հաղադարձը միակողմանի ըմբռն:

ՊԻՆԻՆԻ Ե՛լ ինչպէս, Թուրքիոյ մասին վարչապետը մեծաւ է Նոյեմբեր 5-ին 81 տարեկանին: Չարի ազգայնական, իր զարգացական ապագայը կը դարձնէր ունեցած է: Մասնաշրջան մէջ էր Մայիս 18-ին է իմը, Ներկայ ըլլալէ հաջորդապէս մը ապանակուած դատարանին որ յուզարկարարութեան: Իր անունը կապուած է Կոնգրեսի, քանի ինչ է որ 1974-ին բանակը զրկած էր ու դրաման կողմին հիւանք: 2006-ին ստանձնեց զարգացողներուն Անտառի զորքադրութեան, ըսած էր թէ ըսած չի գլխարկ որ այդ որոշումին համար:

ՎԱՐԱԳԱՆ Ս. ԽԵՐ ԱՐՄԱՎԻԱ

Արմավիա-Երևանի Կարգապետ Սուրբ Սա: Երկաթուղի զարգացող՝ Պ. Զարին Տեղեկանքներ և կ'ընկերու իրաւունքներ խորհուրդը խորհուրդը Պ. Սերգի Սերգի-Խան կը յաղադարձին թէ ամէն Ուրախ երկրորդին մասը 19-21 Երկաթուղի մէջ տեղի կ'ունենան Երևանի Ս. պատարակ երկաթուղիներուն փորձը, բոլոր տարեկան երկաթուղիներուն համար: Անոնք որոնք կը փախուցնեն մաս կազմել երկաթուղիներուն ու կ'ընեն օրերու Ս. պատարակ երկաթուղիներուն, կը խորհուրդի կապ հաստատել երկաթուղի հոգեւոր հովիւ Յարութիւն ԲՅՅ. Թաշեանի հետ: Հետ. Երկաթուղի՝ 01 39 85 28 77 կամ 06 26 14 52 52:

en avant-première de la Foire aux Livres
Conférence - Débat
présentation du livre
d'ALEXIS GURDIKYAN
auteur de
40 MONTAGNES
pour un tour du monde en solitaire
Editions Bartillat
Le Jeudi 16 novembre à 20h30
UCFAF — 6 Cité du Wauxhall
(métro: République) 75010 Paris
L'auteur dedicacera son livre
— entrée libre —



**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

ՅԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կապուած Սա: Երկաթուղի զարգացող՝ Պ. Զարին Տեղեկանքներ և կ'ընկերու իրաւունքներ խորհուրդը խորհուրդը Պ. Սերգի Սերգի-Խան կը յաղադարձին թէ ամէն Ուրախ երկրորդին մասը 19-21 Երկաթուղի մէջ տեղի կ'ունենան Երևանի Ս. պատարակ երկաթուղիներուն փորձը, բոլոր տարեկան երկաթուղիներուն համար: Անոնք որոնք կը փախուցնեն մաս կազմել երկաթուղիներուն ու կ'ընեն օրերու Ս. պատարակ երկաթուղիներուն, կը խորհուրդի կապ հաստատել երկաթուղի հոգեւոր հովիւ Յարութիւն ԲՅՅ. Թաշեանի հետ: Հետ. Երկաթուղի՝ 01 39 85 28 77 կամ 06 26 14 52 52:

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
et
LA MAISON DE LA CULTURE ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent
UNE ESCAPADE A VENISE
A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février
L'ambiance toute particulière du Carnaval de Venise vous séduira...
Comprenant les prestations suivantes :
Transport en car au départ de Vienne
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours en demi-pension — Excursions: La visite guidée de Venise et de son centre historique, la visite du monastère de l'Île St Lazare, les îles de la lagune (Murano, Burano).
Prix du voyage : 370 Euros par pers. sur base de chambre double (supplément chambre individuelle).
Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04. 74. 53. 25. 91
— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90
Date limite d'inscription : 30 novembre

ARMAVIA
Ա Ր Մ Ա Վ Ի Ա
COMMUNIQUE
La compagnie nationale aérienne ARMAVIA a le plaisir de vous communiquer son programme de vols pour la saison d'Hiver 2006/2007 :
Jours d'opération : Les LUNDIS et les VENDREDIS
Départ Arrivée Numéro vol
Erevan (Zvartnots) à 05h30 U8 101
Paris (CDG) à 07h30
Paris (CDG) à 12h10 U8 102
Erevan (Zvartnots) à 16h55 U8 102
U8 102
La Direction

ANNEE DE L'ARMENIE GRANDE EXPOSITION D'ART ET DE TRADITION POPULAIRE

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures
nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures
HAIK SOGHOMONYAN
sculpteur d'Arménie
réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat
26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

Cathédrale Arménienne Apostolique
SERPOTZ TARKMANTCHATZ

CONVOCAZIONE
à l'Assemblée Générale
Ordinaire
(Exercice 2005)
Cher(e,s) Membre(s),

Le Conseil de l'Association Culturelle de la Cathédrale Serpotz Tarkmantchatz vous invite par la présente à la prochaine Assemblée Générale Ordinaire qui aura lieu le :

Lundi 20 novembre 2006 à 19 heures
dans la salle A. Tcherpachian
du Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado
13008 Marseille

A l'issue de la réunion, un apéritif sera servi aux participants.

Comptant sur votre présence, veuillez agréer, cher(e,s) Membre(s), l'assurance de nos sentiments les meilleurs.

P/O le Conseil de la Cathédrale
Le Président
Robert AZILAZIAN
Le Recteur de la Cathédrale
Révérend Père
Zadik AVEDIKIAN
Marseille, le 25 octobre 2006

chene.france@wanadoo.fr
Association CHENE
24 rue de Maubeuge
75009 Paris

Ա ՅՈՎԱԶԱՆԵՒ ՄԱՐՏԻՆՈՒ ՓԱՌԻՉ

Եկա՛յ ամենագոյ
Սրբոյ Հոգեւորապետաց՝
Գաբրիէլի և Միքայէլի
և Աննայն Երմիայի ձայն
ՇԱՐԱՐ, Նոյեմբեր 11
Գիշերային և Առաւօտեան պատմածք և երկաթուղիներ:

L'ECOLE
«KHATCHADOUR ABOVIAN»
de la Cathédrale Apostolique Arménienne
Serpotz Tarkmantchatz
de Marseille
organise un

SUPER LOTO
Dimanche 19 novembre à 15 heures
au Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado —
13008 MARSEILLE
Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —
Vente de pâtisseries arméniennes
Parents et Amis, venez nombreux encourager et soutenir notre Ecole pour le développement culturel de nos élèves

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE organise comme chaque année UN SÉJOUR D'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :
par téléphone au : 01.53.34.18.18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
par fax : 01.53.34.12.13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
R E C R U T E
POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)
Hiver : du 17 au 24 février 2007
Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFA ou stagiaires BAFA (bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS.
par e-mail : cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01.53.34.12.13
Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

**ԹՈՒՐԳԻՈՅ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻՆ
ՆԱԽՈՐԵԱԿԻՆ**

Բուրգեր, աղանակցական մարեր
պարտական խառնվածքներ տեղեկա-
րեւ չապահովումով Քաղաքային ար-
տիկ կէ դրամները կըրտապահ ու քա-
նական լրտօրիները: Խառնակով աղ-
բերները կ'աղտորեն քն տեղեկա-
րութիւնը ընթացիկ մէջ խառնախի: Քն-
ները մտառնալով էւ անտոյ դաւաճու-
ման կն իրարակն չաղք, արտաճու-
ապօրինութիւններ, մարդկային իր-
անձներու յարգանքներ անարարք մը
հարկաւոր, կէս: Ատոր կէջ ուղալու է
Բուրգերը եւս քանակային խառնակը շնոր-
ք կ'եղանակը զոր կ'արտապայման կըր-
պահ քաղաքային կ'ապահովանալներ
կ'եղանակներ տեղեկան կորով կ'ալա-
նով խառնալ կ'արտապայման Բուրգերը
կ'եղանակ չափանմանու չափանման լա-
ն:

Ինչ կը վերաբերի թուրքոյ, լոգանոր սամաք ապա տպաւորութիւն կը թէ տեղեկատիրը թէքացիկ փաստաթուղթէ մը աւելի կարեւորութիւն չի վայելի: Անոր նշումները նորոգիչն չեն թուրք դէկամպարթիւնն ու ժողովուրդին համար: Արդէն յաջորդական հարցափոխերու տարիներէ մը հրապարակուելի վերջէն չլրանալի, ըսելով համար թէ թուրքերու կարեւոր մենամառութիւն մը նախկին ձգտումը չունի եւրոպական Միութեան մաս կազմելու:

[illegible]

Կոյ համարժեքություններն էլ լինում են
 բնական համարների անվերջություն
 թվանշանների հաջորդականություն
 անոց որոշակի է թույլտրվում մեծացնել
 հոդովների թվը: Սապահյանի նախադաս
 4-րդ է: Սապահյանը ու նշանների թիվ մայր
 0-1-2-3 թայցնել էլ հարաբերակա է յուր
 է: Թվերակներն է հարաբերակա է յուր
 նշանների առկայությունը ու թիվ առկա
 էլ աղանձակ է, այլ անպոկոկ է յուր
 թանձրությունը հանդիս է յուր առկա
 պահանջարկը հարաբերակա է յուր
 յուր: Կոյ համարժեք 10-15 տարի է
 տեղի, քայլ 4, Սապահյան յուրաքան
 թանձրությունները դեպքում աղանձակ
 էլ նշանակում է:

Արտաքին գործերու նախարար Ա. Կի-
ևս կը բաժնէ նոյն կեցողութիւնը, ան տե-
ղիկաբերէ ճրպայադատին նախօրեայ
նախարարածէ թէ Եւրոպայի Հետ գոր-
ծերը կարգին են ու ժխտական ոչ մէ-
տակալ կայ: Քնուորիս երկիր մը չէ որ
մէ կարելի լլայլ դիրքով թեմա՝ ճրաժա-
րելի րոտած Է ան:

ዳ ህ ሪ ቱ ሆ ሮ ሰ ሰ ጊ ሰ ሂ

ԱՄՆ-ում Ներկայացուցիչներու ժողովը
 40 է. Ներկայացուցիչներու կողմից

[illegible][illegible]

(ဇယား ၂ ဇီ ၅၄)

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻՆ

Ծառայելով Հանրապետության սակաւաւժան և թուրջ երեստապետ ժբ որ Յնգապատմութեան ինկթով պատմաւորներու յոյճանաւոր ժբ պատշաճակի բացուող ինք թրքերն աղտաւորներ արմակելով լարճական և ջրաշտմոյշներուն վրայ: Ինկեղաւթ տեղի ունեցան և Հոտի բնակիչներն մէջ: Եարճակեալ պատճառ կզան և կարբ որ պատմաւորներու լատուտներ: Ուտիկանութիւնը սքուտեան հոտան և թուրջ երեստապետ յոյճան ինքնութիւնը չը հրապարակուան: Հոտան և միայն որ երկու տարբի ի վեր որդակն մէջ կ'արբ, թրգաւան ստեւտուտի վաճառոր չ:

ፆ በ ኪ ሶ ቶ ኮ ሂ

ՀԱՅԵՐՈՒ
ԵՒ ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒ
ՀԱԻԱՔԱԿԱՆ
ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՄԸ
ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԷԶ

Գրուական մեղքեւէ է օգտիր կրնանէմ (երկրի մէջ անկախ օրակալը)՝ օրա- թիւրիւր շոկտաւեր 19 թիւը յայտնա- է թէ Մարտի Մօրի գաւառի մէջ հա- րաւան շերտան մ գտնուած է զիւ- րաղանիւտ կողմէ՝ Հայաստան լուրի- արքիցոյցած հետազոտութեան, ազա- հովանեան ունէր պրպտութեան ըրած եւ Գուրու զիւրի մէջ ուր յայտնաբը- ւած է ոսկրալոյտը, յետոյ ամէն բան ըրած եւ լուտիեան մատնելու հա- մար։

Ինքնուրույն լուրջ քաղաքականացած էին լեռնային իր քվեով քաղաքակրթական գիշերակից տառած էին հիշելու երաժշտական շարժման մեջ 1915թ. հոկտեմբերից հետո՝ ժամանակակից պատմության Տաղան Կուսմանի։ Այս վերջին ճամբ է. մեկը Զարգին շերտին էին ընթերցում Մարտիկին իր զվարճող պատմաբանը Համբարձումի շատանապարտիքին ենթակող մահվան ճակատը։ Ըստ Զարգին իր փորձարար Մարտիկին ընթերցումը 1950 չափեր ու 120 Մարտիկին զվարճող զարգացած ու բարձրագույն լինելու մասին ժամանակակից աշխարհում է ընթերցումը չէ որպեսզի հասնենու սուրբորդ պատկերին մահվան ճակատին։

Այդ ուսուցիչները զիտական ուսումնա-
սիրութեան ենթարկելով կարելի էր լայ-
ստողի զիտան թէ որով կը պատկանին,
կուտնթ քանզի որ եթէ տառուզի թէ-
մն մատով արականու Հայերկար պատկա-
նող ուսուցիչներ, ասիկա կը նշանակէ
որ զոհեր 1915 Յունիս 13ին Մօրթի
քանդոր արքանականութեան ու երկու օր ետ-
քայնունուած Հայ կաթողիկէներ, շան քա-
ղաքական Ասորիներ են Գլղանիներ եղած
են: Իսկ եթէ տառուզի որ ուսուցիչներուն
մէջ մէկը, հաշտեալ անուն տառուզի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՏ

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ՄԻԶՆՈՐԴԻ ԴԵՐՈՎ

Ահաատակ մերկայոյցն ժառնչալ Բ. Բորոտակի Հայաստան աշխին զիկինն օր տակախութիւն ոսնցնդ և Ազգային Բողոքոյն նախապա Տ. Բորոտանին հնո ու ըսած որ իր երկիր պարտաւոր և հայ-եթովրդ յարաբերութիւններու կարգաւորման միջոցը ըլլալուն: Բորոտանին յայտարարէ որ իր լեւեալութիւնը լաւ յարաբերութիւններ կը նպաստեն միջնորդութիւն ու թէ առաջադիւր երկու կողմէն ընդունին իր նկատաւ:

Արտաքին գործերու նախարար Վ. Օսկանեան անդրադառնալով առաջարկին, րաձ Է թէ Լեւասատն յոյն պատրաստակամութիւնը յայտնած էր երկու ամիս առաջ ալ եւ Հայաստան դրական պատասխան տուած էր, մինչ Թուրքիա տակաւին լուռ կը մնայ:

ՍԿԵՒՈՒԱՅԻ ՄԱՍՆԱՏՈՒՓԸ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ԲԵՐՈՒԱԾ

[illegible]

U D 2

ԴԵՐՈՍ

ՍԵՂԻ ԳՈՋՈՒՆԵԱՆ-Ի

Անտարկտիկ Սիբիրի, զաւարթի մէջ Նաւագսի ծախքի երկաթաշէտէն ձեւաւորուած եւ բնակարան Ս. Գոլոնիան: Մնած էր Գաւթիք, 1927թ. Դեղատաշի տարեկէնիէն ձեւաւորակցած մէջ ձիւք չուրջարարած, ձմեռ արտաքինը էր աշտիկներն առնակիցն վարձարանները: Քաւտրակտիկը: Եղիպատի քմէնի վրայ զիւր տանիքն էր 1947թ. 1951թ. վերջերս եւ ժամանակաւ Գորբարան մէջ տպարար: Քիւն արժան էր Քաւտրակտիկ Նաւթիքի մէջ: Դիւր ինքնաշարժի էր ծաւ: Եղիպատի Քիւնիւն, ծնած Կապուտիկները: Կաւթիքի ձիւք բնակարաններն մէջ 1970թ. Գաւթիքի մէջ իշուա էր անոր բնակիչը արժանի: Քաւտրակտիկ: Եղիպատի Նաւագսի էր Անտարկտիկ ուր եւ շարունակած էր բնակիչը արժանի: Եղիպատի:

(*) «Հովեր»ի համերգը տեղի պիտի ունենայ կիրակի, Դեկտեմբեր 1ին, Փարիզի **St. ROCH** եկեղեցւոյ մէջ։ Ա. մաս՝ արական կազմուհաստութեան Կոմիտասի Պատարագէին։ Բ. մաս՝ հոգեւոր երգեր խառն կազմով։

Տէր եւ Տիկէն Պերմար Սողոմոնեանց,
Տէր եւ Տիկէն Ֆելիք Շամֆօ

Վաղզէն եւ Քալին Սողոմոնեանց,
Սեւան, Վանիկ եւ Արմէն Շամֆօ

խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր եւ
մեծ-մօր՝

ՏԻԿԻՆ ԱՇԽԷՆ ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆԻ

(ծննդով՝ ԶՐՈՒԱՆԻ-ԵՆԱՆ)

մահը, որ պատահեցաւ նոյեմբեր 6ին,
Յուշերիւարութիւնը կը կատարուի
Երկուշաբթի, նոյեմբեր 13, ժամը 10-15-
ին Փարիզի Սուրբ Յովհաննէս-Մկրտիչ
կէղեղէն

15 rue Jean-Goujon — 75008 Paris

«ՅԱՐԱՋ»- Մեր ցաւակոյտիւնները
նորացրաւ զաւակներուն:

L'ASSOCIATION NATIONALE
DES ANCIENS COMBATTANTS
ET RESISTANTS ARMÉNIENS
et LE CONSEIL DE COORDINATION
DES ORGANISATIONS ARMÉNIENNES
DE FRANCE

vous convient à venir nombreux aux

**Cérémonies officielles
du 11 Novembre**

**AU CIMETIERE DU PERE LA CHAISE
(Paris 20^e)**

Programme :

- 14h30: Rassemblement devant la
Porte du Cimetière, rue des Ron-
deaux, côté Place Gambetta — Dépôt
de gerbes au pied du Monument du
Général ANTRANIK;
- 15h15: Mise en place devant le Mo-
nument aux Morts Arméniens —
Dépôt de gerbes des autorités fran-
çaises et arméniennes — hymnes
nationaux;
- 16h15: Allocation dans les salons de
la Mairie et vin d'honneur.

TELEVISION FRANCE 2

La prochaine émission de «Foi et
Traditions des Chrétiens Orientaux»
concernant l'Arménie sera diffusée par
France 2 le **dimanche 12 novembre**, de
9h30 à 10h. Elle a pour titre: «En Armé-
nie, le dynamisme de l'Eglise Evangéli-
que».

ԵՆՈՐԱԿԱԼԻՔ

Կարգու հետի Շրէ. Վարդաբեկը չէ-
նորակալութեամբ ստացած է՝ 80 Եւրօ
Պ. Շառլ Մարտինեանէ:

(Շար. Ա. Էլեմ)

ընտրուի, կը մերժէ ընդունել նախագահ
մը, որ Բարսէլէ թաղում կը բարոյն:
Նոյն դերքն ունի Համասի նկատմամբ:
Նոյնիկէն էթէ ստուեր ի տար ոչ ալ լրա-
տակ հրահանգ, Սեկունի Թուալայի զըր-
խաւը հակառակորդը Լ. Ժուզինէն է:

ԿԵՍԱՄԻՈՅ մէջ մէկը խմած, երեք հոգի
յանցանքը վրայ բռնուած են, մէկն հա-
կան կէղեղէնէն մէկ ապօրինի պնդում
կը կատարէին: Կատարուած լրատուա-
թիւնն մը վրայ պաշտօնութեան ուժերը
զայսօր են դէպքին վայրը ու մէրքակա-
լած չարազորները: Իրենց զով գտնե-
րած են բաժնի, բրիչներ, մուրներ: Ա-
նոնք ապառ ձգուած են բայց դատարան
յանցնուած:

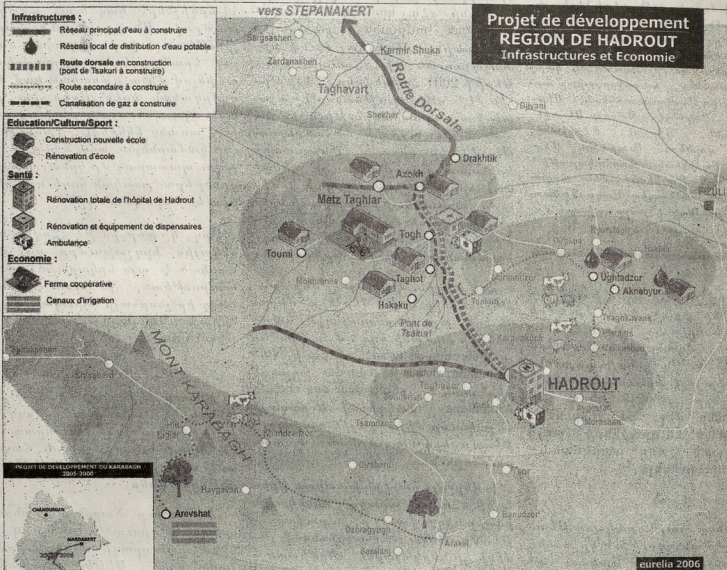
ՊԼԱՆՈՅ մէջ, նոյեմբեր 9ի առաւօտուն
18 Պաշտօնակիցներ են ապանդուած են,
որոնց մէջ 4 կնի եւ 4 մանուկ:

ՏԱՆԿԻՄՈՍԱՆԻ նախագահ վերընոր-
ւեցաւ նմանախ Բախմանով եւքը տար-
ւան համար, ժամերու 79-ով: Օ-ՖԻ.
ՍԵԼԻ-Ի համար ընտրութիւնները Ժողո-
ւրդավար ընդդէմ չեն անցնան եւ գե-
տնուրեն համար արդիւնքը անհանկարծ
եղած է:

PHONÉTHON 2006

du jeudi 16 au dimanche 19 novembre

Deuxième tranche du programme de Développement régional du Karabagh



**Accélérer le développement
du Karabagh et assurer
les besoins vitaux de sa population**

PHONÉTHON 2006 : du jeudi 16 au dimanche 19 novembre

faites vos promesses de dons dès le 1^{er} Octobre en appelant directement le

N°Azur 0810 02 04 04

Partenaire officiel : & france telecom Paris, Lyon, Marseille, Nice et Toulouse

FONDS ARMÉNIEN DE FRANCE

BP 12 - 75660 PARIS CEDEX 14 - Tél. : 01 48 83 51 06 - Fax : 01 48 83 53 86 - e-mail : info@fondarmenien.net - SITE INTERNET : www.fondarmenien.net

Informations
artistiques

RECITAL
DE MUSIQUE
CLASSIQUE

Le Dimanche 19 novembre
à 16 heures

Eglise Saint-François de Sales,
6 rue Bremonnier — 75017 Paris
(métro: Wagram)

Anne-Cécile RENARD-YAGMOURIAN,
soprano dramatique
Lydie BARKEF-YAGMOURIAN, piano

Ce concert est au profit des Oeuvres
Hospitalières Françaises de l'Ordre de
Malte France.

— Entrée libre —

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

ANNEE DE L'ARMENIE
**GRANDE EXPOSITION
d'ART ET DE TRADITION
POPULAIRE**

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures

nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures

HAIK SOGHOMONYAN

sculpteur d'Arménie

réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat

26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



chene.france@wanadoo.fr

Association CHENE

24 rue de Maubeuge

75009 Paris

Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

Թրքական թերթերը վերաքննութեան
վճիռը թուրքիոյ համար յաջողութիւն
կը նկատէին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԽՅԱՆԿԱՐ

ՍՈՒՐԵՆ ՇԻՐՈՐ

«Զուլուցե՛ք, զաներ փախու՛ն, յալու՛ր կայարան՝ Ներսիսապոլսո՛ր դահլիճը»։ Իւրաքանչիւր կայարանին բարձրախոսէ՛ն այսպէս կրկնուող ազդարարութիւններովը Ներսիսի փաղտուր թաղաքին ամենապատշաճ, նաեւ տնտեսական ամենանշանակաւ փութադրամիչոյն է։ Հակառակ կառավարին ոչ իսկ լուսաւոր եւ զիւ՛մ որ տխուր երեւոյթին, այն ամառացոյցի կանոնադրութեամբ կը բանի զիւրէն, գեղեկ երթին ընթացքին տեղացի ճամբորդներ խոսափողական նայաւճաքով մեղ կը դիմեն, ինչպէս մենք, փութադրամարար։ Այս միջավայրին զերիշուող զանգուզումը, յատկապէս ներսիսապոլսեան է։ Այլապէս, Հայաստանի իրականութեան մէջ փորձառական ինչին կազմով միջին դասակարգին է որ կը զորոճած այս փութադրամիչոյցը։ Երբ ճեղքատարաբաններ կայարանը կը հասնին, կ'ընեն տեղացիներէն սկսեալ անխուսափելիօրէն կանգ կ'առնեն թացօթեայ դրամ փառանքներու առջեւ։ Հին կամ նորաթափաչ գրական թէ լեզուաբանական, գիտական կամ ուսանողական այլապէս զիւրերու տոնակաճամբն է մեղ շրմոքցումը որ ամէն անգամու մեղ կամուտը ժամայական լընէ եւ յաճախ կը հեռանանք մէկ կամ երկու զիւր տանելով, թէպէտ վերջին տարիներու մեր նախընտրութիւնը կ'ընթացէ աւելի նորաթափաչ զիւրերու որոնք եւ փաճառելի ինքնուրուական երկու-երեք զիւրերէն զբառուորում մէջ։ Ըստ զգուշացու դասակարգի արժեւորումներուն, վերջին տարիներու ընթացքին զիւրերու տպաբանակը լուրջ անուրմ կ'արձանագրէ (ինչպէս զրեթէ՛ն տէն տեղ)։ Այսպէս երբեմին 30-400000 տպաբանակը ներկայիս երազային թիւ մըն է եւ կը խոստի՛ տասնաւազոյն 2000 - 30000 մասին։ Սայ Ատոսեան (ինչպէս կ'ընէ տեղացին) որ աւանդական դրամաբաններ վերածնունդ արձանագրէ։

Մեր երեկոյեան ժամադրութիւնը փաղտուրէն կայարանին շատ մօտ լինի՝ Կոմիտասի անուան կամերային երաժշտասրահին մէջն է։ Կատարատուը ջութակահար Յակոբ Մանուկեան «գործնականութեան հանգիստին» ներկայ պիտի լըլլաք, բարեկամներ մը ազնիւ միջնորդութեամբ։ Արեւմտասփայլուող մը մինչ ապա չէինք ճանաչար (ըդր արտականատէր երեւանցին անընդհանր մեղ), մեղ կը վերացնէ՛ր ատանին թէ նախապատմութիւն ընկերակցութեամբ ունեցած էր ընթացքը։ Արեւմտեան անտոնաստիկ վալիւթէ մը։ Միջնորդարին, հանդիսատեսը տախթի կ'ուճեանայ զմայլելու արտականագէտին նկարչի իւրաքանուկ տաղանդին, երաժշտաբանին մէջ ցուցադրումը իր երկու ասանակէ գործերուն ընթացէ՛ն։ Այս վերջիններս կրնանք որսակել, ասանջ արտական զինադարան մը յառակելութեան, իրենք ասանջին կարգի գեղանկարչութիւն։ Նոյաթիւնը կը շարունակէ նուագել ժողովրդական եւ զատական գործեր ընդին վարպետութեամբ եւ զգայնութեամբ։ Երբ եւ պարի ճողոցիդ կոյտիկներուն կը յաջորդեն ձևային լինումն ընտանողական ներկայացումը որ զագագիւն կանգնելու կը հասցնէ արտասանել հանդիսատեսին զգեստութիւնը։ Ինձր ծագելիփոխուող պարագիւր մըն է երաժշտանակէն աւարդան։ Երբեմնեք չհայտնուի եւ հօգեկան զհանցումի խոսն զգացում-

ներով գոտարարու կը հեռանան համարեալ ճշմարիտ։ Հայտն տարդուող մեղ անգամ մը եւս ալ ի բերան կը ձգէ։

Հոկտեմբեր 13, Ուրբաթ, այսօր Դիւմբի կը մեկնինք օրօգաթով, ամերիկահայ բարերարի մը ճրակէն ընդառաջելով։ Այս բարձրագոյն անձնաւորութիւնը որ իր նիւթաբան թէ բարոյական միջոցները չէ ինչպէս վերականգնելու համար 450 չողիկոց զպոցը մը որ վերապատուելի աստուածական չէ՛րէ մը բոլոր սարսափաւորումներն ու բարձրամտութիւնները ունի։ Ան ոչ միայն իր նիւթաբանական արհեստի վեր աշուտակէ կայացնէ այս հաստատութիւնը, ամէն անգամու ըստանձնելով անոր պայտան հողերը, կատարակէ հասցեները։ Համար ինչուի բանին զորքը։ Դպրոցին արեւմտեան ու ուսումնական կարգը համարեալ ջանքերով նախանձնել զիւրէն էր շառացուցնէն այս վարձարանը։ Աշակերտութիւնը կը եւ տնօրէն եւ ուսուցիչներուն երախտագրութեանը զբաւառելով, ինչպէս նաեւ այս վերջիններուն տարած աշխատանքը արդիւնաւորելով, ամերիկահայ եւ տեղացի ներկաներուն բացառելի հանգիստ մը կը շնորհմէ, համերգով, մեներգութեամբ, արտասանութիւններով, պարով եւ նուագով։ Դպրոցին փութադրամի շնորհքին շնորհիւ ուսուցիչներ շատ զգուշ ուսուցիչ մը ինքնաւարտ արտիստը կը փութանք բարերարին։ Հարիւր-հարիւր զպոցին զանազան բաժանումներուն մասին - ինչպէս ընտելաւորութեան, քննադատութեան դպրարարութեան, համարադիւրեւներու իրարմակ տպաստանջ եւ այլն - մանրամասն տեղեկութիւններ տալուց չէ յետոյ, պատասխանի կը հերքաւորին եւ առիթի կ'ուճեն անձնային շորճաւորելու այս ազնուանգի անձն ու զպոցին պաշտօնէն փութելու։

Փիւմբի թաղաքը մէկ աստուան ընթացքին զրեթէ կերպարանափոխ դարձած է։ Անշուշտ ընկիւղ դեռ լսու լսու կայ, սակայն ձեռք ձեռքուած առաջինթաղ յուսատու է։

Հոկտեմբեր 14, Երաթ, Ոսկեայ անձան հրապարի արեւով կը մեկնինք Օշական։ Խոտեմբեր թագմութիւն մը մեղ կ'ողգեղել եկեղեցույց թաղին սկսեալ։ Այսօր թագմութեանց ասուն է, նաեւ «Ջուրիցի սևաուր-բախտում» օրօգութիւնն ու տեղափոխումը զգայի Աշտարակ, Մ. Մարիանի եկեղեցին։ Կրկնակ տուններ տախթի ուսուցարարներին հօմ թագմութիւնը պատարագի աւարակի կուրցուի զգայի Աշտարակ թաղաքը։ Հանրային փութադրամիչոցներ նախախտում են, սակայն ժողովրդին մեծամասնութիւնը կը նախընտրէ ճեղքուող կարկէ 5 րոպէ տարին որ կը բարձրէ Օշականը, ընկերակցութեամբ անանջ վարձարումի ճամբայ կ'ըլլենք։ Ուսուցարարութիւնը սկսած է։ Ուսուցում մը եւ զերիշուող մեծամասնութիւնը 16-30 տարեկան երիտասարդութիւնն է։ Ճամբու յոյրին տեղադրել ծառերու ոսկեղոց տերեւներով խաղաղական ընթերցումի մեղ կ'առնենք։ Կը մօտենանք երիտասարդութեան, զրոյցները դուրս եւ ի խիտ յանգնեն։ Գիտակից, լուսավոր մտնկաւարդութիւնը երկու ժամուան թալլերթի ինչպէս համար մասնակցի կը վերածեն։ Կէս

«ՓՈՔՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՄԱԿԱՐԳԻԹԵԱՆ ՄԱՆՐՈՒՔԻ ԿԸ ՆՄԱՆԻՆ»

Կ'ԸՍԵ Է. ՄԱՅՈՒՓԵԱՆ

Հայկական հարցին մասին թլուրդական լրատվութեանը մէջ ծառայած վիճարկումին զլիսաւոր զէմքերն է լրագրող Էթիքին Մաճուրիկան, Հ. Տիկը չեա։ Երկուքին կախուր տարբերութիւնը այն է որ առաջինը թլուրդ մտածուի պատկառող զէմք է եւ կերպով մը ներկայի զարգացումները զիւր տարչան են ապա վիճարկումներուն։ Միջնակու ձևով իմարգիւրը արդարօրէն կը նկատուի հայ համայնքին ճայքը, լրագրող ու զարմը կ'ընկալուին որպէս ապա։

Թլուրդական «Գիթիլին» թլուրդին (Հոկտ. 22) ծառայուն շարքայուն մը բըրած է Է. Մաճուրիկանի հետ։ Հոկտեմբեր 27-ի ձևովսին մէջ արտասուպով է նոյն զրոյցը։

Ծրարանայի Կարգ. ժողովին Հոկտեմբեր 12-ի արտասուպիկան պատճառ դարձած ծառայի հակադրեցութիւններուն մասին խոսելով, Է. Մաճուրիկան կ'ընէ հետ թէ թլուրդէն չէալութիւնը ամէն տարի թլուրդաւորել թլուրդի վարձարում տնօրէնութիւնը նոր երեւոյթ չէ հարկուի մէջ։ Օսմանեան օրով ալ, Մարապետութեան օրով ալ փութադրամութեան թլուրդը պատարակութիւնները պատարակ, կամ օտար պետութիւններուն զէմ մարկութիւնն է որ զորձած է։ Ատով թլուրդութեան է ու կը թլուրդարուի որ փութադրամութիւնները տնօրէնական թաղաքային են, այլ խոսքով, ոչ-մաճուրիկանային խոսքով մէջ անցողիկ ներկայութիւն են։ Ի վերջոյ պիտի մեկնեն։ Այս ընկալումը զեր կը խաղաչ ոչ-մաճուրիկաններուն մեկնումն է։ Եւ նոյն պատճառով լրագրող որ այլ համարները փաղտուր իւրեղն իրենց վրայ։ «Ճանախմակին» կ'անցնին, թաղ կը տեսնեն որ տախթին թաղաքային են, կը տեսնեն որ պետութեան փլուռ նոյն թաղով կը դուր զի ու կը շարունակէ փաղտուր մեկնումը։ Հանքի կայունութիւնն է չէ առիկա» կ'ընէ Մաճուրիկան։

Գաղտնախոսելով Փրանսական ծանոթ օրէնքին այսօր օրախոսելու իրեւելուն մասին հարցումի մը, Էթիքին կը րազարդէ թէ աւտը զլիսաւոր ապալուի Ծրարանայի մէջ ընտրութեան մօտաւոր շրջանին, նաեւ թլուրդին Երաթայի անդամայինութեան հողովրդին։ Կը տարուի թլուրդը իրայ ընտանային, զայն արտասուքին թաղաքայինութիւնն է։ Հայկական հարցն ալ դիւրուի

թեամբ աւտը զորձի կ'ըլլայ։ Գաղտնաւոր այն է որ թլուրդիկան լրագրողին խեղճի չի վարուի։

Ատոր հետ լրագրողը համոզում կը յայտնէ որ թլուրդ կառավարութիւնը նման հարցերն ու խոչընդոտները նորին ձգել կ'ուզէ։ Ատոր համար կը կարտրէ հասարական կազմակերպական նեցուկին։ Միջնակու երկրին մէջ կայ ապագայական ընտան ալ որ երկուսութեան պատկերը մը կու տայ ճեղքիտուութիւն, պատմութեան ուղղակի նայելու կոչելուն հետ։ Կայունութիւնը թլուրդ 10-15 տարեկան եւ կը ձգուի ոչ միայն հայկական հարցին, այլեւ նախ յիշիկները տնօրէնութեամբ տակեր ստանով։

Ուղղակի 1915-ին միջազգային ընկալումի մասին խոսելով, Է. Մաճուրիկան կ'ընէ «1915-ին պատճառն է փաղը Աթիքիկի անկողնաւորները չէին, այլ Օսմանեան պետութիւնը»։ Հետեւաւոր մեծ թլուրդ լրագրողներ, դիւանագէտներ, արաբականները կային հետ։ Անտուրի շատ մը վարչերուն մէջ հիշատակարարները կային, աշխուշ աւելումը մը եւ արտասուքին աւելի կենտունակ ապրելակական կենսը։ Միեւր թաղ մուցած ենք այս րաները, թաղը ոչ ոք 1915-ին պատմութեամբ լրագրողին տղիկնայ։ Անցած 70-80 տարեկան ընթացքին հաղաբարուր էնթուր հարսերն ու յօղաւորներ լոյս տեսան։ Ամէն մարդ կարգաչ զանդեր։ Աշխարհը ընդհանուր ամառը ապա պատմահարկները զեղապատմութիւն կը իջնուի։ Ճամբարուն յանգեցին։ Երբ կը խօսէր աշխարհի օրեւ տեղեկներին մէջ զիւր կամ շատ տեղեկ մարդոց հետ, զեղապատմութիւն կ'անտեսեն կատարութեան։

Այլ մօտեցումը Ամերիկացիներն ու, եւրոպացիներն մօտ 100%-ի մօտ է։ Եւրօպայիցները զեղապատմութեան անմասնական տարաբանութեան կ'արձգիմանան։ Մաճուրիկան, արաբական աշխարհի մէջ ալ նոյնն է երեւոյթը։ Թլուրդի Էթիքին թէ կոտորածը պետութեան զորքն է։ Իսկ թլուրդիկան կ'անդադրանայ որ վիճակը։ Թլուրդը հանրային կարմիր պատմութեան տեղեկ չէ։ Թլուրդը կ'անդադրանայ որ պատմութիւնը փաղտուր օրեւելուն են իրեն։ Ի սխալը միայն Հայերն աւերուիթեամբ չէ։ Ի. թաղու տիկը ընկ պատմութեան յոյսակները չէ։ Իրթիւնաթ մասին քանի մը տղանց նշումով լուրթիւն կը պաշտի

ուր տեղեկ կ'ուճեանայ մասաւորաւորութիւնը, երբ եւ պար։ Ո՞վ բար է որ հայ ժողովրդի զբոստանայ հաւատը նաճալի մէջ է...

(Մանգալիլ յաղորդով)

(*) Ձեռագիր աւետարամ՝ զբաւած 1669 թուականին Ապստամբ Ջուլայ ցիւրը, կրօնաւոր Բարդուի ձեռնով։ 1750-60 թուականներուն Աշտարակ Բաղաւի մէջ Զոյնման զերդարատանի սեփականութիւնը կը գտնուի։ Ցիւրապային միւս թաղը տարր փոխելու ինչ տեղափոխում է Մաշտոց Մատենադարանը որ արձանագրում է 6436 համարով։

ճամբուն, կարճ զաղար մը կը արբուի։ Կանգ կ'առնենք մեարդպեան տառերով քանդակուած յուշարձանին մօտ։ Կարճակարգիւնները չուր չիւրեր կը բարձրեն ծառար յաղեցնելուն համար ուսուցարարներուն։ Վերստին կը մեկնինք, հետեւելով մեարդպեան զիւրը այլը երեսական կարգով ձեռնարք կըրդ երեսաւարներուն։

Կը հանդիմը Ատարակի Մ. Ներսիս Աշտարակեցի հրապարակի ուր Մաշուրիկի մօտ աղին, Թալիօրը առաջնորդող կրօնաւորները Զուրիցի աւետարանին անդատանին արարողութիւնը կը կատարեն, միւսանալար արտասուքում ճեղքուական արթնքին յետոյ։ Ապա մեկնում զգայի Մ. Մարապեան եկեղեցին

ОГЛАВЛЕНИЕ

ՈՒՐԱԽԱՆԱՂ
ԱՄՆ-ՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԴԻԻՆՔՈՎ

ԿԱՐԵՆ ԿՆՆԱՆԻՔԻ չամբարից դուրսանալ կայանի տարածքից հեռու, ներկայումս գեյմինգի հրվանակով, ուղիղներով, կյանքի վերջին արտառնալիքով խաղաղության հրաժարագրով, որտեղ չկան խաղերի ժամկետներ, որտեղ չկան խաղերի ժամկետներ, որտեղ չկան խաղերի ժամկետներ։ Դիմադրությունը ախճանակների և որ չկան խաղերի ժամկետներ, որտեղ չկան խաղերի ժամկետներ, որտեղ չկան խաղերի ժամկետներ։

[illegible]

Դեմոկրատներու յաղթանակը այս բա-
րեմտութիւնը, անով յայտնուած յոյսե-
րը արգարարացնելու լուրջ տուեալ ունի^ր։
Դժուար է, անկեղծօրէն, դրական սլա-
տասխան մը տալ, երբ փորձուած, յայտ-

ՄԵՄՈՒՆ

«FINANCIAL TIMES»

(Նույնաբեր 9)

Եւրոպական յանձնախումբին նախկին
անդամ Ֆ. Պոլեքսիան որոն անունին
կապառած կը մնայ Եւրոպայի քրեական
բուն համայն լինէ կապառադածին տղայա-
նը, Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան
անդամակցութեան մասին յօդուած մը
ստորագրած է: Հարց կու տայ թէ այլ
անդամակցութիւնը իւր բան մը կ'ըլլայ՝
Ապա զանազան հարցեր, - կիկրպակա-
նը, հայկականը, չարհարանքի, ապստո-
թիւնական, վերքորոնները, ժխտական
պատասխան կը թելարին:

Կըրէալի որ Թուրքիա հրաւիրլ պատ-
մութեան որ տէր է քայց այդ պատմութե-
ան ինչոք եւրոպական է: Հետեւորդական
է մասնանշումը թէ ոմանք իւր պատ-
պանն այն թիւրք թէ անդամակցութիւնը
պատուար իւր կանխել Թուրքիոյ մէջ կո-
մալտութեան հետմովն: Միւս կողմն
այսպէս եւրոպական Միութիւնը իւր զօր
ստանաւապակել թրքական բանակին ուժն
ու աղիցցուցիւր, մինչ այն խիական
պատմութիւն է իւրանական արմատակա-
նութեան հետ. Վերջորդական թէ ինչ
իմէն զորք կու տայ Պոլսը: Դիմէ:

նի իրողությունն է որ ԱՄՆ-ու Հանրապետականին ու ղեկավարտանի տարբերությունները ցուցաբերող հայտնի առկայի է, երբ Հարցը կը վերաբերի կարևոր տարգրելու։ Արդյուն ցուցաբերան միջնորդային մեկնաբաններ լոյսնոր ՏՆԻ է վեր կը գտնի, կը յայտնին թէ մեծ փոփոխություն անկախ լի է մեծ անբնական յատկություն արտաքին ցուցաբերողության մեծն։

Անուշադը Հայկական Տեղագրական-
բան ճանաչումը բերելն իման պիտի չը-
կա՞մեր ամերիկեան Հարեւորեցնումը,
եթէ այն աղբյուրն չլլար Բոթոլդի դը-
ման երբի՞ մը. իսկ անոր եւ. ԱՄՆ-ու
յարաբանութիւններուն մէջ որեւէ փոփո-
ւորութիւն, նոյնիսկ ամէնէն անձնա մը
ըլ չանալէ ամբողջ աշտարակի բաղադր-
ականներն սկզբունքներու, կշիռներու,
նորմալարեւութիւններու փոփոխութիւն
Կարելի՞ է ակնկալել որ հանրապետական-
գիծողութաւ տարբերութիւնը ինչէ աչաքան
ըլ չամբողջակէ:

[illegible]

Ամերիկահայութիւնը հասկնալի է որ պատճառներ դռնէ դուռնակալութեան յոյսեր փաշխալելու՝ բայց ամբողջ հարգ չուն է որ այդ բոլորէ Ապրիլ 25ի առաւել անպակաս մէկ եւս պիտի չծրարուին՝ մինչեւ 2008ի Ապրիլի 2-տները:

U. P.

**ՔՐՏԱՑԱԾ ՀԱՅԵՐՈՒ
ՄԱՍԻՆ**

[illegible]

պալէ ընթացքը միայն դժուարացնող ազ-
գակ կը նկատէ սնն, հարց տալով թէ
արդեօք ատիկա ԼՍ Մէճն Բրիտանիո
ուզածը, յատկապէս Կորուրն Պրաուն
նկատարած կարգաւորութեամբ :

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ⱦ ⱡ Ɫ Ᵽ Ɽ ⱥ ⱦ Ⱨ ⱨ Ⱪ ⱪ Ⱬ ⱬ Ɑ Ɱ Ɐ Ɒ ⱱ Ⱳ ⱳ ⱴ Ⱶ ⱶ ⱷ ⱸ ⱹ ⱺ ⱻ ⱼ ⱽ Ȿ Ɀ ⱽ Ȿ Ɀ

[illegible][illegible]

ԻՐԱԿի մէջ, Նոյեմբեր 9ին, 35 հոգի
ևս պատնետած են, որոնց 24ը Պաղատա-
սի մէջ: Եօթը անցորդներ մնաած են
երբ ջամիւղը բը պալիթեցուցած է ի
կտորք, այն պահուն երբ բնակիչն
Համախմբուած էին Հասառտեղու Հա-
մար առևտրական կեդրոնը ինկած Հրա-
յունդը իր պատահաւած վնասները:

ԿԻՐԳԻՉԻՍՏԱՆԻ մէջ, ընդդիմադիր ներքին մէջ չաբթուան ցոյցիցի ետք ՓԼՆ կեկեի վերջացնելուն մէջ, նախադաշն Բլէ Կիւն, Նոյեմբեր 9ին, ստորագրած է նա Սաճմանադրութիւն մը, որ անմիջապէս ի գործ կը դառնայ եւ կը անմիջապէս իր իրաւասութիւնները: Դեռ չստ հարց յեր կր, սակայն որպէսզի երկիրը վերադառնայ իր կայունութիւնը:

ԿԻՊՐՈՍԻ Արտաքին նախարարը յայտարարած է Նոյեմբեր 9ին, որ չի կարծեր թէ Թուրքիա տեղի տայ մաքսայի թղթածրարին չուրջ, Նիկոսիոյ հետ: Եւրոպական յանձնախումբը սպառնացած է հակառակ պարագային առկախել րա նախորդ թիւնները:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆ պատահա
ծանր միջադէպը ֆրանսական ուժերո
ւէ իսրայէլեան օդուժին միջեւ, Հոկտ
31ին եւ որու անդրադարձաւ Մ. Այլո

Մարի Ազգային Ժողովի նշանաբեր 8,
նիստին, բողոքողին վերջ էր դրած ե
կարագրին նիստաբեր կանչած է իւրայն
իկ Յրանաին ղեկավարն՝ բացատրու
թիւններ տալու համար եւ ուշադրութ
լալու որ նման դէպք կրկին բուստան
Յրանաին ղեկար բաւական բաւան եղա
ւ, ջանի կ'ընենք Քրիստոսական ուժեր
Իւրայնիկ սպասանալիքին տակ կը նկա
տն իրենց զիրենք:

ՔՈՒՆԱՅԻՆ ՏՔԷ, Շինհրապալան և
բլե թևածաղկով հաղաթանկա-
թևածաղկուն վերջի վիճակով ժ-
բանուն լույսերը 10ր խառնՔԷԷ՜-
ռա՛: Բարբ ձեռնով ինչ-
հին, դուրսի վերջին ՉԷԷԷԷԷ
մեղապա, երբ խառն ը հասն եր-
կ Սերգեյ Սալաշյա, Բ՜ ը զազմ-
վերադառնա: Է ձառոր շառառ-
հնունով խառն: Կառն ծեղ, երե-
հաղաթանկուն իրենց ապրերկ-
ները: Զառնի Կոնդ ձառն ձառ-
երեվ, Բ՜ ՍՄՈՐ-Բան Շինհրապա-
լ զովհապալանի և զառն Է. Սալա-
շյա առնի առնոր Է և իրավաթև-
ած ի խառնիսն թևածաղկուն է:

ԻՐԱՅԱՆԻ փարպապետը՝ Օլմերթ Քելեթ
 Կիլիսիայի կը վերադառնա զին չարդը
 Իր բանակը դործած է զէյթ Լանուն
 Մինչ Գաղաթախիկներու համար ինչ ու
 եղած է, դիտակցեալը եղած է։ ՄԱԿ-
 մտ պաշտպանիչ դէպք Միտա Մանուկ
 Ապահովութեան խորհուրդին դիմած
 որպէսզի դատաւարան ճար ջարդը։

ԱՄՆ-ու Մերադոյտն ալ ալլիւս դե
մոկրատ սեմա՛սանեալն ժը պայհո
վըց, Հակառակ միջնէս վերջին պահո
ն Հայունքուն եւ վերթնիայն յաւան
դրական քուէով: Գոնիքէբը (Պորթըզ
լան) Հետեւեալ պատկերք կը պարզե
ներայադոյններու ժողովը: զեմոկը
րատ՝ 230 երեսփոխան, Հանրապետական
195. Մերադոյտ. - զեմոկըրատ՝ 51 աթոռ
ն. Մերադոյտեակա՛ն: 49:

ԱԽԹԱՄԱՐԻ Ս. ԽԱԶԻՆ
ԲԱՑՈՒՄԸ
ԱՊՐԻԼԻՆ ՅԵՏԱԶԳՈՒԱՆ

[illegible]

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԽՃԱՆԿԱՐ

ՍՈՒՐԵՆ ՇԵՐԻԲ

(Բ. և Վերքիմ մաս)

Կիրակի, Հոկտեմբեր 15: Երեկոյան «Տրամաթիքական թատրոն» որոշած ենք երթալ: Փոխադրվողը ստանիշ առաջ շարկաւոր է հետադիմ, փողոցին դիմացի անցնել: Ահա Երեւանի մէջ ամենալուսանաւոր գործողութիւնը. ինչը նշաւորներ ու մինիպլանները սղորնթաց կ'անցնին տասն իսկ ձեր ներկայութիւնը նկատելու: Նոյն նիսի երթիւնէի լոյսերու ներկայութեան, վարդաշնորու կարեւոր մէկ տոկոսը շափազանց անհամբեր է, եթէ ճիշդ անհամակն չէք մէկնաժողովին մէկ ափէն, ձեր գլխուն դալիք կայ...

Լեզուպատու վաղելով դիմաց պիտի չանքիք արտադրու: Այսուհանգիւր, այս շատ կարեւոր չարքը գոյութիւն չունի տեղացիներու համար: Հարմարեցով կը դիտէք ինչպէս պատրիարքով դիմաց կ'անցնին երեսփոխանները առանց ուշադրութիւն դարձնելու թէ լոյսը կ'առանձն է թէ կարծիք: Ուրեմն իրական միջոցը իրենց ընկերակցին է կամ հետեւելով անոնց: Մենք ալ չարքայի կ'ընենք ու կը յաջողիք ողջ առողջ դիմաց անցնել: Չենք գիտեր թէ դարձեալ որոշ մէկ երթիւնէի տարակիս կանոններու ուսուցանող յայտագիր գոյութիւն ունի: Անանկիս լուրջ չարք մը որ որուն լուծումը շատ հաւանաբար մեն նիւթական միջոցներու չի կարողոր: Մեն անամբերութեամբ թարփում կը չանցնիք և մեր ամուսնիք ներկայացնող ներս կը մտնենք: Կոչումը որուն «Քարիկի» դնել: Մեր նստարանները չարքաժ, երբ կը թիւթանով զայն կը տեսնեմ որ նախատեսուած կառավարչութիւնը չէ որ կը ներկայացուի: Անմիջապէս չարք կը տամ պատշաճեայ կնոյ որ կը հաստատուի թէ սխալ քան չայլ, կատարելորդութիւնը որուն կ'անցնիք, եթէ գիշերուան ներկայացումն է: Այդ պահուն միայն կ'անդադրուած որ օրս չդիտել եմ եմ մէկ օր առաջ կան ամսագրով մտեր թատրոն: Գեղը է մենիւն՝ ուրեմն: Ո՛ր, կը պատասխանէ կինը: «Հապտակ» ցէք, միշտ, ներկայացումն սկիւրը, եթէ չարքաժան նստարանները գտնեք, կը նստեք: Չարմանալով կնոյ կը տեսնեմ որ, քանի որ մայրիկան յետոյ, մեր մէկ օր անուշաւան տեղերը պարզապէս կը մնան և մենք կը տեղադրուինք հանգրտա՛յն՝ դիտելու համար Գեղը Չէլ թուցանանք՝ ինչուս նազովիքն է և երբ երկրորդ աշակերտը՝ թատերադերձը որ բացի կը կարգ էր երկարաբանական բաժնիներէն, լաւաշնա բեմադրուած և նոյնքան յաղող դիւրակատարութեամբ տրուած էր, ժամանադարար Բուրգիսի դերը ստանձնող Արմբուր Ռեմիստիկան կողմէ: Երեկոյան երկրպագութիւն: Հայաստանի մէջ ձեռք սխալելու իրաւունք կը տրուի...



Ինչպէս գիտեմք, Ֆրանսայի մէջ 2006 տարին «Հայաստան» քարիկով 2006 կարգադրուել էր յիշատակելի: Հայաստանի մէջ ալ ֆրանսական մշակութիւնը քառական յիշարման գործողութիւններով կ'ուղեկուծի: Մասնով է բարելաւ թէ այս կարգի կ'ուղեկուծու առաջինը որ տեղի ունեցան Սեպտեմբեր 30ին, Ժ. Շերբաքի ներկայութեան Անյաւուրի...



հրամցուցած, Հայաստանցիներու համար անուշաւան իրազեանդեան էր, որուն արձագանգները դեռ կը շարունակուին: Նոյն ծիւղէն ներս էմ ճանաչողով դիտեցինք Ս. Աւետիքեանին մեծ տաղանդով և բեմական նորարարութիւններով ներկայացուցած, Ա. սր Միւսէի «Մարմին քմալները» թատերախաղը: Իսկ պետական պատկերասրահին մէջ ամբողջ յարկաբաժին մը արտաճարուած էր ֆրանսացի և ֆրանսահայ նկարիչներու պատանուներուն: Ժորժ Պաղի գծանկարներուն կողքին տեսարժան էին Գառուդի, Ժանէթի, Կիրճեանի և Խալաթ Եահիւի գործերէն ընտրութիւնները, որոնք անգամ մը եւս ֆրանսահայ գեղանկարչութեան պատմաբան յեղուները կը չանդիւնաւորեն:

Այս տարի Երեւանի մէջ թարգմանի թիւը, անցան տարուան թաղաքամասը կարեւոր աճ արձանարարած է: Մեծեղաներուն որակն ալ զգալիորէն բարելաւուած: Գառուդի մէջ հանգստաւտ տեղափոխութեամբ համար բաւական ձեռնարու. պայմաններով (500էն 800 երթով) հետադուրեւ համեմատ) փոխադրուելուցն են անոնք: Մեր ամբողջ և չափական զրոյցները կը համեմատին յաճախ այս տեղափոխութիւններէ: Այս անգամ մեր վարդալը ժողովարարէն 60ամեայ պարուն մըն է, որ կը արդի խոսակցութեամբ ու հանձնախաղարք ընտրութեամբ մեր Հարցումներուն կը պատասխանէ և փութահարցումներ կ'ուղղէ մեզի կը կարգին: Կը տեղեկանանք թէ ինչ չարքայարութիւնը իրենց օգնական նպատակով միջոց ընտրած է, այլապէս թաղանիսթ է և նոյնիսկ նուագահանգի «Եսարքա՛ն»: Յատկանշական է որ ամէն անգամուն երբ մեր զրոյցի մը հետ կը խոսակցենք, մեր զրոյցը կը գտնենք համայնաբանաւորութիւն տնտեսագէտ, ֆիզիկոս, քանադէս, պատմաբան եւ, և ոչ ասպարեզով մարդը: Անչոր երբեմն կասեմք Նույն կը կ'արթնանայ մեր մէջ, սակայն իրողութիւնը այն է որ, թաղիկը վարդալներուն կարեւոր մէկ մասը ալ ասպարեզը կը կ'արթնէ, առ ի շղոյթ լաւագոյնի: Վերագտնելով մեր քամանիսթ շարժապարհն, ան սեղմելով իր առիւն ձախաղի գործիչին տեղեկութիւն մէկը, մեզի կը հրաժեմ իր նուագահանգիսթ բաժին մը՝ խիտ հետաքրքրական: Մեր խոսակցութիւնն է և կը արեւտագէտի կ'ուղեկուծ տարուած, ան մեզ կ'արեւտագէտ սխալ հանգի և երբ կը ինչեղանք իրեն, ան Հարգութիւնները և իրաւալի կ'ընեն և այս անգամ ճիշդ ուղին կ'առնէ: Վերջապէս համեմատ մեր տեղը, ևս կը պատրաստուիմ մշակելու, իսկ ան կը մերժէ ըսելով. «Ճն ձեռքանից փող չ'իմ վերջերս», համեցէ իմ ընտանիքս, եթէ փութաբաժնէ, ձեռք սխալ կը հիւրախորհն»: Գիտարար. կ'ընդունի վերջապէս միտարարն է. կը հեռանայ մեղմէ, բարեւ երթ մայրենիով:

Նման տեսարանի հանդիպում էք այլուր...



Այսօր Երեւանի պետական համալսարանին դրան առին մամուլըրուած ենք մեր երեսփոխանը բարե-

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՍՈՒՆԻ

ՄԱՍՈՒՆ ՀԱՊԻՏԵԿԵՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՑԵՂԱՍՍԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼՈՒՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԻՐԳՈՐ ՔԵՍԵՆ

Վերէ խորագրերով ամերիկեան ամէնէն ծանօթ շարաքարներէն է Նիւ Եորքի Նոյեմբեր 6ի թիւին մէջ գրախոսական մը նուիր: Գրութիւնը պարզ գրախոսականէ մը առելին է, և կը շահեկանութեամբ և յստակ դիրքաւորումով որակեցութիւն մըն է ցեղասպանութեան ճանաչումը:

Գրախոսը Էլիզաբէթ Գուլլըրթ նախ կը խօսի պետական վերջին գութիւնով միջամտութիւններուն մասին, ճախողեցնելու համար Միացեալ Նահանգներու Գոնկիսին կողմէ Ապրիլեան Ոգելոյման օրական հաշուով՝ որպէս Հայկական ցեղասպանութեան յիշատակում օր: Ամերիկայէն 2000 թուականին տեղադրել կ'այստեղէն, կ'ընէ լրագրողը, որպէսզի Գոնկիսի, Մեն Երեւն ՏՏԱՄԱՅԻՆ տութիւն, Հայկական ցեղասպանութեան ճանաչումը որոշում մը թուարկէ: Այդ ուղղութեամբ երկու ներկայացուցիչներ պատրաստած են թիւ 596 օրինագիծը, նախագահին ինքընով որ Ապրիլեան տարեկան կը պատգամին յստակ կերպով գործածէ մինչ ալը վարչութեան թաղարքա՛ն՝ ցեղասպանութեան: Ուրոշումնադրելու հայի Միջազգային Յարգումներեան Յանձնախումբին յորւած, թիւին կը դառնայ Պետական Գարտապարտեան ընկալուածութեան, Յանձնախումբին ինչեղանով թէ ամերիկեան թագաւանութիւնը: Կը յարգէ թուրք կառավարութեան պիղծումներ թէ, թէէն չառ մը Հայեր մեռան Առաջին Աշխարհամարտին:

ոչ մէկ ցեղասպանութեան կատարեցուծ: Իր կողմէ օրտան Պալատական նախարար Ուիլիամ Գոնէն, ներկայացուցչական Տան խոսակ Տընիս Հաթթըրթին (որ կը խորանակէր պահէ իր պատանը) ուղղած նամակով մը, կ'ընէ թէ «որոշեալ նամակներու հայկական յարեղութիւնը... օրինապէս պատմութեան դատարը կ'ընայ փոստական անդադարը մը անկնայ թուրքիւնայ յարաբերութեան մը ալ չըլանի մեր ապահովութեան շահերուն վրայ»: Հայկական աղբ, կըր Հոկտեմբեր 3ին Յանձնախումբը թուարկեց ի նպատակ որոշումն առ ի քննարկում ներկայացուցչական Տան կողմէ, թրքական կառավարութիւնը թաղարքալուածութեան պատճառները ըրաւ՝ չորսուի միջկառ տուրքի դիտարարական ուղղութիւններու ապագայէն շնորհ: Միւս կողմէ, Հոկտեմբեր 5ին, թրքական Պարլամենտին ճիշդ պահուոր կուսակցութիւնները դարձապէս իրենց հարցադրութիւնները մը յայտարարեցին թէ պիտի մերժէին ամերիկեան ապագայականութեան համար գործածութիւնը ինչ ճիշդին ապագայութեան, ուրիշ կ'հաղորդէին կը կատարուոր հիւսիսային Իրաքի վրայ: Վերջապէս Հոկտեմբեր 19ին, միայն իմ քանի մամ առաջ Տան կողմէ քննարկում, Հաթթըրթ օրակարգէ թիւ 596 օրինագիծը, ըսելով թէ զրէ Գուլլըրթ: Գիշերներ օրինալութեան ստացած է թէ որոշումն ընդունումը «Թրքայ միտակցել ամերիկեան կեանքները»:

Թիւիսի որոշումնադրին պարտութիւնը մէկ տիպական դրուածք

դեղներու արտահանքին չուր: Մեն կ'ընտանալութեամբ կը հաստատուոր դիտութեան թիւինամու այս պարտութիւնը նուիրեց պիտանակ մըն է և պարտախոսական Հայրենապէս և իմ մարզէն ամենեւին չանցընել լեկ հայրենապէս: Մեզ կը պատուեն հարկական աւանդական ջնդարդին հիւրախորհութեամբ:

Մեր Հայաստանի ուղեւորութիւնը անգամ մը եւս իրապատկել պարտութիւններ կը չանի: Օղանաւոր երբ երկրորդը թաղարքալու, չէլ ինտոյ դիտարար կողմէ ինչ ուղեւորութեան կը հարկէ լեկ սեղով: Գիտեցիք ձեր մայր կողմէ պահուած լեկը որ ընդունուած հայրենապէս: Իրապէս հարկաւոր է այսպէս պայման միջկառութեան տեսնել զայն: Ճամբարները չ'հայրցումով կը քսուին իրենց մայր կողմէ և անոնք որոշք թաղարտութիւններ ունին պատմութեան ժողովրդներուն, սրտին այնքան հեռու, թայց մեղմէ այնքան հեռու այս մեծութեան: Կը վերջնապէս իրապէս ճիշդը: Հայաստանի աշխարհութեան ընկերացող ֆրանսուր լրագրողի մը Մասիսի մասին իմ մտաւորը մեկնաբանութիւն:

«Ճիւղ կը պատկանի անոնց որոնք անոր նալի գիտեն»:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Աշիւն Աղայանեանի Քաղաքացիական Պաշտպանութեան Կենտրոնի կողմէն կ'ընդունուին իրենց հետ Փաշապանեան 300 եւրօ, Տէր եւ Տիկին Վաղդէն Սերէնիկեան 200 եւրօ, Տէր եւ Տիկին Անու Տէր-Մանասեան 100 եւրօ:

ԵՆՈՐԶԱԿԱԼԻԲ

Եւրօնի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալութիւն յայտնարէ հետեւեալ եւրօները:

Տիկին Ելիզ Ամիրխանեան ժառանգատէր: Տէր եւ Տիկին Պարզէ Աղայան, Տէր եւ Տիկին Ժորժ Աւագեան, Տէր եւ Տիկին Ժորժ Քէլիկեան, Պ. Անրի Սեւեթ 1000 եւրօ, Օր. Աննիկ Էրպրեան եւ Տիկին Սելմա Լոբէր 70, Տէր եւ Տիկին Զատիկ Փանոսեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Սարմաշեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Փաշապան, Տէր եւ Տիկին Ֆիլիք Բարսեղեան, Տէր եւ Տիկին Նարայէր Մանուկեան 500 եւրօ, Տիկին Անի Բոյաճեան, Տէր եւ Տիկին Խոսրոս Բոփալեան, Պ. Արմէր Տէմիրճեան 300 եւրօ:

Տիկին Մարիամ Պալիքեանի ժառանգատէր: Օր. Խոսրոս Բոփալեան 100, Տիկին Ելիզ Մանուկեան 50 եւրօ:

ՀԱՅԿԱՅԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԿԱՅԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Informations artistiques

Asilva

L'exposition d'Asilva «Voyage avec des formes et des couleurs» aura lieu du 15 au 25 novembre dans la Salle Aldo Vitale, Maison de l'Italie, Cité Universitaire, 7A Boulevard Jourdan, 75014 Paris.

en avant-première de la Foire aux Livres

Conférence - Débat

présentation du livre d'ALEXIS GURDIKYAN auteur de

40 MONTAGNES pour un tour du monde en solitaire Editions Bartillat

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

UOFAF — 6 Cité du Wauxhall (métro: République) 75010 Paris

L'auteur dédicacera son livre

— entrée libre —

L'ECOLE

«KHATCHADOUR ABOVIAN» de la Cathédrale Apostolique Arménienne Serpotz Tarkmantchatz de Marseille organise un

SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre

à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop 339 avenue du Prado — 13008 MARSEILLE Tél.: 04 91 97 84 70

Nombreux lots de valeur — Vente de pâtisseries arméniennes

Parents et Amis, venez nombreux encourager et soutenir notre Ecole pour le développement culturel de nos élèves

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83 rue d'Hauteville 75010 Paris Siret : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

ԿԱՐԱՎԱՆ Ս. ՄԱՋԱՐԱՆԻ

Արմենիական-Նոնիէնի Վարդապետ Սարգիս եկեղեցւոյ ղեկավար՝ Պ. Զարեն Տէրեմեանեան եւ եկեղեցւոյ երգչախումբի խմբավար՝ Պ. Սիմոն Սիմոնեան կ'ընդունուին իրենց հետ Փաշապանեան 300 եւրօ, Տէր եւ Տիկին Վաղդէն Սերէնիկեան 200 եւրօ, Տէր եւ Տիկին Անու Տէր-Մանասեան 100 եւրօ:



CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

ԼՈՐՔՈ

Կապույտ կաշի Գոլֆար Օտտոնի շէնքի Ստանիսլաւ Ժամանեանի ԼՈՐՔՈՒ:

Կիրակի, Նոյեմբեր 26, ժամը 15:00

M.A.J.C. — 12-14 rue Saint-Bazille 13001 MARSEILLE

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

et LA MAISON DE LA CULTURE ARMÉNIENNE DE VIENNE proposent

UNE ESCAPADE A VENISE
A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière du Carnaval de Venise vous séduira...

Comprenant les prestations suivantes : Transport: en car au départ de Vienne — Séjour: trois nuits en hôtel 3* et 4 jours en demi-pension — Excursions: La visite guidée de Venise et de son centre historique, la visite du monastère de l'île St Lazare, les îles de la lagune (Murano, Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers. sur base de chambre double (supplément chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :

— Odette : 04. 74. 53. 25. 91

— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :

30 novembre

Centre Culturel
SAINT MESROP

LES SOIREEES
CULTURELLES
ET LITTERAIRES
«LUMIERE, VERITE
ET LIBERTE»

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

Le long et difficile voyage vers l'Ouest des trésors arméniens Ignorés

Présentation d'extraits vidéos, sur écran géant, des opéras et œuvres de théâtre arméniennes produites par des compagnies professionnelles européennes ou françaises

Conférencier
GERALD PAPASIAN

Présentation de
Karen SIMONIAN

10 bis rue Thoulou — Paris 5ème
Métro : Cardinal Lemoine / Monge

— Entrée libre —

ԱՐԳԱՐՄ ԱՅՎԱԶԵԱՆԻ ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷԶ
ՆԵՐՈՒՆԻՆԻ ՄԵՇԻՆԻ
ORGANISATION TERRE & CULTURE

DEBAT AVEC ARGAM AYZAZIAN (Erevan, Académie des Sciences) spécialiste du Nakhitchevan

SUR LA DESTRUCTION DU CIMETIERE ARMENIEN DE DJOULFA

— LYON

Jeudi, 16 novembre, à 20 heures, Salle de l'Eglise arménienne, 40, rue d'Arménie 69003 Lyon

— PARIS

Vendredi, 17 novembre, à 20 heures, Salle de l'Eglise arménienne, 15, rue Jean-Goujon 75008 Paris

Projection d'extraits de son film inédit, *Մարտի մեղեդի*, Զուլֆա, Djoulfa: le chant brisé

ANNEE DE L'ARMENIE

GRANDE EXPOSITION
D'ART ET DE TRADITION
POPULAIRE

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures

HAİK SOGHOMONYAN sculpteur d'Arménie réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat 26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



chene.france@wanadoo.fr

Association CHENE

24 rue de Maubeuge

75009 Paris

Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE organise comme chaque année

UN SÉJOUR D'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998 dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre : par téléphone au : 01. 53. 34. 18. 18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr par fax : 01. 53. 34. 12. 13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE RECRUTE POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver : du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFD ou stagiaires BAFD (bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS, par e-mail: cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01. 53. 34. 12. 13 Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre pour les séjours d'été : 31 janvier

VOL • SÉJOUR À LA CARTE • CIRCUITS ACCOMPAGNÉS
Les Spécialistes des Voyages en Arménie
SABERATOURS - SEVAN VOYAGES

Paris ☎ 01 42 96 10 10 Lyon ☎ 04 78 60 13 66 Marseille ☎ 04 95 09 30 60
armenie@sabertours.fr sevan@selectour.com marseille@wasteels.fr

www.sabertours.fr

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐԸ

P u l v U r L S n z n v

ԱՅՈՒՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ԽՈՐՀԱՆՈՒՐԷ ՀԱՅ
 ԿԱ զուգարկություն հարկադրանք չարձա-
 կանք է հանձնում քայլ, որը 19 ան-
 ժեզ բնակիչներ ձեռնած է ՏՏ ուղիքին
 վերաբերող, այս պարզ պատճառով
 որ ԱՄՆ չի ցանկանում վճարել հե-
 րաբերական բաժանման չլուծարված
 ԱՄՆ-ի կողմից վճար անվանված է չէ,
 քանի որ վճարվել է ձեռքի որոշման
 մեջ զուգարկություն հարակից, որը Գա-
 ռի կանխման բխումներն ունի տա-
 լաՄՄ, որովհետև զուգարկությունը բարձ-
 րան է խանդար իմ որ ԲԵՐԵՔԻՍ ԿԱՅ
 ին, Ուսումնական խանդար խանդար
 արժանի մեծ է Այլ խանդար կարել է
 խանդար խանդար:

[illegible]

ԻՐԱԲ Նշոյմբեր 12ին ալ ողբերգական
օր մը ապրած է: Զանազան ոճնափոր-
մբէ 5է Հոգի մեռած է, որոնց 35ը ու-
սիկանական արձանագրութեան կեդրո-
նի մը մէջ: Մեռած են նաեւ ամերիկացի
հրթիռ զինուորներ:

ՓԱՐԹԶ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԱ ՀԱՄԱՊԱՐԳԱՐԻՆ ԿԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆԵՐԸ, ԱՄԱՅԻՆ ԱՆՊԱՅՄ ԸՎԱՅԻՄ 50 ՄԱՐԿԵՐԻ ՎԵՐ: ԻՐԵՆՅԵ ԳԼԽԱՍԱՐ ԺԱՄԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆՆԵՐԸ ՄԱՍ ԿԵ ԿԱՅԸՑ ԳԵՐԱԿՆՈՒՄԸ ԵՆԱՐ ԵՐՈՂՈՒԹՅԱՆ ՈՂՆԵՐԸ ԵՆ ԾՐԱԽՆԻ ԽԱՆՏԱՐԱՊԱՐԿՈՒԹՅԱՆ՝ Տ. ՎԵԼԻԿԻԻՆԻ ԽՈՍԵՐԵՐԸ, ԷՎ ՀԱՆՏԻՄ ԻՐԱՅԻՆԻ՝ ԱՐԿԱՐ ԺԱՄԱՆՈՂՈՒԹՅԱՆՆԵՐԸ Ի ԼՈՐ ԻՐԱՆԻ ԽԱՆՏԱՐԱՊԱՐԿՆ ԱՆԵՐՈՒՆԻՆԻ ԽՈՍԵՐԵՐԸ ԸՎԱՅ ՀԱՆԿԱՆԵՐԱՅ ԻՐ ԵՄՊԱՏԱՐԱՊԱՐԿԻՆԵՐԸ, ԸՎԱՅ ԿՈՅԵՐԸ ԻՐԱՅԻՆԻ ՔԱՆԿԱՆԱՅ:

ՃԻՐ. ՊԱՆՈՐՈՒՄ, որ Նոյնքերի զկր
պիտի քաղաքաբէ իր թեկնածութիւնը
խաղաղահանի աթոռին, Նոյ. 1245 թ. յիշ
զինք ներկայացուց որպէս եւ զը ոչ ա
յի, ոչ ալ ձախի, նորի ձեւով ձաղկեց
Սարգսիւն եւ Սիկելիս Թուրքաբէ: Եկա
երկու թեկնածուները, ըսաւ Պալար
երեսովապէս մրցակից եւ, մեծամար
ը չէ ալ զոգտելը մը: Եւ չեմ ուզեր ո
միայն իր փէնջ ըսալ խոյս տալու չ
մար երեւն ըստեղծի: Թողնան զն

ОРЦЪ БРЪ

ՎԱԳԼՖՆԵՐՈՒ
ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ
ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Ազգային հետազոտ կոմիտեի զին հիմնական գույքերից է վազմակերպ. օրհնակները օր քառակուսիներով, չիփ էր երկու քառակուսի է վեր: Երկրորդը մաս էր կամրեր Երազյանը պատանակել արմար-նապատաններուն և առ արդ երրորդակուսարդուրներուն կերպերով էր: Գրգիճա-դէր երեքիկամներ էր մը արտաշաղա-ւան էր մը սոխը օրհնէ փակեալը ան-ն էր: Ըստ օրհնէ, 1938թ յայտարար-կերպերով մէջ արմարնապատ և առիկ էր քան քուտս, ասորցած կարամաններ էր սեփականութեան փաստաթուղթ ուն-նեցողները պիտի հաստատարեն իրենց տերերուն, ամա հաստատարիկներենէն:

10) Նոյն էր գրէր ճամբարան (տղ):

11) Նոյն օրհնակը Երազյաններ թէ-

● Օտարներ կրնան վազըֆներ հիմնել
Թուրքիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ պարտական-
ութիւն ստանձնել Թուրքիոյ մէջ գոր-
ծող վազըֆներու վարչական կազմին
մէջ:

● ՎազգէՖնները պիտի կարենան մասնա-
ճիւղեր կամ ներկայացուցչութիւններ
բանալ արտասահմանի մէջ, կրնան օժան-
դակութիւն կամ նուիրատուութիւն ըս-
տանալ, ընկերութիւններ հիմնել,

● Օրինագծի գործադրութեան մէջ միջադէպին օրինաչափութիւնները պիտի պահպանուին :

Օրինազօնի ֆէզ կատարուած փութո-
խութիւններու յայտն տակ, Համայնքա-
լիկի կայանաւորներ արգելի առնելու
փէսքեր ներմուծուած է հետեւեալ պայ-
մանը. կը պահանջուի որ փոքրամասնու-
թեան կալուածներէն պատշաճօղ վա-
զըֆնելու պարիշները անպայման թըր-
քահպատակ աններ ըլլան: Անոնք պիտի
ընտրուին Համայնքալիկ ընտրութիւննե-
րով:

Նորահաստատ վազըֆները իրենց կա-
նոնադրութեան մէջ արձանագրուած նը-
պատակները իրագործելու համար ասիկ
վերջ պիտի կարենան արտասահմանի
մէջ մասնահիւղեր կամ ներկայացուցիչ
Եւրոնիկ ունենալ աստիճանաբար առ մա-

բազմազան է հանրապետությունը, ծայրայեղ հոսանքներու գործը չէ, հանրապետականներու գործն է»:

ՊՈՒՐԻՏԻԷ՝ մէջ է, որ ԼԵ Փէնի Ազգային ձախար 6էն 7-000 Հոգի Համախաբ բնէ Եռոյմբեր 12էն եւ առիթ էր որ բուռն է յիշք մը ունենայ ալի եւ ձախի պարա-դլորիսնորն ոգէ մ, արոքն բուրբար, բուս իրեն, սուռ Կը խօսի: Նոյն սոսկայալ, մէջը իրաւ Սարգսդիւն եւ Սեկոյէն Ռուս-յալը, մէկը փոփոխածիւս (ծիրաւը) ուսեկելոյ, սիւսն աւ, կաթգոգ:

ՄԱՐԻ-ԺՈՐԺ ՊԻՆԷՆ 93 հազար արձա-
նագրուած համայնապահներու կողմէ եւ
ժամերու 96.5ով ապառախման զառա-
կանութեան դէմ ձաթին թիկնաւան ընա-
րուեցաւ, շատ խեղճ համեմատութիւն
մը ձգելով մը մրցակիցներուն՝ Մաքսի-
կիլեմէրի եւ Ժազ Բարանիւրի։ Դեռ չ-
շնանակեր, որ Մաքսի-Ժորժ Պինէն կը
նայ ձաթին թիկնաւան ըլլալ, քանի որ
հետեւ մէջ մրցակիցները ունին։

ՆՈՅՆՄԲԵՐ 11-ի Զինադադարի ողբ
Խոչումները կատարուեցան նոյն ավան:

4. U. l. U. 6 U

ՆՐԵՔԻ ԹՈՒՐՔ ԶԱՐԶԱԿՈՂՆԵՐՈՒ
ԴԱՏԸ

ՎՃԻՌԸ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15ԻՆ

[illegible]

սին անպայման յայտարարագիր մը
կայացնեն Վազըֆներու ընդհանուր
րէնութեան :

Նոր Հաստատունքի վազըՖնեբու
մար պահանջունքի նուազադոյն դո
րի չափը պիտի ճշգուի դատարանի
մէ։
Այն վազըՖնեբը, որոնց Հիմնադրե
մենամասնութեամբ օտարներ են,
այն սահմանափակ թիւով կալուա
սիրի կարեւոր գնէ։

դուժեամբ: Շիրաք ծաղկեպսակ մը
Անձանօթ գինուորի չիբիմին եւ ո
նեց Ա. Աշխարհամարտի 5 վերապր
րէն մէկը, որ ներկայ էր եւ 107 ա
կան է: Նախորդ օրը մեռած էր վի
րողներէ երեքստոնիս՝ 111

ԹՈՒՐԿԻՆԻՑ նախկին վարչապետ
ԷՃԷՎԻԹԻ յուզարկաւորութեան
ցարկաւորմանն իշխանապէսանբու-
ցալիս յուխելու ուշադրութիւն գը-
ն: Թրքական շքանայնին կ'ախի-
րին որ օտար պետութիւններէ մտ-
նախարարութեան անկողակողմ ա-
ջուցիւնն չէ եղած: Կիպրոսի Թրքակ-
կավարութիւնէն զատ, ԱՄՆ, իրենչ, Է-
նիւթի, փոխ նախարարին ներկ-
թեան ասէնէն բարձր աստիճանի
նակցութիւնը բերած են:

ԱԼԺԵՐԻՈՅ վարչապետը՝ Ալատի
Պիլատովը անդամ մը եւս պահանջ
որ «Պրոստա ընդունէ Ալժերիա զո
իր ունիւնները» զաղթատիրութեան
նկն (1830-1962)։ Վարչապետը չի
չ որ չարքը թխան զոչնոր եւ չ
տուժիւններու թալանի չի վերաբ

ՈՐՈՒԻ ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ
ՀԱՒԱԳԱԿԱՆ
ԳԵՐԵԶՄԱՆԸ

Բնութից մարդկան էլ իրաւունքներն
միմեան Պոլսոյ մասնաշրջելի պատահա-
յաւատարեւոց բաց չամսվով մը զէ-
ւեռ են իւրեքի զորքերէն Նահապետ-
ի թեան, պահանջելով որ պատահական
յայտարարութիւն կատարել Մարտին
մէջ յայտնարեւոտ ճառագայտի զիւրե-
ւանքին մասին: Կանչանքն է նաեւ, որ
քննութիւն կատարելով ատուելով ճամա-
բէ զտոտաւ ուղիւրեւի իրականաց-
նելու է Մարտինո՛ւ. ի՞նչ պատկանէ:
Առաջարկուած է որ պատմաբաններն
է դատական թիբիկներն անկախ մա-
րին մէջ քննութիւն ձեռնարկէ եւ ճրա-
պարկէ ճիւղակցութիւնը:

Մասնահիշույթ իր նամակին մէջ Ըստ ի. Վինեյ՝ մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան զինեց թէ՛ այն հաւաքականութիւնները որոնք իրենց մտաւոր կամ հետաւոր պատմութեան տըխուր իրադանութիւններուն հետ առերես տակի քաջութիւնը չեն կրնար ցոյց տալ, չեն կրնար նաեւ յաջողութեամբ աւարտել փողովորդապարգտակի իրենց հովովոյթը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ
ԱՐԵՒՈՒՆ ՏԱԿ
ՆՈՐ ԲԱՆ ԶԿԱՅ

ԱՄՆ-ու Արտաքին գործերու նախարար Գ. Ռայսի խորհրդակցած Մ. Պրայդա յայտարարած է Բէ նախաձեռնութեամբ ինտերնէ պիտի հակառակորդակալուի ծեսարականութեան ճանաչուին ուղղուած ամէն օրինակներին: Այսուհետեւ ներքին, աւելցուցած է ան, նկատու առած երկրին թաղութական նոր համայնապատկերին բարդ ընդթել, զգուշ է ըստով նախադրուելու կատարել:

Ամերիկացի պատմատառեր այս յա-
տարարությունը ըստ է Բուրքեստերի-
կան շնորհաբերմանը համադրվել է
որև իսկ ըստ թաղաքական գնդերու կա-
մուծելի Հայկական Ֆեդերացիայի
հաջորդ ԿՐԻ՝ Բուրքեստ յառույթի յա-
ղարկության փոխանակման համար յա-
ղարկուհու կը հանդիմանայ: Անդառաջի
համար անակիցի պիտի ըլլայ տեսնել
որ հայաւսմ զարգացման դժգոյս Գոն-
կրիս աշխատանքի նոր եղանակին սկիզ-
բին ետք, Յուժուհեան, ներկայացուցիչ
ներու Ժողովին լինել Հայկական Ֆեդեր-
ացիայի ներսէն անապոյտի օրինակով միջ-

այլև, ազգային ինքնութեան ջնջումին»։
Սարգսի Ալֆէ գացած է Նոյեմբեր 13ին,
դարկ տալու Համար երկու երկիրներու
արաբերութիւններուն։

ՊԱՊԸ, Նոյեմբեր 11ին, գլուխ գլխի
ընդունած է մահմետական մտաւորական
մը, յանձնին այժեբացի փոխտնօրէն Մու-
թաֆա Շէրիֆի: Պատակցութեան նիւթի
մէ միջոցներու որոնումը, որպէսզի կը-
րծնական աստեղութեանը նահանջէ:

ԱՐԿԱՄՍԱԳԱԶԱՆՆԻՈՂԵՒ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻՄԷՋ

ԵՐԿԻՐ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ
ORGANISATION TERRE & CULTUREDEBAT AVEC ARGAM AYZAZIAN (Erevan, Académie des Sciences)
spécialiste du Nakhichevan

SUR LA DESTRUCTION DU CIMETIERE ARMENIEN DE DJOULFA

— LYON

Jeudi, 16 novembre, à 20 heures,

Salle de l'Eglise arménienne, 40, rue d'Arménie 69003 Lyon

— PARIS

Vendredi, 17 novembre, à 20 heures,

Salle de l'Eglise arménienne, 15, rue Jean-Goujon 75008 Paris

Projection d'extraits de son film inédit, *Ողբերգություն Զուլա*,
Djoulfa: le chant brisé

TERRE ET CULTURE

COMMUNIQUE

La destruction du cimetière
de l'ancienne Djoulfa et l'UNESCO :
sept ans d'atermoiements.

L'Organisation Terre et Culture réagit par ce communiqué à la conférence de presse donnée le 17 octobre 2006 par le secrétaire général de l'UNESCO concernant la destruction du cimetière médiéval de l'Ancienne Djoulfa d'une valeur archéologique et historique unique, situé dans le Nakhichevan. Par ses lignes, elle entend rappeler l'ensemble des démarches et interventions effectuées depuis 1998 auprès de l'UNESCO et les réponses qui lui ont été fournies alors à plusieurs reprises par cette institution, notamment l'assurance de l'envoi dès l'année 2000 d'une mission d'experts.

En novembre 1998 à lieu
la première phase de destruction
du cimetière de Djoulfa.

Le 26 novembre, des observateurs iraniens voient depuis la frontière iranienne, des ouvriers renversant, bulldozers à l'appui, des pierres tombales et des stèles funéraires et les jeter dans des wagons situés sur la ligne de chemin de fer Erevan-Bakou.

Un premier courrier est alors adressé par l'Union internationale des organisations Terre et Culture (UIOTC) à M. Frederico Mayor, secrétaire général de l'UNESCO : cette lettre du 9 décembre 1998 l'informe de la destruction planifiée entreprise par les autorités du Nakhichevan et demande trois choses :

— l'intervention de l'organisation internationale auprès du gouvernement azerbaïdjanais pour la suspension de ces actions destructrices ;

— la remise en leur place des pierres funéraires ;

— l'envoi d'une mission d'experts sur le terrain.

Un courrier similaire est adressé à l'UNESCO par la Fondation pour la Sauvegarde des Monuments arméniens (10 décembre 1998), par l'association Research on Armenian Architecture (16 décembre 1998) et par le Catholicos de tous les Arméniens, Karakine I (7 décembre 1998). Une réponse est reçue par l'UIOTC et la RAA de M. Hernan Crespo Toral, Sous-Directeur général pour la culture. Il y exprime sa vive préoccupation pour la question et affirme que l'UNESCO suit de très près la situation. Un dossier photographique est envoyé à M. Hernan Crespo Toral, ainsi qu'à M. Ahmad Jalali, ambassadeur délégué permanent de la République islamique d'Iran à l'UNESCO au début du mois de février 1999.

Les fonctionnaires de l'UNESCO rencontrés le 17 février 1999 par l'Organisation Terre et Culture (Jan Hladik de la Division du patrimoine culturel et Stephan Matyk, expert associé) insistent sur la nécessité de ne pas porter l'affaire devant la presse afin de ne pas gêner les démarches en cours. Pourtant la question a été évoquée par les représentants de la République d'Arménie et de l'Azerbaïdjan lors de la

10ème session du Comité intergouvernemental pour la promotion du retour des biens culturels à leur pays d'origine ou de leur restitution en cas d'appropriation illégale (25-28 janvier 1999).

En octobre 1999, l'Organisation Terre et Culture est informée par M. Mounir Bouchenaki, Directeur de la Division du patrimoine culturel, que l'UNESCO a l'intention d'envoyer sur place une mission composée des experts MM. Azidine Beschouch et Léon Pressouyre (tous deux spécialistes d'archéologie, d'histoire de l'art et d'histoire monastique). Afin de préparer au mieux cette mission, l'Organisation Terre et Culture, après un entretien préliminaire avec ceux-ci (15 octobre 1999) propose d'organiser une seconde rencontre avec l'un des spécialistes arméniens reconnus du patrimoine du Nakhichevan. M. Argam Ayvazian, alors en Grèce.

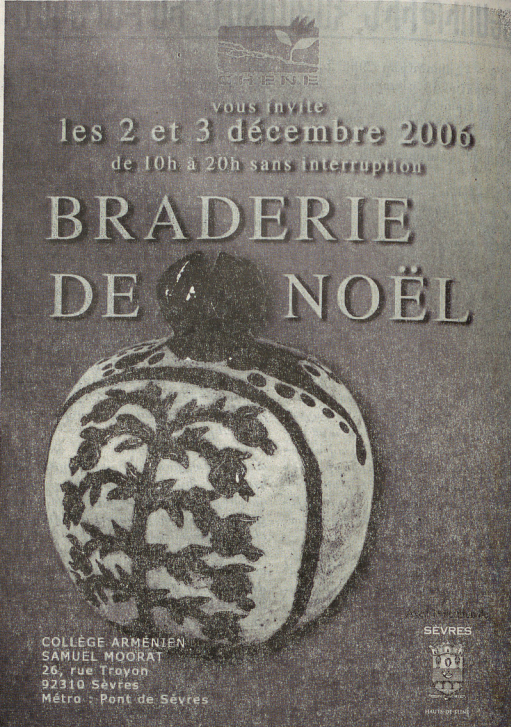
En mai 2000, M. Argam Ayvazian, auteur de plusieurs ouvrages publiés à Erevan sur le Nakhichevan et l'Ancienne Djoulfa est reçu par M. Azidine Beschouch pour étudier les détails des itinéraires de la future mission. Cette rencontre a lieu à Paris, au siège de l'UNESCO. Six itinéraires principaux sont établis et comprennent l'inspection de vingt sites. Ils visent à rendre compte de l'état des monuments arméniens les plus significatifs situés dans les frontières des territoires du Nakhichevan. A cette date, en effet, l'inquiétude grandit concernant une politique de destruction méthodique de l'ensemble du patrimoine historique de cette région. Dans le même temps, les autorités de la République d'Arménie sont informées de ces démarches.

Or, comme chacun sait, cette mission d'enquête ne s'est pas rendue sur les lieux en dépit de nouvelles demandes de l'Organisation Terre et Culture auprès de l'UNESCO, suscitées par les événements ultérieurs.

En novembre 2002, commence
la deuxième phase de destruction
du cimetière de Djoulfa.

Le 12 décembre 2002, l'UIOTC envoie un nouveau courrier à l'UNESCO, adressé à M. Mounir Bouchenaki, devenu Sous-directeur général pour la culture, pour l'informer de la reprise de la destruction du site en novembre 2002 — les stèles funéraires encore debout en 1998 ont été renversées et brisées. C'est une nouvelle demande d'intervention de l'UNESCO pour l'arrêt des destructions et l'envoi en urgence d'une mission d'experts. La disparition totale du site est évoquée comme un risque réel et imminent. Les autorités politiques et religieuses arméniennes sont informées de ces nouvelles démarches.

Une nouvelle rencontre a lieu le 31 décembre 2002 avec trois fonctionnaires de l'UNESCO, MM. Lévi-Strauss, Carducci et Hladik : exposé de la situation, constitution d'un nouveau dossier documentaire, demande pressante d'une mission de l'UNESCO pour l'arrêt des destructions de la nécropole de Djoulfa



vous invite

les 2 et 3 décembre 2006
de 10h à 20h sans interruption

**BRADERIE
DE NOËL**

COLLEGE ARMENIEN
SAMUEL MOORAT
26, rue Trayon
92310 Sèvres
Métro : Pont de Sèvres

SEVRES
101
ANCIENNE

en avant-première de la Foire aux Livres

Conférence - Débat

présentation du livre
d'ALEXIS GURDIKIAN

auteur de

40 MONTAGNES

pour un tour du monde en solitaire
Editions Bartillat

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

UCFAF — 6 Cité du Wauxhall

Siret : 571 027 317 000 15

L'auteur dédicacera son livre

— entrée libre —

Imprimé sur les Presses

du Journal «HARATCH»

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15

Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

et d'autres monuments du Nakhichevan, dont on sait désormais qu'ils sont eux aussi menacés de destruction.

M. Mounir Bouchenaki répond le 23 janvier 2003 en assurant que le Secrétaire général a pris bonne note de la lettre et pris contact avec les autorités de l'Azerbaïdjan pour de plus amples informations. Une deuxième réponse de M. Bouchenaki date du 17 mars 2003. Il est écrit une nouvelle fois que le Secrétaire suit attentivement la situation et reste en contact avec les autorités compétentes d'Azerbaïdjan.

Or, aucune mission ne se rend sur place. Aucune dénonciation officielle ne vient mettre un terme aux destructions entreprises.

En décembre 2005 à lieu
la troisième et dernière phase
de la destruction du cimetière de Djoulfa.

La nécropole de l'ancienne Djoulfa est entièrement détruite par des militaires azerbaïdjanais, armés de pelles, masses et bulldozers. Il ne reste rien des 3.000 tombes, stèles et croix de pierre de cette nécropole.

Lors de la conférence de presse du 17 octobre 2006, le secrétaire général de l'UNESCO ne justifie pas l'inaction de l'organisation internationale durant ces années. Or la responsabilité de l'UNESCO a été engagée par le fait que de manière répétée des informations

Centre Culturel
SAINT MESROBLES SOIREEES
CULTURELLES
ET LITTERAIRES«LUMIERE,
VERITE
ET LIBERTE»

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

Le long et difficile voyage vers l'Ouest
des trésors arméniens ignorés

Présentation d'extraits vidéos, sur écran géant, des opéras et œuvres de théâtre arméniennes produites par des compagnies professionnelles européennes ou françaises

Conférencier
GERALD PAPASIANPrésentation de
Karen SIMONIAN10 bis rue Thouin — Paris 5ème
Métro : Cardinal Lemoine / Monge

— Entrée libre —

précises et documentées lui ont été fournies dès 1998, et que des assurances ont été données sur l'envoi d'une mission d'experts qui aurait pu sans nul doute mettre un terme au processus de destruction. Du reste, les premières interventions auprès de l'UNESCO en 1998-2000 avaient entraîné l'arrêt immédiat des destructions. Aujourd'hui, cette nécropole unique a été totalement anéantie. Aucune déclaration émanant de l'UNESCO n'a été entendue sur le sujet, alors même que cette organisation a fait adopter par ses membres lors de sa 32ème session en octobre 2003 une Déclaration concernant «la destruction intentionnelle du patrimoine culturel». Cette déclaration définit la notion de «crime contre le patrimoine mondial». Nous attendons depuis maintenant plusieurs mois que l'UNESCO s'exprime sur les destructions opérées dans le Nakhichevan, conformément aux missions qui sont les siennes.

Paris, le 5 novembre 2006

Toutes les correspondances et documents cités sont bien entendu consultables.

Հ. ՆԵՐՍԵՍ ՍԱՐԳՍԻՍԵԱՆԻ ՈՏԼԱՅԵՏԲԵՐՈՎ

ՍԱՐԳՍԻ ՍԵՐՈՎԱՅԵԱՆ

Վան թաղաքի մեր վերջին օրը բարձրացանք Վարազյա Սարը, աշ-
ցեկելու համար Վարազյա վանքը,
որ մեն Հուլյի ստացած էր Որբմեան
Հայրիկի վանապարտության չրա-
նին կատարած վերելքով: Անգամ
մեր ես սերտո ճանաչողական ակնա-
սեսն ըլլալու ամառները մարդոց
մտքերուն յանձնուած անցեալի
այս մշակութային օճախին մտաբե-
րար սերունդուն միջև մնացած
կատարելուն վրայ թառ ու բրիլյո-
նայած վերելքուն: Արտաձ վեր-
լիցին մեր նման ճամբորդութիւն-
ներուն յաճախակի հանդիպած ու-
կիկոյ յոյրու շարժանութիւնները:
Ապա թէ ոչ, մարդ ո՛րքան անխել-
ըլլալու է տանիքը կրող կամարնե-
րը յորտապարտ համար, եթէ էր
լիտին նպատակը չէ՞նք փլցնել
չէ...

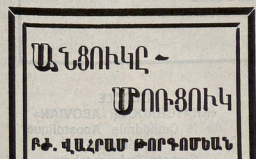
Փառերայի յօրինումը դաշնադրա-
բէր չեղեալ տարբերակ տեսնու-
լով: Իսկ 1900ի Նախաշահական
շարժանագիր մը որոյնս է, քանի
որ Սպարիտայ այլեւս բարեկամ դ-
կիր էր, որ անոր դէժ գրուած րա-
թիւններ չեղաւ որ, փոխանակ լման

«Ասեցէ՛ք, մահկանացունք, սրբազան կանը՝
Ազատութիւն, ազատութիւն, ազատութիւն,
Ասեցէ՛ք Նիշտան չըրանք մայրը,
Տեսէ՛ք գահին վրայ թագմած ազնիւ հաւատարմութիւնը:

Արդե՛հ իրենց արժանաւոր գանի բացին
Հարսի Միացեալ Գաւառները
եւ աշխարհի ազատները կը պատ ախմանն՝

“Արձաթիւնի մեն ժողովուրդին, ուղչոյ՛ն”:

Յաւերթ ըլլած դափնիները
Զարս զիցանգէ՛ք ձեռք Բերի,
Փառնով պատկանք արաքիմի
Կամ երդնունք փառնով մնալիս:



Ինչպէս ըրէ, Սեփրեանս առանձին էր
բացեղ Հայ կաթողիկոսութեան պատրիար-
քին, եւ երեկոյն չորս խառնութիւն մէջ
պատեմ ինձ ներշնչեցին, որոշեալս եւ
ապր օրը չէ՛ կերտաւ բացախել ըը-
նձեկանական դասերէն: Չարժանալի էր այդ
պատրիարքին վերաբերման մեր Հան-
րապետական պատանային ինքնա-
գէշ, անձան պատանային ինքնա-
գէշ, որ կերտաւ առիթ թաղաքավարի
խաղերով մերձել, քան թէ կրօնական
հեղինակները մը մէկտեղ զեկելով:

Կույ տունք պատրիարքի անունը ու
պատանայն ունեցող կրօնավոր անմար-
տիկ զեղանակը, եւ նորին խորհրդա-
նախմբներուն մէջ տաղանդակ, որոշե-
ցեալ զիմէ՛ք Նիշտանս Արքայաժողովու-
րին, այն որու մասին իշխանապետութիւն մը
ունեն էր որ այդ միջոցին բարեբար-
թիւն ճամբար մը հանած էր ապրիլի մէջ:

Վարազյա յերան լանջին, այժմու
Վան թաղաքին 8 քմ. հետադուր-
թեան վրայ է. դարուն հիմնադրու-
ած համալսմուն վանքին շուրջ կաղ-
մուած գեղերը կը կոչուի ձեռի Գե-
ղիկէ: Իսկպէսն այլ Վարազյա
Վանքի եօթը կիսափող եկեղեցիներ
կը տեսնենք հոն, հինգը իրար
կցուած, իսկ երկուքը անկառ, բայց
միասնորում մօտ: Ասեցէ՛ դուրս, ոչ
վանքի պարիսպներուն հետքերը
կան, ոչ ալ յարակից շէնքերէն մը-
նացորդներ: Կան միայն անոնց թա-
րերով շինուած տունքը եւ վանքի
մուտքին մօտ նորակառուց տուն
մը, որ յայտնի է թէ ինչ նպատա-
կով կառուցուած է: Ամենակարե-
ւորը սակայն, վերջին տարեկե-
րուն, հրահանգով մը մաքրուած է

նոր ընաղիր մը գրել տալու: Չեղի
որոն չունենալով 1940ական թուա-
կաններուն Գառնիկին Արք. Ուշա-
տուրեանին կատարած Հայացումը,
կու տանք բառացի Թարգմանե-
լիւն մը...

«Ասեցէ՛ք, մահկանացունք, սրբազան կանը՝
Ազատութիւն, ազատութիւն, ազատութիւն,
Ասեցէ՛ք Նիշտան չըրանք մայրը,
Տեսէ՛ք գահին վրայ թագմած ազնիւ հաւատարմութիւնը:

Արդե՛հ իրենց արժանաւոր գանի բացին
Հարսի Միացեալ Գաւառները
եւ աշխարհի ազատները կը պատ ախմանն՝

“Արձաթիւնի մեն ժողովուրդին, ուղչոյ՛ն”:

Յաւերթ ըլլած դափնիները
Զարս զիցանգէ՛ք ձեռք Բերի,
Փառնով պատկանք արաքիմի
Կամ երդնունք փառնով մնալիս:

Վ. Մ.
(Ծառ. 2)

Ուսումն կրօնիկ տառու մը, եւ ու Սե-
փրեանս ուսումն տառիկ ինչեւ Գու-
կունուրիկ Նախաշահական շարժան-
ագիր կերպէ՛ք ի վեր բերող անկապա-
րաղ շարժանագիրը կը պատանայ մօտ հա-
տաւ Պէրսիք գեղերը, ուր կը ընաղէ Ար-
քայաժողովուրդը, ունենալով հոն իր պայա-
նը, որուն անտառապառ պատրիարք լի
հոգեւորական ու բերաւոր ժողովուրդին
էր տարանուր Պէրսիքի մոլորեղբայ-
րական, միջին Աւս ձառի արեւը:

Մասնք նախ գրեցին Ս. Նիկողայոս
իւղեւոր եկեղեցին, մէկ մէկ մօտ վան-
քին գաւիթը, աջօթք ըրինք, ինքեղ-
ցեւը, որ Աստուած հոն գործին յաղոր-
թին պարելէ: Եկեղեցիին էլ իւրով,
տեղ մը մասնք զէ մը Հայ ու պանի-
ր, քանի որ Հայ միթապատու կերպէ՛ք. փո-
րեքին կտառեղով վերջ ուղղեցեալ մեր
բայկերը դէպի ընաղաւոր-դարաւորեալ
Երաւանի Արքայաժողովուրդը, որը շե-
րանալով հանգանգ էր Միացեալ Գա-
ւառի մարտադրուած մէջ, եւ շատարան
կեղծ որտեղէն:

Գառնիկ երկաթեայ վանդակաւոր դրան
անձ, քաղաքի թաղեցեւ, ու տեսանք
որ փոքրիկ սերունդին տունք մը, գինու-
մէրը դուրս եւս, կիսա քաղաք դուր-
եւալ մը Հայ ծաղկող ու մեր հաստատա-
կան պատանային Բայր շէնքերէն զե-
րաւ, մեր նախ առաւ ու նախեցող ա-
թանք մը իր տալով:
«Մէք է, ինչո՛ւ կեպ, ինչո՛ւ կ'ուղեց

գործիքներու եւ զանգակաւոր փե-
լուզումով յարեցանք գիտնի հո-
ղը ու երեսուն ելած է տանարին
յատակը:

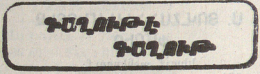
Ասալին եկեղեցիին դրան վերե-
ւը, այսինքն Ս. Գեղարքի անուն
ժամատան մտաբե անաղարտ մը-
նացած յիշատակարանին կը տեղե-
կանանք, թէ եկեղեցին շինուած է
Փիլիպպոս Կաթողիկոսի կողմէ:
Սոյն եկեղեցւոյ աղակաւորման դա-
տան կը հանգչին Արքայաժողովու-
րի Վարազյա վանքին վերջին արքա-
նին Սենեքերիմի, էր սերին՝ Ու-
նուշ Ուսթունի եւ Անի թաղաքին
Բիւզանդացիներուն վաճառումով
ճառիթ արքանուկ կաթողիկոսին
Պարտու Գիտաղարքի ամենեւե-
ր: Մտնով է, որ այս անները մահա-
նանք են իրենց նոր Հայրիկի՝ Սե-
րաստի, թաղ յայտ իրենց կառ-
կին, արեւմտեան փառաբանած ու
հոգին յանձնուած են Վարազյա
Վանքին մէջ: Իրենց տաղանդալի-
րը կը կարգաւ մեր անմահ Տե-
ղաղբի վարդապետին Հայը Նիշ-
տան Սարգիսիւնի «Տեղաղբի գր-
ի Բորը եւ ի Մեծ Հայոց» անուն գրու-
մէն, որ իրենց ամենակալունի պր-
ուս, եւ 1864ին հրատարակուած
վկայութիւն կը նախադէպ ուղեղ-
հանդիսանալով աւելի ուշ լոյս տա-
նած իր նմաններուն:

Վարազյա Վանքի երկրորդ, ժա-
մանակին՝ գործիքիկ եկեղեցին
կը կոչուէր Ս. Աստուածատու, եւ
հրաբե՛ր տանար աջ կողմը Ս. Եր-
շաւ, չորրորդը՝ նոյն կողմը ժա-
մատան Գիտաղարք Ս. Նշան արուն
«Ի նորող շինին յայտ յայտ ՈՒՄ
'ի մէջ կամարաց նորա դատա դե-
տարգիւ սուրբ նշան Պարտու Կա-
թողիկոս փախալայ զորոյնս ամ-
փոխիլ է՝ ստեղծել, եւ ի վերայ
նոր արձանագիր. եւ մեծապէս ու-
րապառնայ անկեղեցուն ընդ ան-
կրկնով գիտու նորա, եւ տալանով
լինելով փախալայն՝ ի թաղան՝ ի
սուրբ Նշան եկեղեցիով առ Հոփի-
մալայ սուրբ նշանան, ուր կայ
միջին ցալար: Իսկ իսկ գետա-
ղիկ սուրբ Նշան որ կայ իրերեւ-
ել ի Տաղաղբի՝ եւ ի մասնէ՛ որաւ, եւ
Թուս տ ժամանակը Գիտաղար-
քին ժամանաւորեալ ժողովուրդեան
Տաղաղբին՝ ուր եղեալ էին պատ-
շխիքն ի ձեռն արքայ Նշանին առա-
ջի Վասիլ»:

Վ. Մ.
(Ծառ. 2)

Նաղաղ ծաղիկ մեք ալ մեր երկաթե-
այ պատանայ յայտնեղեցի թաղով Սեփ-
րեանս զիմէ՛ք ի վերջին խաղ, աղա-
քեւ, որ մեկ փոքրիկ զիմէ՛ք, հոն մեր առ-
մանը շարժանագիր ճամբար: Դե՛ղը
ստեղծող մարդ մեր այս յօսելի վրայ,
եւ ճամբարի վրայ մը անկեղեցի՝ Գա-
ւառ հիւսն հոն է: Պիւնդարեկ չիքի-
լինէ՛ք է. ո՛վ դիտէ՛ք հոն կու գայ, ա-
նոր ժամանակը զիմէ՛ք ինչին: Նաղեղ
ծաղի թաղ մայր ըստ... յարեք, ճառակ
սպանաւորուն անպի՛ր կայող մարդ է,
ծաղիկները թաղի մը մէջնէ, մէկ երկու
ոսկի առաւ առաւ կը ճամբէ՛ք Գու-
ղեղ, եւ Զմարտութիւնը կ'ըստէ՛ք ի
պառն ինչ յարեղեց կ'ընեն ու եր-
թամ ծաղիկ մէկ մէկ սուրճ կ'ընեն ըստ ու
գնաց իր տանին մէջ:

Դո՛ւսպան-պանապանն էր այս մարդու-
կը, որ զիմէ՛ք յայտնեղեցի թաղի սուրբ-
բար, որ ինչեղեցի ինչ ինչ բաւական քաղ-
կանութիւն ընելով եւ գնացած որ հա-
տապառն է եղի, Միացեալ Գաւառ, որ հա-
յր երեսուն տարեկան, եւ պատանայ
կրօնական փառանքի տաղանքին զա-
ւառականութիւն ընել: Թաղի ու քաղաքի
կրօն մը, որ մեր զայտ զայտ ու-
նեղաւ, յայ ընդունութիւնը ըրաւ մեկի,
ու Վարազյա պատրիարքին ընդարձակ-
ութիւն, որի յատուկ տեղերը, իսկ ցոյց
տալով կտրիկ արեւուն ճամբարը մեր
որ Պէրսիք միջին Սեփրեան թաղ երեւ ժա-



ԱՆԻՍԻՄԻԱՄԻ մայրաքաղաքին մէջ
Նոյ. Դին գաղափարական երեկոյթ
մը տեղի ունեցան է: Հոն թաղեա-
լման ներկայութեան: Դատախա-
նայ ճակատան ֆունդին նախագիւ, եւ
«Գալիֆորնիա զուրբեր» թերթի
գլխաւոր խմբագիր Յարութ Սա-
տունեան «Հայուկիները նոր մարտա-
շարժարները դիմում» նիւթով: Ան
համարում յայտնեց է որ ԱՄՆ պի-
սի ճանաչան ցեղասպանութիւնը,
պայ ճարկաւոր նկատում որ Հայու-
կիները տանց Թուրքիոյ ճանաչու-
մին սպառնու, ներկայացնէ իր
պահանջները: Ասիական ընկերու մի-
ջոցը նկատում է չընալանք, մի-
ջոցեղայն ու պլա տանաններու առ-
ջիկ ներկայացնել Հայութեան հար-
քան ու իրաւունքները: Ուսումն է
նաեւ ԱՄՆ-ու մէջ տարուած Հայ
Գառի յայտառանքներուն մասին:
Երեկոյթին արարքին Արամ Ս.
Մերտու Մարտոց շքանշանով պար-
գեւարած է Յ. Սատունեանը:

Սին: Իսկ վեցերորդը՝ Ս. Յով-
հաննէս եւ եօթներորդը՝ Ս. Սի-
մէակ, իրարու կեց: Այս վերջինները
հասանաւոր Ունուշտայ տրինով
գաղափարներին եւ Գառից ար-
ձանագրութեանց վերջ մեր իշխ-
ման երեւ ճարկաւորութիւնը, որոնք
ցուցեց այլեւս գոյութիւն չունին,
զիմէ՛ք է: Ներքին Սարգիսիւնի
վկայութեան «Գալիֆորնիա կաթո-
ղիկէ՛ք գերեզման Պարտու Գի-
տաղարքին եւ արքային Սենեքե-
րիմով, Փիլիպպոս Կաթողիկոսի
կողմէ՛ք շինուած Ս. Գեղարքի անուն
ժամատան աղակաւորման դասին
էն, հետեւեալ արձանագրութիւն-
ներով:

«Թուին ՈՒՄ, այս է հանդիսու-
տն Պարտու Կթողիկոսին որ ի
ստաղիկուն գիտնե ճրտի արեղայն
արաքի վասիլ արքային: Քլլայ է
հանդիսու Սենեքերիմ Թ'գորին Թ-
ուին ՈՒՄ: Իսկ Նուշտու: Ուսթունի
տաղանագիր արձանագրութեան
մասին լուռ կը մնայ Հ. Ն. Սար-
գիսեան:

(Ծառ. 13)

մէն աւելի կը տեւէ եղի:
Դո՛ւսպան Սատու արքայ այս ընդու-
նութեան լառ ընդունալով ըրալով,
մեք, սովորեցին, մասն բարոյիս բարե-
լին, եւ ինչեղեցի մուտ, որտեւ տնոսը
վերադառնալ ճամբար մայր մը, ընդ
նոյ չընենան պատանայն ու մեր թե-
րը ինչեղեցի ինչեղեցի, մասնք մէկ
ու ինչեղեցի ինչեղեցի, որի յատուկ
մեղանք կ'ընէ առաւանք եւ յայտար
վերադարձ ունեցանք երեկոյթին:

Մեր երկրորդ գիտնեղեցի էր այս, բարե-
բար, պատանայ մեղ գիտնեղեցի անկեղեց
ուր պատանայ կատարեալ անաղարտ-
ութեամբ:

Վիճած այս կրկնակի գիտնեղեցի յե-
տու, Սարգիս Սենեքեան նոր գաղափար
մը յայտնեց, այն էր՝ ուսումնական գիտա-
նայ պատանայութիւնը ուղիւ, եւ այս առ-
թին ընդ պատանայութիւնը արգելանք մը,
զոր երկուքը ձեռնիկ առեղեց վերին
Վասիլ Պէրսիքեան:

Ուղիւղիկ ցուցին ուս պատանայական
անկախութիւն պատանայ, որ Պէրսիքեան-
իկ յայտնեցին ինչ ինչ հոգալ պատանա-
ութեամբ ինչեղեցի: Մեր ինքնադրուել կե-
նով անեղան պատանայական վկայակա-
նեղութեան, որոնք զիցանալան պատանայ
Մայլանք, որ առաւ. զայն չընեն ու-
նու, եւ զիմէ՛ք յայտնեց մեղ տաղանդակ
պատանային մէջ ունեցէ՛ք մը, ուր ըն-
դունալանք տաղանք Թարգման միւսի
Ստուն:

(Ծառ. 107)

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵԱՍՎԻՏԻՉ

ՓԱՐԻՋ

Եկայք տոնացույթ

Ընթացումն Սուրբ Աստուածածնի

ԵՐԵՎԱՆԻՑԻ, Նոյեմբեր 21

Գրեցողին եւ առաւօտան պաշտամբ
եւ երգեցողութեամբ:

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

ՀՈԳԵԱՆԳԻՍ

Կապույտ Խաչ Գամբի Հնամբիւն մաս-
նաւոր Հոգեհոգեպետան պատան իւ-
նաւոր իւր առջ Կրեւիկ, Նոյեմբեր 19,
ժամը 11ին, Գամբի Ս. Գրեգոր Լուսա-
ւորէ եկեղեցւոյ մէջ, իրեն անդամ
թանկան ընկերութեան իւրաքանչեւ:
Պատարաւ զերջուորութեան իւր
նոր անանկան մասաւոր:

Ի գիտութիւն ըզրանցալնիւր, յիշատա-
կը յարգողնիւրն:



LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

et

LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE

A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...

Comprenant les prestations suivantes :
Transport: en car au départ de Vienne —
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — **Excursions:** La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :

— Odette : 04. 74. 53. 25. 91

— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :

30 novembre

en avant-première de la Foire aux Livres

Conférence - Débat

présentation du livre

d'ALEXIS GURDIKYAN

auteur de

40 MONTAGNES

pour un tour du monde en solitaire

Editions Bartillat

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

UCFAF — 6 Cité du Wauxhall

(métro: République) 75010 Paris

L'auteur dédicacera son livre

— entrée libre —

ԱՐԳԱՄ ԱՅԳԱԶԱՆ ԼՈՒՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻՋԻ ՄԷՋ

ԵՐԿԻՐ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

ORGANISATION TERRE & CULTURE

DEBAT AVEC ARGAM AYZAZIAN (Erevan, Académie des Sciences)
spécialiste du Nakhichevan

SUR LA DESTRUCTION DU CIMETIERE ARMENIEN DE DJOULFA

— LYON

Jeudi, 16 novembre, à 20 heures,

Salle de l'Eglise arménienne, 40, rue d'Arménie 69003 Lyon

— PARIS

Vendredi, 17 novembre, à 20 heures,

Salle de l'Eglise arménienne, 15, rue Jean-Goujon 75008 Paris

Projection d'extraits de son film inédit, *Արցախի միջոցով* Զուլա,

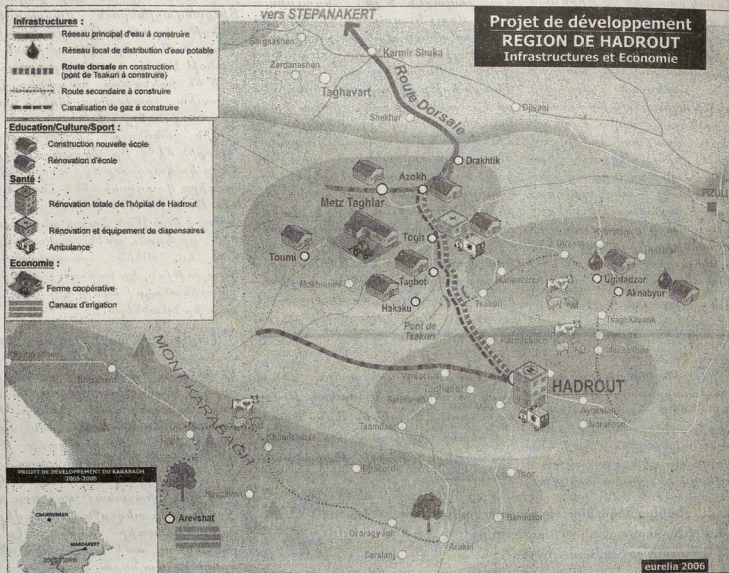
Djoulfa: le chant brisé

PHONÉTHON 2006

du jeudi 16 au dimanche 19 novembre

Deuxième tranche du programme de

Développement régional du Karabagh



**Accélérer le développement
du Karabagh et assurer
les besoins vitaux de sa population**

PHONÉTHON 2006 : du jeudi 16 au dimanche 19 novembre

faites vos promesses de dons dès le 1^{er} Octobre en appelant directement le

N°Azur 0810 02 04 04

*prix de vos appels locaux

Partenaire officiel : & france telecom Paris, Lyon, Marseille, Nice et Toulouse

FONDS ARMÉNIEN DE FRANCE

BP 12 - 75660 PARIS CEDEX 14 - Tél. : 01 48 83 51 06 - Fax : 01 48 83 53 86 - e-MAIL : info@fondarmenien.net - SITE INTERNET : www.fondarmenien.net

DEMANDE D'EMPLOI

Femme arménienne recherche à gar-
der personnes âgées jour et nuit.
Téléphoner au : 01. 45. 18. 16. 31.

Centre Culturel
SAINT MESROB

LES SOIREE
CULTURELLES
ET LITTERAIRES
« LUMIERE,
VERITE
ET LIBERTE »

Le Jeudi 16 novembre à 20h30

Le long et difficile voyage vers l'Ouest
des trésors arméniens ignorés

Présentation d'extraits vidéos, sur écran
giant, des opéras et œuvres de théâtre
arméniennes produites par des compagnies
professionnelles européennes
ou françaises

Conférencier
GERALD PAPASIAN

Présentation de

Karen SIMONIAN

10 bis rue Thouin — Paris 5ème

Métro : Cardinal Lemoine / Mingo

— Entrée libre —

L'ECOLE
« KHATCHADOUR ABOVIAN »
de la Cathédrale Apostolique
Arménienne
Serpotz Tarkamantchatz
de Marseille
organise un

SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre

à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop

339 avenue du Prado —

13008 MARSEILLE

Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —

Vente de pâtisseries arméniennes

Parents et Amis, venez nombreux
encourager et soutenir notre Ecole
pour le développement culturel
de nos élèves

Imprimé sur les Presses

du Journal « HARATCH »

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15

Commission Paritaire : N° 0009 K 04878

սած էր զօր. Ռոմոս, երբ կը հարց
փնտռէր Մարտ 28ին Գլխաթիւմ հայ
կապակցութեամբ: Գաւար Անշէնէի հր
տարակած ատենագրութեան մէջ (Մար
10) զօրավար Ռոմաոյի հաստատակ
յայտարարութիւնը տեղ զտած էր
ռէն:

ԱՌԱՆՅՆՈՐ «ՀԻՄՆ»Ի, ԱՐԴԵՅՈՒ ԱՆՀԻՄՆ ՊԻՏԻ ՄՆԱՆԻՔ

(Գ. Ե. Վերքին մաս)

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՏԹԻՈՍԻԱՆ

Հոսի մեր պոստներով:

Հայրենիքի սուրբ սեր,
Առանցքորդ՝ եր պահ՝ մեր
բազուկները վրիժառու

Ազատութիւն, ազատութիւն

Կռու՛ք՝ պաշտպաններու ինքն:
Դրոշմի տակ, քող յաղթանակի
Իրի՛ւ՛ք՝ մե. արական շնչով,
Թող մահացող քշամունքը
Տեսնեն բոլ յաղթանակը եւ մեր
փառքը:

Նախադեմների անպաճախ ուղեր
նրա եւ զաղափարների ինքն՝ կը
վերջին այս փառեղանակներում, որոնցմէ
ամերիկեանքն ո՛չ «Ամերիկա» եւ ոչ
այլ «Հայրենիք» կը լինէ, իսկ միւսա-
նները ճաշատուրի միջոցով կը
մաս՝ հիւրերն ըլլա՛ն կը դառնան:

Բոլորն այս դրանք են Ֆրանսա-
կան օրինակին ու զաղափարա-
նութեան նուիրական մտքերու ու-
ղով: Այդ ոգին կը մայր մինչեւ
այսօր եւ, մեր կարծիքով, պէտք չէ
զայն թաղել նորամուտի կապալար-
ներու ծանրութեան տակ:

Հակառակ այն ակնկալութեան,
որ յանձնաժողովին որոշումը պի-
տի վարկաբանութիւն տանք այլապէս
էլ, Հոկտեմբեր 26ին պատահալա-
ման պատճառով: Հայաստանի կառա-
վարութիւնը Համառութեան տուաւ
«ՀՀ օրենքի մասին» օրէնքի նա-
խագիծն, որ կը նախատեսէ առ
այժմ չդիտելի փաստերը՝ անդու-
նելի կատարելով մարդկային յանձ-
նաժողովին որոշումը: «Քսա այ-
դրը, որոշումը է՝ «ՀՀ օրենքի մա-
սին» օրինագիծն քննարկելու անցու-
մային դրոշմը, որի համաձայն,
գործող օրենքըր ուժի մէջ է մը-
նալու մէկ տարի ժամկետով՝ մինչ-
եւ նոր օրենքի կառուարութիւնը
իւ տե՛հար մըր օրէնքով սահման-
վը» (22):

«Ազատութիւն» ռատիոկայանը
կը հայտնէր, ըստ Վաղարշապու-
թեանը մտա կանգնած աղիւրի-
ներու, որ «կառավարութիւնը
նոյն օրը բացառական եղանակներով
կը մտնէ Պաշտպանութեան
մերկայացած օրինագիծն, որով
առաջարկուած է Հայաստանի պե-
տական օրենսդրութեան մէջ
հայրենիքը, որը մերկայաւոր գոր-
ծող պետական օրենքն է» (23):

Օրը եւս, յայտնի կը դառնար
որ կառավարութեան չորս զաշան-
ցական նախարարները կը մերժեն
անցումային լուծումը, պահանջե-
լով որ ժամանակակից սահմանադրու-
թիւնն: Ըստ երեւոյթանքի իրենց
Մանուկեանի, կուսակցութիւնը օ-
րէնքի նախագիծը մը պիտի ներկա-
յացնէ Ազգային ժողովին: Իր կար-
գին, Հանրապետական կուսակցու-
թեան խորհրդատանահան ղեկավար
Գրուստ Մարահեան կը յայտնէր,
թէ «չեմ կարծիք որ հարցը մէկ
տարբեր լուծում. որոշումը պիտի
չլիստագիծ մընչեւ, որ ժողովրդա-
յին պահանջ ըլլայ (նոր օրենքի
մը)» (24):

Հայաստանի զաղափարական ու մը-
տաւարական առաջնին կը թուի
գո՛ր ըլլալ երկրի վիճակն, եր կը
կարծէ, որ փաստեղծով տուն-տուն

«ԲՄԱՆԵՐՈՐԻ ԴԱՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ՈՂՋԱԿԻԶՈՒՄԸ» ՅԵՆԻՆԱԿ՝ ԿԵԿՈՒԳՈՒԳՈՒԴՈՒՄԸ

Տեղ. ԱՐԱ ՍԱՅԵՐ

Բնակարգին, այս վերնագիրը կը
լինէր իրազեկումն աւելի քան 17
միլիոն զոհերու ողբակիցումը,
բայց հոս «Առաջին Ողբակիցումը»
կը մտնանէ Հայկական ցեղապ-
պանութեան տառերը ըլլալու չեւ-
տաւորումը:

Բաւական երկար ուշացումով ըս-
տացած եմ այս գիրքը, սակայն մի՞ծ
հետաքրքրութեամբ եւ շատ արագ
կարդացած եմ անոր էջերը, փորձե-
լով նաեւ զայն ծանօթացնել Հայ
ընթերցողին:

Գառնահանութիւն մը չէ ինչ
պատմագէտ՝ Կէօկոփ Գուրաբեկը
հեղինակութեամբ դրուած այս
գիրքին վերնագիրը ընտրութիւնը,
երբ ինչպէս պատմագիտութիւնը
այս ազգային պատմութեան եւ
յատկապէս ճանաչողը դարձնաւ
ժողովուրդի պատմութեանը անդ-
ադարձն էր ընդհանրապէս՝ լե-
հահայ գաղութի 800 ամեայ պատ-
մութեան ընդգծել, յիշատակելով
նաեւ Հայ եկեղեցւոյ, մշակութա-
յին, ազգագրական պատմութիւնը:
Հայ ժողովուրդի ճանաչողը դա-
րու պատմութեան անդադարձը ու
մասնաւոր Հայկական պատմա-
յապատմութեան ու Հայ դատի ան-
մահանքին պաշտպանութեան գոր-
ծակցութիւնը այս անդրադարձն Հայա-
նպաստները մըն է 2004 թուի
վերջին ամիսներուն լեհերին ինչ-
պէս հրատարակուած «Pierwszy Ho-
caust XX Wieku» անունով գիրքը, ինչ
պատմագէտ՝ Կէօկոփ Գուրաբեկը
հեղինակութեամբ գիրքը լոյս տե-
սած է Լեհաստանի մայրաքաղաք
Վարշաւայի «Ճերմաս» հրատա-
րակատանէն 224 միջակ չափի է-
ջերով:

Լեհաստանի Փոցնայն զաղաքի Լե-
հական Գիտութիւններու Ազգա-
բնակիչ գիտահաստիք ու պատմա-
բանութեան դոկտորական արժա-
նացած ինչ պատմաբան Գ. Գու-
րաբեկին՝ Հայկական Ցեղապա-
նութեան նուիրած ինչեւէ ինչ-
պէս անդրադարձն այս գիրքը արժեքա-
ւոր ուսումնասիրութիւն մըն է, եւ
Լեհոյկան չէ Հայ գետի ճշմարտու-

թիւնը միջազգայնացնելու ճանա-
պարհը:

Գրքը է լեհ. որ վերջին հինգ
տարիներու ընթացքին Լեհաստանի
թէ՛ դրաւոր եւ թէ՛ երկրորդային
մասնով անդադարձն է Հայկա-
կան Ցեղապանութեան, ինչպէս
նաեւ նոյն թիւով լոյս տեսած են
գրանագին յօդուածներ, կրթին ալ
յօդուածները ունին անդեղադար-
ձական եւ կամ ծանուցողական բը-
նույթ, սակայն Գ. Գուրաբեկը Հա-
յկան Ցեղապանութեան կը մը-
լուծէ մասնագիտական լուրջ մե-
տեցումով, փակաբացական իր պա-
րտական մէջէ, հիմնուելով 389 ճա-
նաչապ օտար լեզուներով հրատա-
րակուած եւ ընդհանրապէս օտար
հեղինակներու կողմէ ուսումնա-
սիրուած աղբիւրներու վրայ: Գրք-
ին նախաբանին հետ հեղինակը
ժողովուրդի պատմութեանը անդ-
ադարձն էր ընդհանրապէս պատմա-
յապատմութեան ատուով թու-
նած է երկու գլուխները՝ Ա) «Հա-
յկանի Սոսնանի հայրերու ժամանակ-
աշխարհային մինչեւ երես-
թուրեքերու յեղափոխութիւնը 1908-
ին» (60 էջ), Բ) «Հայկական Ցե-
ղապանութեան Թուրքիոյ մէջ
1915 - 1916 թուականներին» (70
էջ): Իսկ երրորդ գլուխը կ'ընդ-
գրէ «Յանդուրդ Հայաստանի ու
ճշմարտութեան ժխտումը» (3)
էջը, որուն կը յաջորդէ Հայկական
Ցեղապանութեան միջնագը՝ ճա-
նաչապ զորքերի մասին եւ
գաղանկի տեղեկութիւններ:

Գրքի հիմնադրամիջին հեղի-
նակի կը ներկայացնէ Հայկական
Ցեղապանութեան պատկերացող
սահմանեցողիչ նկարները նկար-
ած օտար նկարիչներու կողմէ:

Գիտական բարեկեցութեամբ ու
գովին ճատութեամբ ներկայաց-
ւած է Հայկական Հաջորդ այս գրք-
ին մէջ, որ հեղինակը կը հաստա-
տէ. «... Հայկական Ցեղապանու-
թիւնը Ի. դարու առաջին ամիսնե-
րի զինուորական իրենց է գործած
մարդկային խմբի համը, որ, բաց
մարտի փաստացի վկայութիւնն-
մը եւ վաղեմական տուեալներու
հաստատումով մինչեւ այսօր դա-
մապաստան է:

Եւ ինչպէս ակնի հարկադրական գոր-
ծը չկան: «Գեղտ է խոստովանել,
որ օրինակներ հետ կապուած այս ող-
բապատմութիւնը վերջին շրջանի ներ-
գաղափարական կրթութիւնը արտադրու-
րից մէկն էր», գրած է իրաւաբա-
նէն «Հայկական ժամանակ» (25):

Արեւելք, ուրիշ քանի մասին մը-
տանելի չունի՝ այս ժողովուրդը,
որուն 62 մ հարիւրը կը կարծէ,
ըստ Յուլիոս-Օգոստինի կառավար-
ութեան նորադրոշմ հաջորդելով էր
(Կարգի Հայկական Սոցիալիզմա-
կան Ընկերակցութիւն), որ երկրի
դիւս ճամբով կ'երթայ, իսկ 68 մ
սահման ժողովրդավարական գոր-
չադրուելու զգո՛ւմ է, թէ եւ, քարե-
րախառնար, 57 մ հարիւրը լուսա-
տես է ապագային նկատմամբ: Ուրիշ
քանի մասին մտածելի չունի՝ այն
ժողովուրդը, որուն հիմնական մը-
տաւորութեան անդրածութիւնն է
(42%) (26):

Համառաբար տարակոյնք ըլլան,
թէ նոյն աղբ օտարաճարարու-
թեամբ է, որ կը յետաձգուի ուր-
դադրութեան հարցին լուծումը,
Սակայն, անհրաժեշտ է նկատու-

հիմնական տարբերութիւն մը. ուղ-
բապատմութեան հաջորդ ակնի քան 80
տարիէ ի վեր խոստած է աւանդու-
թեան հիմքեր, իսկ լրացողիչ կը-
պարտաւոր է ակնի եւ խորա-
ցրելու ազգային հիմքերու խոս-
տումը: Բայց փաստերը արեւելք
ու 15 տարի առաջ վերահաստա-
տած էր այդ խոստումը հիմքին մէ-
ջէ:

Իսկ հիմա ի՛նչ: Եթէ հիմա հիմնա-
պահանջներու լույս, ապա քոյր տե-
հի՛ մը տխուր մտաւր:

Նիւ ձերգի

- (22) «Հայկական ժամանակ», Հոկտեմբեր 27, 2006:
- (23) www.armenialiberty.org, Հոկտեմբեր 27, 2006, հարկեր:
- (24) www.armenialiberty.org, Հոկտեմբեր 27, 2006, հարկեր:
- (25) «Հայկական ժամանակ», Հոկտեմբեր 27, 2006:
- (26) «Արմինֆո» գործադրութիւն (www.arminfo.am), Հոկտեմբեր 26, 2006:

Ազատութիւն, ազատութիւն
արեւիսանմէ՛ր:
Այս կանգը հայրենիքի փորձը:
Որ իր Բայբերը դիմելով մարտերու:
Վան խանութը ընկնելու:
Այս սրբազանագոյն ընկնելի փառքին
Ազատացանք՝ բոնատէրեր՝

ըզաղա՛ք:
Ազատութիւն պիտի գոչնմ մարտին
եւ, մեղմելու պիտի, զորքով,
ազատութիւն:

Փակներ այս պատմական շրջա-
պատարը անդադարձնելով Վ. Մա-
նուկեանի իշխանական Ֆրանսական
փառեղանակը: Ֆրանսական Ցեղապա-
նութեան թուրքերին մէջ իւրեւ-
նակը, որ հաղի զինուորական զա-
ղապան է ակնի ուշ յորձան թա-
լիւրը նախդիտելի եւ Լուի ԺԻ՛Ի
չըբանին, հարկաւ, իր տեղը զիջած
է (Հայրակալի փոփոխութիւն),
ու նախդիտելի Գ. Կոյմէ նորէն ար-
գելուելի եւս, 1879ին վերահաս-
տատուած է: Մարզը կը տարրի
մտածելով, որ, երբ, Ֆրանսացի
այս զինուորական ակնի իր հա-
կատար ու գիտուն երաժիշտ եւ ըս-
տաւորներ ըլլալու էէ Ֆրանսական
պատմութեան մէջ, քան որ մինչ-
եւ օր «Մարտիկներ» կը մայր ի-
նչ փառեղանակ, հայապահ, որ ակն-
ի ջաշիւրը է, քան ուրիշ բան, թէ՛
րեսարքով ու թէ՛ երաժշտութեամբ:
«Յաւա՛ր, հայրենիքի գաւաղներ,
Փառք օրը հասած է
Միջ դէմ բնաճարկութեամբ
Միմոստ դրօշը բարձրացած է:
Լսեցէ՛ք դաշուրնով մէջ
Մանչիւնը այս վայրենի
զինուորներուն
Որ կու գան մեր թշուրնով մէջ
Ջիւր կանկաններով,
ձեր ընկերներուն կոկորդանքը

կարկուտ:

Ի զէ՛ն, Բաղաճախներ,
Կարգեցէ՛ք ձեր գունդերը,
Փայլե՛ք: Փայլե՛ք:
Թող ամենամար արին մը

Ի ՅՈՒՏԱԿ

Տեղի Այդ Մոմենտ 200 եւրո կը իր-
կիւն «Երաժիշտ»-ի արտադրութիւնը
զայս Մոմենտի մահաւան 10րդ տարի-
քին առիթէ:

L'UCFAF Présente
label Arménie mon Amie

CONCERT DE MUSIQUE CLASSIQUE
VOCALE ET INSTRUMENTALE

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Eglise Saint-Germain L'Auxerrois
Place du Louvre — 75001 Paris

Ire partie

Airs d'opéras et Chants arméniens
LIANNA HARUTYUNIAN (soprano), AR-
MEN-VRAMI KARAPETYAN (baryton,
basse), accompagnement au piano:
MARIE-PASCALE TALBOT — œuvres de
Komitas, Tigranian, Verdi, Puccini...

2e partie

Musique arménienne
FELIX SIMONIAN (violoncelle), LUCINE
SIMONIAN (piano) — œuvres de Komi-
tas, Mirzoyan, Spendarian, Babadjanian...

PAF : 25 euros. Tarif réduit : 15 euros.

Points de vente :

— Magasins FNAC
— Librairie Samélian
51 rue Monsieur-Le-Prince — Paris 6e
— Cabinet Terzian
13 rue Lamartine — Paris 9e

Par téléphone :

Suzanne Tadjian 0139906628
U.C.A.F. : 0142087649 (15h - 17h)

MAISON ARMENIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE MARSEILLE

12-14 rue Saint Bazile 13001 MARSEILLE

THEATRE :

«L'ASSOCIATION « LES 3 A »
présente

«UNE BÊTE
SUR LA LUNE»
de Richard KALINOSKI

Création Compagnie Léo Dixit

Vendredi 17 novembre à 20h30

— P.A.F. : 12 Euros —

Ս. ՅՈՒՆԱՆՆԵԱՄԱՐՈՏԻՅ ՓԱՐԻՋ

նկարչական

Հիմնադրամ Սուրբ Աստուածամորի
նրկերաբան, նշանակող 21

Գլխավորի եւ տնտեսական պաշտամբ
եւ երկրորդական:



CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

ՀՈԳԵԱՆԳԻՍ

Գաղութի իշխան Պատմիկի մաս-
նակցող Հոգեւորականներ պաշտան կա-
նարի կու տայ ներսի, նշանակող 19,
մամբ 11էն, Գոմոնի Ս. Գրիգոր Լուսա-
ւորի եկեղեցւոյ մէջ, իրեն տնտես-
քանակական ընկերակցութեան յիշատակին:
Գաղութի զերեւորականներ կը բա-
նարի աւանդական մասաղը:

Ի գիտութիւն որդեգրեալներու յիշատա-
կը յարգողներուն:

Լ Ո Ր Օ

Գաղութի իշխան Պատմիկի «ՀԵՐՈՍ»
Ստանդի մասնակցող լՈՐՕ-ն:
Կրկնի, նշանակող 26, մամբ 15էն
M.A.J.C. — 12-14 rue Saint-Bazile
13001 MARSEILLE

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

et
LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE

A L'OCCASION DU CARNAVAL
du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...
Comprenant les prestations suivantes :
Transport: en car au départ de Vienne —
Séjour: trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — Excursions: La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04. 74. 53. 25. 91
— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :
30 novembre

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
organise comme chaque année

UN SÉJOUR d'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans le Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :

— par téléphone au : 01. 53. 34. 18. 18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
— par fax : 01. 53. 34. 12. 13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
RECRUTE

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)
Hiver : du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFA ou stagiaires BAFA
(bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS,

par e-mail: cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01. 53. 34. 12. 13

Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

MUSIQUE ARMÉNIENNE

à l'occasion de
L'ANNEE DE L'ARMÉNIE
Après avoir diffusé 3 émissions
sur ce sujet
La « FREQUENCE PROTESTANTE »
100.7 FM

continuera sa série d'émissions
sur la musique classique arménienne,
animées par
Mme JEANNIE PERSOZ (musicologue)

Prochaine diffusion
Le Dimanche 19 Novembre à 12h30

Cathédrale Arménienne Apostolique
SERPOTZ TARKMANTCHATZ

CONVOCATION à l'Assemblée Générale Ordinaire (Exercice 2005)

Cher(e)s Membre(s),

Le Conseil de l'Association Culturelle de
la Cathédrale Serpoutz Tarkmantchatz
vous invite par la présente à la pro-
chaine Assemblée Générale Ordinaire
qui aura lieu le :

Lundi 20 novembre 2006 à 19 heures

dans la salle A. Tcherpachian
du Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado
13008 Marseille

A l'issue de la réunion, un apéritif sera
servi aux participants.

Comptant sur votre présence, veuillez
agréer, cher(e)s Membre(s), l'assurance
de nos sentiments les meilleurs.

P/O Le Conseil Le Recteur
de la Cathédrale de la Cathédrale
Le Président Révérend Père
Robert AZILAZIAN Zadik AVEDIKIAN

Marseille, le 25 octobre 2006

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

Centre Culturel SAINT MESROB

LES SOIRES
CULTURELLES
ET LITTÉRAIRES
«LUMIERE,

VERITE
ET LIBERTE»

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Enquête sur la mystérieuse
disparition de Khatchatur Abovian
1848-2006 : Historiens et chercheurs ont
publié des centaines d'études, depuis 158
ans, mais l'énigme n'est pas résolue pour
autant...

Conférence donnée en
langue française par
LEON KETCHEVAN

Présentation de
Karen SIMONIAN

10 bis rue Thouin — Paris 5ème
Métro : Cardinal Lemoine / Monge
— Entrée libre —

Conférence - Débat

L'ECOLE

«KHATCHADOUR ABOVIAN»
de la Cathédrale Apostolique
Arménienne
Serpoutz Tarkmantchatz
de Marseille
organise un

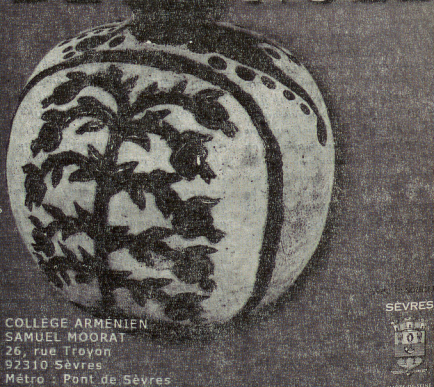
SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre
à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado —
13008 MARSEILLE
Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —
Vente de pâtisseries arméniennes
Parents et Amis, venez nombreux
encourager et soutenir notre Ecole
pour le développement culturel
de nos élèves

BRADERIE DE NOËL



COLLÈGE ARMÉNIEN
SAMUEL MOORAT
26, rue Troyon
92310 Sèvres
Métro : Pont de Sèvres

SEVRES



LE NUMERO: 120 €

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՇԱՒԱՐԸ ՄԻՍԱԿԻԱՆ (1884-1957)

82ԻԿ ՏԱՐԻ - ԹԻՒՐ 21-578

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

82^e ANNÉE - N° 21-578

ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՐՑՈՎ
ՆՈՐ ՄՐԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՏ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԻՄՆԱԴԻՐԱՄԻՆ
ՖԻՆԻՐՈՒՄԸ ԱՅՍՄՆ

Արտաքին գործերու նախարար Ա. Կրյուկովի Բոլոգոյին մէջ իր նախարարութեան պիտանքի քննարկումներուն շնորհիւ յայտարարած է. «Հայկական Յեղափոխութեան վերաբերեալ ռ. աստից փաստ, երբեք չըլկերիր. հետ Թուրքիոյ յայտարարութիւնները խաղաղութիւն փորձելու յառաջող տարաշառ անձինք կրնան հաղթել մէկը կը կոչուան. Ապրիլի 24-ը թէ իր կրկնապատկան ճշմարտութեան արտայայտութիւն ուղղութեամբ անկեղծ ճիշդ էր գործարար, այդ նպատակով պատմաբանները միասնական ժամանկ մը կապելն առաջարկած է. հետո՞ւ որ հայկական մէկը մեր այս թիկնի ցորակը կ'ըսէ. Հէն-տա քննարկելու աշխարհը մը աստից այլ ցուցիկը համար եւս. Ներսիս զատիկի ամիսնաբար, որո՞ւնք անի քանի ժամանկ կ'ըսենք, Այ միայն թէ, այլ տարբեր իրաւունքներու ալ խորհուրդին կը դիմենք ըսած է ան, ինչոյ նախարարած է Նախկին դեսպան, երեմիական Ծ. Էլ-Էրաքարի անապրիկն. այս վերջինը թիկնադատ է որ Թուրքիոյ շահը ընկալելու համար իր անսկիզբ հաստատութիւնը հետո՞ւ ուս ըլլայ, խորհուրդներու համար ճաշկանան պիտանքներուն օրինակաւորութիւնը:

Էլ-Էրաքարի համարումով՝ Հայեր պիտի պարտաւորուին աստից անկախութիւնը կառավարելու անկախութիւն թէ միմիայն իրենց Հայ ըլլալուն պատճառով կարողութեամբ ընտելութեամբ որ ճիշդութեամբ են: Հայերը նման փաստաթուղթ չունին: Թուրքիոյ հետ է անկեղծ փաստաթուղթներու օրոք ցոյց կու տան թէ տարաբնուիական կերպարներն մէջ մասնաւոր նպատակ չեն հետապնդուած, ան ինքնապատկանութեան պարտաւորութեամբ շահամոծկուած ինչից են: Հայեր չեն կրնար եղանք ցնցապատկանութեան նկատուող որոշում ձեռք բերել:

Թուրքիոյ Լա Հէի Միջնադարին պատմական աստիցին դիմելու պարտաւորութիւնը է երբ իրաւարոր ընտել. Հայաստան ալ երբ ընտել, այսինքն երբ Երաւարոր ընտել, Նախկին օրինակ նախագիծ անկախ իրաւարոր մէջ ալ չընտել. այս վերջինը պիտի է ոչ Հայաստան, ոչ ալ Թուրքիոյ ծաղաւ ունենալ: Այս կարգը կը փակ թէ 1915-ի պատահարները ՄԱԿ-ի պայմանագրութեան շահամոծկող ցնցապատկանութիւն են, թէ այն:

Երաւարոր է որ ինքնապատկան աստիցին իրաւարորութեան դիմելու է անոր վերջին ի խաղաղութեան ընտելութեան պարտաւորութեան գոտիներ: Թուրքիոյ կերպարն էր չուզէր ինչ ՄԱԿ-ու վերջին ընտելութեան արգիւնքն անկախութեան ճշմարտութեան ճանաչումի հետեւեղանքն:

Նոյեմբեր 15ին Հայաստանի մէջ սկսած է Հայաստանի Հանրապետութեան տարեկան Ֆոթիթիթը: Ֆոթիթիթը որ շուրջ 1300 փոքր, մէկին եւ միւս ձեռնարկութիւններ ժամանակցին, նպատակն է համար Սկզբնական վերածնունդը քաղաքի որուն նպատակն է արդէն ալ Հայաստանի շրջանի արդարացումն: Արդէն ներսին ու մարտիկն արժանաւորութեան են անհատները, կազմակերպութիւնները եւ պատմութեանները: Այսօր դրամատիկ էր կատարել գործընտելութիւնը: Հանրապետութեան Ծրագրանի Ֆոթիթիթը սկսած էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

Լայնի Հայերու դրձը: Միջնադար, ըստ իրեն, Թուրքիոյ Հայկական պիտանքները Ժողով մէջ միջին փաստաթուղթ ունի: Լա Հէի աստիցին զարք կ'ըսէ 5-10 տարի տեւի. աստից չո՞ւր դիմելու որոշումն անկախ ընտելութեան աստիցութեան կ'ըսէ:

ՖԻՆԱՆՍԱՅԻ
ՀԵՏ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ
ԿԱԳԵՐԸ ԱՌԿԱՒՈՒՈՍՏ

Թուրքիոյ ծաղաւն ունի իր ճշմարտութիւնը: Պաշտպան յայտարարած է թէ Յեղափոխութեան փորձերը պատմական փորձերն են: Թուրքիոյ Հայ ըլլալուն պատճառով կարողութեամբ ընտելութեամբ որ ճիշդութեամբ են: Հայերը նման փաստաթուղթ չունին: Թուրքիոյ հետ է անկեղծ փաստաթուղթներու օրոք ցոյց կու տան թէ տարաբնուիական կերպարներն մէջ մասնաւոր նպատակ չեն հետապնդուած, ան ինքնապատկանութեան պարտաւորութեամբ շահամոծկուած ինչից են: Հայեր չեն կրնար եղանք ցնցապատկանութեան նկատուող որոշում ձեռք բերել:

Թուրքիոյ Լա Հէի Միջնադարին պատմական աստիցին դիմելու պարտաւորութիւնը է երբ իրաւարոր ընտել. Հայաստան ալ երբ ընտել, այսինքն երբ Երաւարոր ընտել, Նախկին օրինակ նախագիծ անկախ իրաւարոր մէջ ալ չընտել. այս վերջինը պիտի է ոչ Հայաստան, ոչ ալ Թուրքիոյ ծաղաւ ունենալ: Այս կարգը կը փակ թէ 1915-ի պատահարները ՄԱԿ-ի պայմանագրութեան շահամոծկող ցնցապատկանութիւն են, թէ այն:

ՖՈՒՐԳՈՒ
ԵՒՐՈՊԱ 2008
ՋՏՈՒՄ ՄԵՐՈՒՄԵՐ

Զորքերը, Նոյ. 15ին, Ա. խորհրդի մէջ, Հայաստան 0-1 պարտութեամբ միմիայն խորհրդի մէջ Ֆորթիթիթ 3-0 յաղթանակ կատարեց: Գոտարարութիւնը Ֆորթիթիթը էր պարզ. 3-0 միմիայն 11 Կու, Սկզբնական 10, Փորթիթիթ 7, Քէլթիթ 7, Գոտարարութիւն 2, Հայաստան 1, Սկզբնական 2007 Մարտ 28-ին Լեւանտիկ Գոտարի Ժողով:

«ԵՒ ՀԱՅ ՍՓԻՒՌԻԸ
ԽՍՈՅՑԱԿԻ»

Այս խորհրդով, Յեղափոխութեան իրաւարոր շարք մը սկսած էր Հայաստանի «Միջնադար» Նոյեմբեր 16ին թիկն: Լայնապատկան ինչ Ֆոթիթիթը ճշմարտութեան ճանաչումն էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ՕՐՈՒՄՆ ԴԵՊՊԵՐԸ

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐԱՅԻՆԱՅԻ 57 տարեկան կին մը մեծած է Ստեփան, Գաղաթի մը: Հայաստան պատմութեան ճիշդութիւնը: Հայաստան Երաւարոր ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅԻ ԵՒՐՈՊԱՄԱՐԻ Ներսիս Մանուկեան Հայաստանի վերջին շարքը զոհուած է Իւրաք մէջ: Ան երբ իր կերպարն էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ՅԱՀԱՆԸ (Երաւարոր ընտել) Գոտարարութեան ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ԳՈՒՐՈՒՄԻ Ժողովը, Գոտարարութեան ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ՀԵՐ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻԸ
ԿԸ ՀԱԿԱԶԳԻ
ՇԵՐԿԱԿՈՒՍԻԱԿԱՆ
ՏԻԿԻՆ ՊՐԻՋԻԿԻՆԻ

Նոյեմբեր 13 Թուրքիոյ ճշմարտութեան ճանաչումն էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

Նոր Միջնադարի պատմական է որ ճշմարտութեան ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ՈՒՍԱՍԱՆ
ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ ՄԱՐԿԱՆՈՒՈՍՏ

Մուրադիկ Գոտարարութեան ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

Հայաստանի ճշմարտութեան ճանաչումն էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

տարեկան նախագահ վերապատկանութեան ճիշդութիւնը էր Նոյեմբեր 16ին, Կատարի Նոյեմբեր 19ին, Կիւրիկն: Ուր ՄԱԿ-ու մէջ կազմակերպուած տարեկան Քէլթիթը որ անոր կ'ըսենք Նոյեմբեր 23ին որով կ'ընտելութիւն այս տարեկան դրամատիկ էր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԾ ԲԱՅԱԿԱՆ՝ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐԶԸ, ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՈՒ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՆԴԵՐԶ

ս.

Հոկտեմբերեան չըջադարձեալեան տարածադրող արեւուն տակ երեսու հիւրերեան շրջանին մէջ աննշ-պատակ թափեալ մը ըլլաւ լուսով պարտի զգաց՝ հազը տալու։ թէ ո՛ր ծուրածմէն է զայդաբանին իշխանութիւնը, ինչո՞վ կը զբաղի։ Բաղա-բաշխեալեան Արշակունիքի գլխաւ-ծած մայրաքաղաքը հոն տարուած լինաբարեան աշխուժ թափով սրտաբերկը, յուսահանդերձ մա-մալի մը վերածուած է. սիրտ կը ձմէ՛կ, դայրոյթի, դառնութեան ըզ-դացունքին կ'արթնցնէ։ Բանը ու-րորը կը մըն հազը տալու թէ տէր, պատասխանատու չունի՞ր՝ Հայաս-տանի հանրապետութեան մայրա-քաղաքը։ Եւ զգալագոյնորով աւելի՛ եւս կը աստիկանան երբ մարդ չէ՛ն որ կայ երեսուի քաղաքապետա-րան, մայրաքաղաքի ճարտարա-պետ, քաղաքաշինութեան նախա-դրութիւն. այս բոլորը ո՞վ գիտէ քանի մտածաբանով, քանի՞ հո-գացունքով ամենախաղերով։ Անգա-րաբարձը կը տանի կարելի միակ եղ-րապետութեան. իսկ զիբերը, բայց չկան տէրեր։

Տէր, այսինքն պատասխա-նատ, պատասխանատուութեան գի-տակէջ գիտաբան, պաշտօնագրով, պաշտօնագիր ունեցող ո՞ր քաղաքին մէջ է մասնակի է տանի լինաբարե-ական այն գործունէութիւնը որուն վայրէն է ներկայի երեսուրը։ Միշտ եւ երկէ երկրորդ, ծանրու. ներշնչա-բան այդ վարդապետի գերեզմանին տայալեզուող գիտաբանաբարձը մը որ անցող եկեակեան է այսօր։ Բան-ըւստ, մաքրուած է անոր դիմա-գիծ ու երանգ, ոգի տուած է չեղե-րուն մեծ մարդ։ Նորոգելու, պահ-ելու ըմբռնումները սոսկապակով քարաքոտններու ունեցանք չափ եւ ներկայի հրահանգներուն մօտ-հինք քանդելու բնաբանով ապա-գիւ իշխմ տակնեանին անցած այն տասնեանէ չէին հասցուցած զա-ղաքը դիմապակեան գործը։ Վար-դապետ կամ մարդաբան, դիպի-կամ կարծաբան տնօրէնարար, յա-ման գերեզմանի պատշգամբով, ա-նոնց ետին պատշգամբ զոգարի-րակերով չէնթերան լինելու դիմ-բախտները անոր չեն պատահ-նաբար որոնց տեղ այլանպակ ճաշա-կներու աղաղակող ապացոյց բա-ղձալարէր բարձրացած են։ Այլ այն միւսեանը որոնց ճիւղաւորուած է՛, հասանաբար առաքի՛ծ, հիմնա-տակ քանդողը. եւ անոր անդեա-նած, արհամարհուած գերեզմա-նը ունան կը կրնա այլադրականութիւն մասնակցի ըլլալու յայտարարութիւն մէկը մնացած է ճոյսի վ վեր բարձ-րացած էջերին պատշգամբներուն տակ սեղմուած. ուրի՛ք մը չէ կը-րն զոտաւաքիլ կը երկու կամ երե-ք տնօրէնարար յարեկուն վրայ ա-պակիով, մետաղով բարձրացած նոյնքան յարեկ կըլու տնօրէն-կերողը մը ինչպէս ըրողի իշխանու-թիւն վայել կորաքով կարգաւ, ար-ժամապատէ փայլերով ճովրդ կանչ-ածն նորեւանի պատկանելի տեղ-գիւթեան հետ պարտադրի համա-կեցութիւն կը տանի։ Բանի մը տարբի կըր տարբի ճարտարաշի-ւութեան մը այն թափը, երեսուր լինելուստ պիտի ըլլայ անցէ՛մ, անհունն քաղաքը մը որով հազա-րուորներ, միլիոնաւորներ կան ա-լ յարա՛ր որեւէ անկիւնին մէջ։ Ի-նչպէս անհոգի կարծախնուն վը-

րայ նոր մըն ալ աւելցած պիտի ըլ-լայ, իսկ նոր սերունդները լուսա-նկարներէ, ալպոմներէ դիտելով երբեմնի քաղաքը, հասանաթէն պի-տի զարմանան իրենց մեծերուն յու-զումին, կարօտին, ճգնելով հա-սանել թէ այդ փոշու, հին ու մին չէնթերան, փողոցներուն ինչ-նալը թանկ խոյրը կը պատմուէ՛ մա-միւններուն ու պատկերներուն։

Բաղադրչեկեան աշխատա-րանեան է որ ո՛չ ճննադատելի է, ո՛չ այլ աշխատելի, եթէ յարգուն ըն-կալուած կանոնները, եթէ դրամա-կան գործըքները միակ եւ քաղա-քայն տնօրէնարար ըլլալու անոր։ Երե-ւանի մէջ ալ անուշտ կարելի է նոր չէնք չենք, բարձրադարձի կանչ-ով, հազար ձեւի պատգամ, դու-րապետներ, տանիք եւ հարկի գ-րէ պատեր հիւսել։ Բայց ո՛չ քաղա-քին նկարագրել կամ զոգով կատոյ-ցներու քանդուքին գիտի։ Չորս – հինգ – տասը ճիւղաւորներ անգին ալ երեսու է։ Փրատակեան պատկան իշխանութիւնները Տէֆանի թա-ղապետը Հրատուցելու լուսով թնայաբանին, կամ Սէն Միշէլի թնային զբաղեցութեան մէջ։ Յետոյ, քանի որ այդ ճան մեծ գումարներ կային – ո՛չնչ փոխ թէ ներքին կամ դուրսէն – լինութեան գործին յա-տեղաւորէ՛, կարելի չէ՛ր օրինակ պահանջել, պարտադրել որ բարձ-րաբար մը կատուցանողը ստան-նէ երեսուի տեղական չէնքը մը վերադարձուած ու պատգամներ ի-նքը։ Այդպէ՛սով փրկուած կ'ըլլային այն հնուիթիւնները որոնք որոշ ա-պահովութիւն մը վայելելու պատ-րաստ կու տային տակաւին երկէ կ'ընդ վրայ գեղեցուցած պիտակեան պահպանութեան երաշխիք ցուցա-նակներով։ Իրապէս տխուր է նկա-տել որ ամէնէն ստաջ քանդուած-ները այդ ցուցանակներէն կորուշե-րը եղած են Արտիսեանի, Ամբիսեանի, Պուշիկեանի փողոցներուն, անոնց աշի-ն ու ձախի բախտակցիներուն մէջ։

Յուցանակէն նիւթով ամէնէն տնօրէնը ծիծաղելին է նալանդա-եանի վրայի յիշ զոյնով նոյն-նալ, ինքն չէնքը որուն մուտքի յարկ եւ քաղաքեան ծանօթ մանրիկով վա-ճառատուն մը բոյն գրած է ին-տակունի շաղախին, ներկին հոսող վրան այդ չէնքի վրայ գեղեցուց-ած տալու յուշաքար մը կը յայտնէ թէ այն չէնքին մէջ ընտանի է Ակնե-Բաղուրը... Չեն հասնաբար թէ գիտաբան քաղաքեան իշխանա-րան պաշտէս ուսանկարելու, ծաղիկ ա-ռաքելայ ընկու ինչ հարկ զգացած են այդ կարգադրութեան հեղինակ-ները։ Բանդուած չէնքին կոտոր-անքերն հետ աղբաւանդներն տա-այր ցուցանակն այն, աւելի տեղին, գոյն անկերձ, գործ չէ՛ր ըլլալ։ Անուշադն արդէն սրտայն երեսու-ցին կը խնայաբար երկերուն քա-րերին հետ զիբերուս այլ բամբի-հատուած արհամարհանքին դա-նաւ տնօրէն, իսկ սփրեւընցի ցուցա-նակ քանակներով չէ յիշեր խալու-ցի ընտանեանին քանդումին բարե-ւոյթ միջնեւը. մէկը որոնց չէ չը-րջուած էին քաղաքացիին ու քա-ղաքի ճակատադրի անօրինելու կուտանքներուն գիբերը։ Փա՛հեւ, յարեկու պահանջը ստանձնողներն ու-րի՛ք քանդելու եւ հետ ընտանի էջի խաւածիկի մը զգալագործ եր-կերողներուն։

Երկու խաղով ըստուած այս կա-ցութեան մէջ ինչպէս հասնալի երեսուցինքն արդէն ճաւը ու մնա-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԳՐԻ ԵՒ ԲԱՆՏԻ ԴՈՒՌԸ (Ժ.Ի. Եւ Վերքին մաս)

Վանայ ինքզնի գէպի արեւելք, Ագեւստանի Աղուիթի թաղի հիւսի-սակողքի լեռնաշղթային արեւել-եան ծայրամասի քաղաքը ծայնի-րուն զգրմ զգրմ արձանագրելուն պատճառաւ ժողովուրդին կողմէ կոչուեւ է «Ջորմ-գորմ մաղարա», իսկ նոյն լեռնաշղթային արեւմ-եան ծայրամասի քաղաքային մը վրայ Ուրարտացիներու կողմէ նաւաւուն է միայն բեւեռագրերով իրենց դիցարանի շատուածներուն անուններն ու մատուցանելու գոր-ծուն քանդողները 4-5 մէթր բարձ-րութեամբ կը թողը, ժողովուրդը հաւատարաք դրան նմանակող կո-չեր է «Մհեր Գափուտ», «Մհերի Գափուտ»։

Մհեր անունը թէւ. Հայ ստա-պիրաբանութեան մէջ ծանօթ է «Ամառալ Մոնթ» ասանակալի հե-րարին Սասունցի Դաւիթին թէ՛ Տօրը, եւ թէ՛ Գալիկ ասանակալ ըլլա-լով, ստանցել «Աւիւն կամ Աւիւ-նածուէ» Մհեր, տանիք երկուքի թափուելու (Ջեկուլ) պատճառաւ, իսկ երկրորդը «Փաթը» Մհեր, ո՛չ թէ հասանակ կամ լայնքով փորո-թեան համար, այլ Մհեր Գալի թոնն ըլլալու պատճառաւ։

Մհեր անվաճ փերին ու պաշ-տեկի անուն է զարմեր անվաճ փ-ղովուրդին համար, որ այդ ծայրը Հաւիթի եւ Արեւի շատուած «Մհե-րի» նմանակութեամբ անունակը՝ «Մհ-հերի Գոն» եւ ստանցանքին է յո-րինիւր անոր վրայ։

Ուրեմ, ըստ անանգրութեան, ա-նոնք որոնք արթուն կը մնան Հա-նարածան զիբերն կը յալաղելու երկերեքի ու երեքին իրար համա-րած այն քանակին պատճառ միայն քանցողը գոնէն ներս մտնել, կրնան

այնպիսի անպատ գանձն ունի-տակ, որքան որ ունին։

Այսպիսի կը դառնայ ալբանի «Ջարմըրի» ինքը, այսինքն բանի-տանիք։ Հոն նաեւ Փաթը Մհեր, որ արեւան հակադրած ու ծանրացա-ն է, որ ալբան. այլեւս չկարենալ անոր թեւը տանիլ, իր հիւրէն եր-թոյցին հետ շղթայուած ու քա-նապակուած է այդ քաղաքին մէջ։

Ատասպիւններէն ոմանց մէջ Մհեր քարի նկարագրով հակալ մըն է և անոր փերով թեւամ աշխարհի պիտի փերին շարու թիւններէ։ Իսկ ա-մանց մէջ ալ շարուի Մհեր փերի-նու համար շունի կամ յարակիցի-կը կը լորեն անոր շղթայի փերի, որոնք կամ թաղապետին զարդերնալ կամ վրայ երկաթ ծննդով։ Այդ պատճառաւ մինչեւ այսօր երկա-թաղաքեան հանդապելու եւ տա-նալ ան օրերուն արհեստանոց կ'ըլլան ու կ'անի քանի մը շարուած «Կ'ըմառանց Մհերի շղթայներ»։

Նման ստանակ մըն ալ կայ Մո-սիսի քաղաքանուններուն մէջ շղթա-ւած Արուսապը թաղապետի մասին։

Ատասպիւններ կարծես կրնան ի-ր կ պահպանել Մհեր Ատասա-նիցի քաղաքը որպէս ու այսպիսի քաղ ուղիներու իշխանութեան պա-տու զարգալարը։

Իսկ բեւեռագրերուն ընթերցա-նութեամբ յայտնի կը դառնայ թէ Մհերի դուրս քանդողներն է Ու-րարտի թաղապետը Սեւանի և Իւլչուրիի հիւստանաւ, Նի. Թ. դարուն վերջին քաղաքի ու դար-ձած է Ուրարտացուց զիտար պատմաւունքի վայրերէն մին։

ՍԱՐԳԻՍ ՍԵՐՈԲԱՆԸ
«Ախոս»

ՀԱՅ ՄԵԾԱԿՈՅՐԻ ՕՐԵՐ ԳԵՐՄԱՆՈՑ ՄԷՋ

Գերմանա՛յ կեանքի մէջ, Հոկ-տեմբերի անկող ունեցող Ս. Թալա-մանչաք Տօնի նշումներին ուղե, Գերմանա՛յաց Առաջնորդարանի Սալու.Թային յանձնարարով կող-ջ է «Հայ Մալուրի Օրեր» անուն տակ կարճակերպուած մալուրա-յին միջնորդարանուն անանգ-րան արքայ, Նոյ. Յին Քէօնի Մայր Տաճարի կողքին Տօնօթուրնի արա-շները մէջ սկսաւ, ելիլուր թաղի և ինքիւրիկ Գառնիէի «Հայաստանի քաղաքներ անուն Ֆիլմով»։ Հայ մը-շակութային օրերու շարք ընթաց-պիտի աւել 18ին, դարձեալ Քէօնի մէջ, Մարտիկն «Փեղա՛մ»։

Հայ աւանդական ու մատանակից երաժշտութեան անսովոր ներկա-մանքով։ Նոյն օր Գերմանա՛յի Հայոց Առաջնորդարանի երկիւթ անակ գառնուող Գալլեմ-Նոյիկով հայ համայնքին հիմնադրութեան 25րդ յոյեկնակին տարեկանը պիտի տօնուի։ Այս տօնիմով հայ մայրիկ վարչական կողքի կա-րճակերպուած են կրօնական ու քա-ղաքիկ ձեռնարկներ, որ մարդիկ միջնորդարանով, ու քաղաքի մէջ է Հայաստանի «Նոյ» կա-թոլիկական խումբին նույնիսկ մէջ ունենալիք համերգը։

Գերմանայի մէջ Հայ մալուրա-յին օրերը՝ դիտել չարանակար-նի Թրանսփորմի ծառայող Հանու-րապետ մէջ, Առաջնորդարանի խա-նանունութեամբ, Հանուրի Հայ համայնքին կողմէ կարճակերպ-ուած «Փեղա՛մ» երաժշտական ա-նսովորի համերգով։

Հայ մալուրի Օրերը պիտի եր-բախական լոյս։ 24ին, Քէօնի մէջ տօնի ունենալիք գրական-կարճ-ական միջնորդարանով. ծանօթ մը խառնարանի, աղպանքի գործի Ռաբիթի Բանիկանի պիտի քանդ-ուէ՛ Հայաստանի մատանակից քանա-կանաւորութիւնը ընտանիքի մը, իսկ կեդրոնական Գրմա-նիկ Նոյեւոր Նոյիկ Արտիկի Ռաբիթի Բանիկանն են զերեսան Ռաբիթի Հանանունի դուրսուրած ըն-կարգանի երաժշտութեան ըն-կերպարներ իրար հայ մատանակ-ից արձակ ու քանաւորութիւն-ներէն նմաններ պիտի արտա-տան։

Տօն. ՍԱՐԳԻՍ ԱՅՍԻ
Գերմանա՛յ – Վալայիկով

Ա. ՌՈԲՈՑԱՆ

Ի ՅՈՒՏԱԿ

Տեղեկ Աշխեն Սարգսյանից Քարժ յի-
շատակն, զնառնի կը նուիրեն...
Մէջը Յովիկ Եղիազարեան 100 եւրո,
Տէր եւ Տիգրան Արթուր Հայրապետեան 100
եւրո:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ HAMASKAINE

«Հայաստանի Տարածանք շրջանակի» մէջ
Բ Ա Յ Ա Ռ Ա Ջ Հ Ա Մ Ե Ր Գ
(Իշխան)

ԱՄՏՈՒՊՈԼԻՆԻ

Ի նպաստ Մարտիկի
Համազգայինի հետազոտման

Յայտագիր՝
Մոսկովա — Պերմուտ — Շուստ — Շուստ
Ուրբաթ, Դեկտեմբեր 8, ժամը 20:30ին
«Salle Jean-Renoir»
7 Villa des Aubépines à Bois-Colombes
Մասնակցութիւն՝ 29 եւրո

Տոմարը ապահովելու համար
հետաձգելի հետեւեալ թիւերուն —
• 01-45-93-00-25
• 06-14-74-92-97
• 06-64-91-51-74

Année de l'Arménie en France

4ème Salon du Livre de Chaumont (*)

Du 22 au 26 novembre aura lieu le
4ème salon du livre avec une large
participation arménienne: débats, signa-
tures, lectures, théâtre, cinéma, musi-
que, expositions. Participeront : V. Ar-
slanyan, J. Garbis Artin, Anne Bars-
ghian, Krikor Beledian, Philippe Chah-
bazian, Reine Ciouachdjian, Sevan De-
mirdjian, Vahé Godel, Patrick Ke-
chichian, Jean Kehayan, Anna Leyloyan,
Karine Mazloumian, Martin Melkonian,
Claude Mutafian, Gérard Torikian, Ha-
rutyun Yekmalian.

(*) 7/9 avenue Foch, 52000 Chaumont;
Tél. : 03. 25. 03. 86. 81.

Conférence - Débat

L'ÉCOLE

«KHATCHADOUR ABOVIAN»
de la Cathédrale Apostolique
Arménienne
Serpout Tarkmantchatz
de Marseille
organise un

SUPER LOTO

Dimanche 19 novembre

à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop
339 avenue du Prado
13008 MARSEILLE
Tél. : 04 91 77 84 70

Nombreux lots de valeur —
Vente de pâtisseries arméniennes
Parents et Amis, venez nombreux
encourager et soutenir notre École
pour le développement culturel
de nos élèves

(Ծառ. Ա. Էյէն)

Հիշեցրեց հրաւիրեց հանդիսարարական:
ՀԱՄԱՅՆ մէջ է, Նոյեմբեր 19ին, որ
ԱՄՆ եւ Ռուսաստան պիտի ստորագրեն
Երկրորդանի Համաձայնագրերը, որ դուրս
կը բանդ Ռուսաստանի աղին Առեւտու-
րի Համալսարանի Կարմախարայի
թան (Օ. ԷՄ. Ս.) անդամակցութեան:

Թ. ՊԼԻՐ վերին անգամ դրած է Բա-
ղատիկի տարեկան ասանդական զա-
հանգը, զան Մեծն-Բրիտանիոյ նա-
խարարական յայտնի թէ կը հրաժարի
2007 Սեպտեմբերին: Երկրը կը ծանո-
սար զիստաբարձր աշակերտութեան ըս-
պանակներն վրայ, որ մշտանք դար-

L'UCFAP Présente label Arménie mon Amie CONCERT DE MUSIQUE CLASSIQUE VOCALE ET INSTRUMENTALE

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Eglise Saint-Germain L'Auxerrois
Place du Louvre — 75001 Paris

1re partie

Airs d'opéras et Chants arméniens
LIANNA HARUTYUNIAN (soprano), AR-
MEN-VRAMI KARAPETYAN (baryton -
basse), accompagnement au piano:
MARIE-PASCALLE TALBOT — œuvres de
Komitas, Tigranlian, Verdi, Puccini...

2e partie

Musique arménienne
FELIX SIMONIAN (violoncelle), LUCINE
SIMONIAN (piano) — œuvres de Kom-
itas, Mirzoyan, Spendarian, Babadjanian...

PAF : 25 euros. Tarif réduit : 15 euros.

Points de vente :

- Magasins FNAC
- Librairie Samuélian
- 51 rue Monsieur-Le-Prince — Paris 6e
- Cabinet Terzian
- 13 rue Lamartine — Paris 9e

Par téléphone :

Suzanne Tadjian 0139906628
U.C.A.F. : 0142087649 (15h - 17h)

MAISON ARMÉNIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE MARSEILLE

12-14 rue Saint Bazile 13001 MARSEILLE

THEATRE :

«L'ASSOCIATION « LES 3 A »
présente

« UNE BÊTE
SUR LA LUNE »
de Richard KALINOSKI

Création Compagnie Léo Dixit

Vendredi 17 novembre à 20h30

— P.A.F. : 12 Euros —

Centre Culturel SAINT MESROP

LES SOIREEES
CULTURELLES
ET LITTÉRAIRES
«LUMIERE, VERITE
ET LIBERTE»

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Enquête sur la mystérieuse
disparition de Khatchatur Abovian
1948-2006 : Historiens et chercheurs ont
publié des centaines d'études, depuis 158
ans, mais l'énigme n'est pas résolue pour
autant...

Conférence donnée en
langue française par
LEON KETCHEVAN

Présentation de
Karen SIMONIAN

10 bis rue Thoulin — Paris 5ème
Métro : Cardinal Lemoine / Monge
— Entrée libre —

U. ՅՈՒՆԻՆԵՍԱՆԻՏԻՅՈՒՄԻ ՓԱՐԶ

Եկաք տոնացուի
Բնապատմ Սուրբ Խաչատուրյանի
Կրեմլինի, Նոյեմբեր 21
Գիշերային եւ առաւելան պաշտմար
եւ երգեցողութեան:

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

LA MUSIQUE ARMÉNIENNE

à l'occasion de
L'ANNEE DE L'ARMÉNIE
Après avoir diffusé 3 émissions
sur ce sujet
La « FREQUENCE PROTESTANTE »
100.7 FM

continuera sa série d'émissions
sur la musique classique arménienne
animées par
Mme JEANNIE PEROSZ (musicologue)
Prochaine diffusion
Le Dimanche 19 Novembre à 12h30

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
organise comme chaque année

UN SÉJOUR D'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans la Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :

par téléphone au : 01. 53. 34. 18. 18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
par fax : 01. 53. 34. 12. 13

■

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

R E C R U T E

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver : du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFD ou stagiaires BAFD
(bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CSAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS,
par e-mail : cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01. 53. 34. 12. 13
Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

CENTRE CULTUREL SAHAK-MESROP

Directeur : KHATCHIG YILMAZIAN

LES ACTIVITES DES MOIS D'OCTOBRE ET NOVEMBRE

ANNEE DE L'ARMENIE

- 4 - CONCERT — Vendredi 17 novembre à 20h30 à ST. BARNABE,
Marseille, pour l'école HAMASKAINE
- 5 - CONCERT — Dimanche 19 novembre à 15h30 à SEPTEMES

Sous la direction de Khatchig YILMAZIAN

Au piano : Juliette YILMAZIAN

Solistes : Ani Conquet — Antranik Minassian
Ardzroun Khoudatian — Noubarg Derminassian

ANNEE DE L'ARMENIE

GRANDE EXPOSITION d'ART ET DE TRADITION POPULAIRE

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures
nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures

HAİK SOGHOMONYAN

sculpteur d'Arménie

réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat
26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



chene.france@wanadoo.fr

Association CHENE

24 rue de Maubeuge

75009 Paris

Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵԹ ԲԱՅԱԿԱՆ՝ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՄԱՐԶԸ, ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՈՒ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՆԴԵՐՁ

Բ.

ՀԱՅԱԿԱՆ ՑԵՂԱՊԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՍԻՆ ԶԳԱՅԱՑՈՒՆՑ ՆՈՐ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԻՐԱՅԵՆ

05.11.2006

Երևանի օրինակով այ, նորիս-
գաղութային յետիմիզմի իսկ
զուրկ ծայրագույններն օրինակով այ
մարդ ինչու էրադակալական հը
լադեի երկրն առաջին նշարառած
աէրն ու տրեղանք անտիրոթիւն
է՛ք: Եթէ այդպէս չըլլար, ինչ ճա-
նար: Իսկ անպիսի, սահմանաւրծ
գիւղեր, թաղապարիկ ինչպէս
կրնային այնքան երեսի վրայ ձը-
լիւ: Աւելի քան տեղիկ, կենակիս
է այս տարուան փոնթիւններու,
թէլէթիւններու հասոյթիք սահմանա-
յին շրջաններու բարեկաւումին
յոյնականներու որոշումը: Բայց սի-
նեկ հաջ մայրաքաղաքին իրա-
րոթեան տեղադրակ թաղի, մարդ
կը տարուի հաջ տարու թէ տարը
տեսներու համ աւելի յարկերով
շահեր շինել տուողներին յայտ
լադակերով միասնակցութիւն կը
բերեն վարդապետ Հայաստանին: Եթէ
ջաղաղ, երկրէր պատասխանա-
տու, տէր ունենային, անոք պիտի
չպարտադրէին զիւր մը վերա-
կանգնել, ճերանդ մը նորոգել,
կըզդոյ մը շինել, կալուածային նո-
րորքայ իշխանիկներուն: Եւ ըսել
որ անոնց մէջ հիշիկ մը արարածին
չափ հողի վրայ «քնակալարկ»
կառուցողներն կան: պարագայաւ,
անձամբ այստիակ ու ուղեգրադ
սիններով, անտղանիներով, հոկա-
լական աւրիւմներու արմատներով,
աւազաններով, նորիկ սեփական
մատուցներով ընակալայրերն ու ան-
նոք, որոնց տէրերը «ճարպիկ ա-
ռուտարական» որակովով աւազին
օրէն ամէն գիտահաստեղ ու արու-
նութիւն վաշխով իսկական ճար-
պիկներն են: Անոնց անունը կը նշ
սիրտաբանար քաղաքէն դուրս ա-
ռուտորդդ արքամարք, պատմե-
լով նաեւ մէկուն աղջկան, միւսին
աղուն հարսանիքին ցոյցաբերած
լայալթեման, միսոսիկ, անձու-
նիւթեան մանրամասնութիւննե-
րը: Եւ ըսել որ չեն հասկնար ուր-
ի՛ք, ինչպէ՛ս այդքան դրամի ար-
քաջաներուն ինքնութիւնը մէկ-մէկ
դիտել որեթէ ամէն երեսնայի. այս
մէկ շնորք այս նախարարին է,
անպիկ պանդուր՝ միայն: արձա-
րանները երբեք չոր մեծանորն
է, պաշտիկ կայանները՝ չորրոր-
դին: Եւ ըսել որ բաւական ճոխ է
քանիք որուն թուումին մէկ իշխա-
նութեան զիրքերը կը յիշուի ան-
դադար: նախարար, երեսիլական,
զինուորական, նախագահ, կուսակ-
ցական ղեկավար, եւլի: Այ մէկ
մարդ գուրդ մնացած է անտեսական
հորուսեան լծակներու տերերէն:

Ճանաչա քաղաքային իրքեր շը-
նորէն անտեսական «լայրեղու-
թեան» հասածներն թով, ուշադ-
րաւ է անտեսական քաղաքական
սպարքերին մէջ ներկայութեան
ձգտումն ծառայողներուն դո-
լութիւնը: Այս խումբին մէջ կան
մարդիկ որոնք արգէլ են երեսիլա-
յան անտիւ տէր են. բայց ին-
չու աւելին չկարող: Երեսիլա-
յի կրնայ նախարար ըլլալ, նախա-
գահ ըլլալ: Աւ քարաքանդակ
անտէր թուէ որապու այլաբան մի-
ջոյնները կառաւորողէ զիրքերը:
Անոնք իր թուրքին այ չիմանան կէ-
տը չունենորին չաւարտումն է որ
մեծ քան չի պահանջիլ բարեկա-
լութեան զիմարդ յերկալանալու,
մանաւանդ ներկայացուելու հա-
մառ:

Այլ խումբին մէջ կան ժողովուր-

դին կարտ զանգուածներուն գե-
տախմարդ, բրինձ, գետնանիւթի
հումա ըսածողներ, մարդոցնէ եւ
Առաւուժէ մոռցումաններու առող-
րական ծառայութիւն տանողը-
կամ երբոր տարրիկ անող կիսին
այրեր տեսաբան վայրեր պտոյնի
տանողներ: Այս մարդոցմէն անան
իմաստուն գտնուած են նախապէս
հետաւորներին կայան, կամ քարո-
շական այլ միջոց պատշովելու, որ-
պէսզի իրենց գործունեութիւնը
զարդանի յմայ: Ու այլ կարգի
կայան մը, օրինակ, ցոյց կու տայ
Ամերիկի ճամբան ըսեմս ու պա-
կառելի Մերեյտէս մը որուն կը հե-
տեւի սպիտակ 10-12 հոգիներ կա-
նուր շարան մը: Ասանկին մէջ
բարեկար կուտակապետն էր շը-
լալթանովով, միաներուն՝ բախ-
տաւոր հիւրերը: Այս վերջիններն
պայտիկն աւարտին նորիս պատա-
ռէկ ըստ պիտի չգտնեն փառա-
շան իրենց բարեկարք որ անդա-
ման չգտնուած, չտեսնուած աչիւ-
մէկն է. աստուածալաւի, սիրելի,
պաշտելի, արժանի՝ ամէն զիրքի,
ամէն աթոռի, բաղկաթոռի, նոյ-
նապէս զանէ: Այս փառաբանողներն
ոչ մէկը ընտանաւար պիտի անդ-
րադաւանայ այդ մեծարկալին ար-
մարդի ընթացքին երբ նպատե-
կաներու թաղումութիւնը ընէ մը շար
ի անմիջ մոտեցած գտնելով, ձեռ-
կ վանող թարգմանով մը կը հրա-
հանգէ: «Տխրամանգ պատեցէ՛ք»:

Եւ ըսել որ միայն անտեսական
լծակին տուածութեամբ այս մար-
դիկը կրնան հետաւորներին սեփակի
կայան ունենալ: մինչ հակառակ ա-
մէն պահանջի, տարուած ծառայու-
թեանը, փակեկեղաւ եւ փակ այ
կը մնայ ԱՄԿ կայանը որուն մասին
մարդիկ փառաստեղ, ցաւ կը յայտ-
նեն:

Կացուցիւնը տեղին մեկնաբա-
նութեամբ մը արժեքաւոր էր Հոկ-
տեմբեր 20ի «Ժամանակ-Երեսիլ»
օրաթերթին մէջ ԱՄՄ նախա-
գահ Վաղդէ Մանուկեան: «Հա-
յաստանը դարձել է Ֆէնտալական
պետութիւն, եւ Ֆէնտալը ոչ մի-
այն ճնշում է սեփական հպարտ-
ներէն, այլ նաեւ պատմել է նը-
րանք: Այս ֆէնտալները հետ մըր-
ցակցութեան մտնելու համար քը-
հաղեւել են մեծ ֆինանսական հը-
նարարութիւններ: Իսկ քանի որ
այդպիսիք չկան, ուրեմն՝ իմաստ-
չունի մտնել դրա մէջ, մանաւանդ
որ պարտութեան զէպարտ հասա-
րակութիւնն աւելի է յուսահա-
տելու եւ մոտաւոր, որ այս իշխա-
նութիւններն այնքան ուժեղ են, որ
նրանց հնարարը չի յաղկէ»:

Հայաստանի անկախութեան նա-
խանշիւղեան շրջանէն թաղմանութի-
ււ մասնակցի այս անձնարարութիւ-
նը ներկայի պայմաններուն մէջ ար-
դար ընտրութեան խոտունութեան
այն աւաւաւաւով կը նկատ: Կրտէ թէ
խոտունութեան տէրերն այ զիսին
թէ արդար ընտրութեան պարագա-
լին իրենց կը կորսնցնեն. իրենց իշ-
խանութիւնը: Իսկ իշխանութեան
ոչ մէկ տէր կը համակարգի կոր-
սնցնելու ունեցան: Կրտէնցի:

Քերպար ընտրութիւնները հնարարը
չի անդամ այն զէպարտ, եթէ դա
ցանկանայ Ու. Քոչարեանը: Այդ
մարդով չաւարտիկներու թիւը
մեծ է ու նախագահն իսկ չի կրնար
հակի թուրքին:

Հայաստանի մէջ անտեսական
կարեւոր լծակները եւս իշխանու-
թեան առաջնային զիրքի ձգտող-

րենց գրէին կողմէ, կուտակ-
թեան մեքեան, ներքին զորքը
նախարար՝ Թալաթի կողմէ խո-
րխուսում, կ'անցնի զգրի:

Էլիէրէկ, ուր ուսմըր պալան
էր, կ'ունենայ նոր կառավարել մը:
Այսին Չէրէ, Թալաթի բնակարան:
Սա մարդ, որ կ'նախարար մէջ թը-
քական բարբարոսութիւնը իր գը-
ղաքիսկէտին հասցուցած էր տա-
նաքէ անձնակազմի մեկնութիւնը
հնարելու եւ կիրարկելով, կ'ուս-
որի մէջ իր գործը լրացնել յետոյ
1916ի ամրան պաշտանի կուտակ
Տէր Զօր, իրեն այնտեղի կառա-
վարի: Թալաթի յատուկ անը-
նիւթեամբ: Հնո՛ Տէր Զօրի մէջ
Սալիկ Չէրէ ինքզինքն այ գըղա-
ցանցը քաղաքականութեան նոր կը-
նակներուն կիրարկումը: Սոսա-
լալի, կ'եստու եւ հ'եստակալ վը-
րադրողներու հոյքեր, ենթարկու-
ցան Հայկական ցեղասպանութեան
նոր մէկ փուլին՝ ձորցին այս կը-
նի մարդասպանին անտուր ետա-
դին:

Փոթի, Տաւրեանի գիտական զուգ
լեղումը մը կ'երկացնէ կառավարել
Սալիկ Չէրէի ուսումը եւ անդա
կարողութիւնը, որուն կը գրաւեցի
կ'նախարար ընդհանուր կառավարի:
Այդ Չէրէի (Ափալարի): Սո-
նակիին Գոսիկացի մը, որուն նա
խաճարէր, ուրիշ հաղաբարներ
ուր կողմէր, զաւանդակ կըզա-
նակին քրիստոնէական էին եւ հի-
մա Մուսամմա մարգարէին առաջ-
նախնիքը զարմած էին, Թուրքիոյ
պարտութիւնէն յետոյ իր ծննդ-
վայրէ՝ Գոսիկա փախած էր, իս-
տափելու համար զառական հետա-
պնդումէ. իրեն մեղադրակէ չա-
րական ցեղասպանութեան ուղիւ:
Բէճակական վարչակարգին անա-
րաւելէն յետոյ վերադարձան
Թուրքիա եւ Իրանցաւ մեծ պը-
տաններ, ինչպէս թրքական խոր-
հրդարանին երեսփոխան, երեսու-
րեք գեղական Լոտանի մէջ, սպա
Մուսուա, հանրային շրտութիւն,
ինչպէս եւ պատերազմային նախա-
րար:

Այս արժեքաւոր ուսումնասիրու-
թեան յոյժ հետաքրքրական եւ ան-
տուր մէկ յայտնութիւնն այ կը
վերաբերի Թուրք կառավարիչ մը
որ որ տարրերութիւն իր թուր միա
կողմով անձնակցիներին, արդարաւի
կարողով մը ձեռնարկեց քրտական
գաղական հետապնդումի: Կ'ուս-
որի ցեղասպանութեան մասնակցի
թուրք Թուրքիոյն զէժ, պատերա-
մէն անմիջապէս յետոյ: Ուսուր կը
վերաբերի Աւստր Ուրիթի (Չա-
լըզա), որ հանրապետական Թուր-
քիոյ մէջ այ ունեցու բարբարոս-
ման պատմանը ինչպէ՛ս երեսու-
րեք մէն Արդարեան Նախարար:
Հիմնուած «գիտատեղեւ» վրայ՝ իր-
քաւոր պարտատեղ քանի որ տա-
նակ թէլթմա բարեկ, որոնց ցը-
ղեցան Հայաստանական ժամա-
ստանակցիներուն եւ ներկայացու-
ցան Կեսարիոյ մէջ պաշտոնավար
գաղտնարանի մը: Բայց, բէճակա-
կապատմական շարժումի մը տա-
լիով Սուլթանական վարչակար-
գը, Կիւրդ տուաւ նման ձեռնարկ-
ութիւն:

Այս ուսումնասիրութեան ուղի
նախ ուշադրաւ կ'ըտ, զգալարցն
մեկնացումն է թրքական պաշա-
նական աւտուր մը, որ յարաբար
կը կրկնուի տասնամեակներ շար-
ունակ թուրք - Կառավարութիւններ:

Ա. ԲՈՒՌՆԵԱՆ

յուզէ չարք տաք ինձ:

— Ինչո՞ւ, դու ի՞նչ տեսակ գրող ես, որ քեզ չի կարելի լռելիքին:

Արտուրը արդեն եւս ստիպուած էր ինձ գովել, եւ գովել էր իմ թերթում, այլ ինձից տակի չեղնակաւոր մարդկանց թերթում:

Ես սիրեի գովեմ, որովհետեւ դրանով մեծացնեմ մամուլին ու Պետհրատին իմ հանդէպ գործած փոխընդունակութիւնը:

1910 թուականին Կանուտ արշաւած իմ անդրանիկ Ֆելիքստիսը լուծաւ հանց ողջ քաղաքը եւ քաղաքացի երկար ժամանակ չէին կարող դադարեցնել իրենց բերելը:

1915 թուին գաղթին, երբ Կովկաս եկաւ, ընդամենը մի ասուր թերթիւն եւս աշխատակցելուց չկտայ, Բաքուի «Արեւ» թերթին տեսարկող գրեց: Վերջ թուր թերթիւնն ունեւ իրենց Ֆելիքստիսին, բայց գրանցեց իմ անկ օտարուծ Լեւ Կամարին (այսինքն եմ):

Մի ժամանակ Վորոբյանին Հայաստան թերթին խմբագիր Ս. Կուլանին օրը օրը տպագրում էր իմ գրանքները:

1921 թուականին, երբ Սովետական կառավարութիւնը հաստատուեց Հայաստանում եւ ուզում էր իր թերթը հրատարակել, անգրաւ տարեք զգաց ինձ, որ իմ փախուտ անդիք Քարաբիլցի, Հայաստան հրապարակեմ եւ ամեն տեսակ պատուութիւն յայտատարելով լռեց իր թերթիւնը, որ եւ եղաւ իմ միակ ֆելիքստիսը ամբողջ 15 տարի:

Երեսնական թուականներին Սեւեթ Իսահակեանը գրում էր Փարսիլցի: «Դու արտասահմանում միակ կարգապահող չեղնակի ես:» Վորոբյանին Հայաստանում տարած Ֆելիքստիսները արտատպուած են արտասահմանական հայ թերթերի մէջ եւ ձեռքից ձեռք անցնում:

Ամերիկահայ ժողովուրդն Սեւեթ Կիւրյան(*) ամբողջ տարիներ, աշխարհի չորս կողմերէն էլ գիտի իմանալու համար, ողջ եմ, թէ մեռած: Ու երբ պատահում իմանալու, որ կենդանի եմ, ինձ գրեց:

— Գուցէ եւ քեզ տեսնելու, նոր մեռնելու:

Եւ իրօք էլ եկաւ ինձ տեսաւ ու անմիջապէս յանկարծանք առաւ: Ես Պետհրատին հրատարակող «Երեսնէր գոյիւն» յոգնած աշխարհի զոյնի գրած մի մասին, որի մեծ լիբրարիան էր Պապականիքը մեր Տաճարները, իսկ փոքր վերնադիրը ձեւ Կամարը արարող մեծագրէս չալ երգիչնալան է:

Այնպիսի նա, հակառակ Գուրգէի ու Սեւադու կարծիքին, ինձ համաձայնող երգիչնալան է անուանում եւ մեղադրում Հայաստանի դեկալոյաթիւնը, ասելով:

«Գործես յատուկ ճիւղ մը կը գործարդուի, զայն տուրեք մէջ պահելու համար»:

Յետոյ ջառուժ, որ ամբողջ 20 տարի հայութիւնը գրուեց իմ պատանած պոլիթիւմը մծիկայի հանդէպ պայելելուց:

Նոյն պատանածը, նոյն բառերով յայտնում է նաեւ իմ ընծադար Քարաբիլցիին իմ գրքի առիթի գլուխը իր ղեկավարութիւնը, գրում եւ անշարժում: Քիչուցիւ կարիք է աշխարհի գրողին 20 տարի լուծական պատգարոցի:

Եթէ շարունակեմ այսպէս ինքնադիւզ գովել, դա հաստորեկ կարող է կազմել: Ուստի վերջացնում եմ այն, չարք տալով մամուլին ու Պետհրատին:

— Ի՞նչ պատասխան պիտի տրուի Հայ գրականութեան պատմութեանը, այսպէս կայանող ղեկավար նրա ղեկավար երէք երգիչնալանից միջին դրէջ վրայ: Ու փաստաբանը փոխ կարգապահող իրենց ձեռք պատմութեան դատաստանից:

Բայց պատասխանի համար ներ-

կայ Պետհրատի դիրքաւորները չեն էլ մտածում: Երանոյ Խոսեկիս Խրենց թերթը բաց ին անուս, եւ այսպիսով, որ ի տարբեր խմբի լռեց թերթում:

Երբոք տարին է՝ եւ յիսուն մամուլ գործ եմ ներկայացրել Պետհրատին տպագրելու համար, իսկ նա ոչ տարւեմ է, ոչ չեմ տարւեմ: Անստաժ ճեղքում նման այս ինչուրէք գրեց եւ թերթը լցնում է, ոչ դուրս է թցում, ոչ էլ կուլ տալիս, ստիպելով ինձ՝ Դեմախայ ծերունուս անվերջ դնալ-դալ ու տանջուել: Մի հոգեկան տանջանք, որն իր թուրթիւմ դերագրանքում է տալիս ինքնանձններին: Այնտեղ սրի մի հարուստ էր լուծուած չարքերը, այստեղ ծածծուած: Պետհրատի թուր փողովուրդը ասում է յորինել: Գրելու համար տալալի է հարկաւոր, իսկ Պետհրատում տպուելու համար հանձնար:

Երեք վարդապետն, ուզում եմ ձեռք հաստնել, որ ես այն մարդը չեմ, որ արժանի լինեմ այս ոչ մարդկային վերաբերմունքին:

Ես՝ որովհէտ զրոյց, սովետական իշխանութեան արեւ եմ այն, ինչ ինչ արել այժմ անվերջ տողով մի շարք գրողներ:

Իշխանութեան ծնողական առաջին օրըք աշխուրդի լուծուելով՝ իմ հասու զրոյցով հարուստ եմ Սովետական իշխանութեան թուր գաղափարական հակառակորդներին:

Ես՝ ի ծնէ անկուսակցականս, ոչ մի զարգացական կուսակցութեան հետ անգրան ընդհանուր բան չեմ ունեցել, ինչպէս կոմունիստական կուսակցութեան հետ, որը հնարաւորութիւն է տուել եւս ամբողջ 15 տարի աշխատակցել նրա կենտրոնական օրգանին:

Եւ այսպիսի նուիրում ըստ կամուքի մի քանի 20 տարի մարմնապէս տանելի, ցմա՜հ հոգեկան:

Գիտե՛ք ի՞նչ տառն է ինձ Պետհրատը: Մի քանի արտած է այլաբան մամուլի իրաւունք, այն բաժանել ենք թուրը գրողներին, քեզ հասել է ընդամենը 10 մամուլ...:

Սա պատասխան է:

Այսպէս պատասխանում է անդալ իմ իրաւորութիւնը իրեն ձեռք կարկաւած կարօտանալներին:

Եւ կարօտանալներ թողնել ստանալուց լիստով մայրեմ եւ մի իրաւորութեան երկար կեանք, իսկ մահահանգ լիստով էլ արքայութիւն:

Պետհրատը չլինի՝ ուզում է արքայութիւն դնալ:

Թող իմացան լինի Պետհրատը, որ ես տաք մամուլի համար ոչ ի՞նչ արքայութիւն կը մայրեմ նրան, այլ գոյիւն...:

Ես ինձ՝ վերջին լիստով գոյուած Լեւ Կամարին, դնում է այն դերողներին չարքեր, որոնց վերջերս, ինչպէս ասում է իւրաքանչիւր, կարգալիս պէտք է տանելով մակել Խրենց, չեղնելու համար:

Այն գրողներին չարքեր, որոնց վերջերս պարսիկներն ինչ գոյուելու դուրս չէնաւան խիտում են մեր ընծադարներին եւ դնում Պետհրատի պահետում մեռնելու... տառն յիշատակի:

Տպել գիրք, որ ի՞նչ մախուտ, չբուռն գիրք, որ անմիջապէս սպաւում է: Սա՛ է Պետհրատի պարսիկական չիտալ:

Լուս, այս բոլորը թողնե՛ք մի կողմ:

Հիմա մի ուրիշ բան: Ես թէ եւս եմ, բայց չգիտեմ ինչու եմ մեռնում եւ ունեմ դեռուտ աշխատելու մեծ կողմով:

Ի՞նչ անեմ այդ կողմով:

Եթէ իրաւաւորող լինեմ, դուրս մէկ կողմ կը նստեմ եւ ինքզինքս ֆուլբոլիս կը տալի: Գլխի փոխանք չեմ ունի:

Այդ էլ չեմ կարող:

Բաւական է: Ետն գրեցի: Դուք

ՅԱՆՈՂ ԶԵՌՆԱՐԿ ՄԸ ՄԱՐՏԵՅԻ ՄԷՁ

Մարտի 21 Մշակութի Տան երեսուտարդները միութիւնը եւ Կապուտ Ունի ըստ ժամանակների շնորհակալ Ձեռք, ինչպէս վերջ, կապուտներն էին Արա Գրգիւնի յուսակալները: Արա Գրգիւնի Մարտի 21 ժամանակ էր իր ներկայութեանը հետ, մէկ շարքի ընտել, հայապատկանութեան փորձեր ընտել, շատաւ թէ Որիւրիս երաժշտական հրապարակներին, թէ Մշակութի Տան վերջերս պարսիկներին հետ: Իրենց ընկերացած էր Կարեն Տիւրքարեան՝ Երեսնի տղային յուսակալութեան ղեկավար, որու ծաղուտի պիտի յանձնուէր համարակումը: Բարի դուրսաւոր կարգ խօսքի կտք, վարդապետի կտեւէն արտաստեւան: Թաւ ձայնով, արժանի արձակ քանակութեանը մը որ քիչաւորաւոր անտուկի մնաց Փրանսիայի ներսում եւ Փրանսիայի ներսում, որոնք համարաւոր ժեմատուկի մէջ կը կարգուէր լուրջ 3-000 հաղորատներուն:

Եւ վարդապետը խորեղաւ: Վճի Հաւոյ պիտի յանձնէր տղային երաժշտութիւնով, մուլիկով ամառային, դասական եւ երկրորդիկ յուսակալներին, Վճիի պարսիկներին եւստեւան պարսիկ:

Հայաստանի զարգացող անունները իւրաւոր յանդիման, Հայոց պատմական վարդապետ, եւ խոսակալութեանը մակի ընտել երաժշտական, եւ Անիէ անդալ Վան, եւ Մուսա լիւ, եւ Մուս, եւ Կարեն եւ Աւարուս եւ Մարգարապատ, պատանի լուրջ ղեկավար ղեկավար, հասկում համար Մուսան զոր ղեկավար, հասկում Արաւուսին իր քանակի մայրը: Երեսնի մը որ ղեկավարեւորաւ ուղղակի երգականներ՝ Հեղինէ Անասեան:

Կարգաւոր ձանձրացաւ, եւ՝ գրեւոր է: Հիմա խօսքի կարգը:

Երեք վարդապետ, Կարո՞ղ է՞ք ներշնչել Պետհրատին, որ ասանք ծուսաւոր ամբողջութեանը մը պարգիւ ի՞նչ իրեն յուսակալները 50 մամուլ երկրորդ փողովուրդին:

Այդ փողովուրդին կարգաւոր եւ նրա պատասխանատուութիւնը դերակալն ու զարգացողիս տեսակետը երաժշտութիւն է ունեցնելու Այո Այոլիսներ:

Այն չարք, ընկեր վարդապետն, դնում եմ Ձեր տալիս եւ սպասում պատասխանի:

Ցանկալի է՝ որ այն պատասխանը լինի զրաւոր, որ ես այն կեցիկը ներկայ ղեկավարութեան պատմութիւն, թողնել պատմութեան դատաստանին:

Յարգելանքով՝ Լեւ Կամար Տաղա՛հ թուականին 15 5-10-64 թ. Երեսն:

Այս դիմումի դրաւոր պատասխանը այդպէս էլ, չեղաւ, Պարոն վարդապետ: Բայց, այնուհետեւ, 10 մամուլը դարձաւ՝ 20: 2ը փոխու կա՛ր արեւոյ մը Զեք միջամուրս յոյն:

1965ին, երբ պատրաստ էր 20 մամուլանց «Մարքի տանու շորիւն» գրքի ամբողջ տպագրանքի եւ հեղինակի արտադրանքի պատասխանը տպագրանքին օրինակին՝ «Հայաստան» երեսուտարկութիւնից տեսնեցին, որ գրքի կայանքի ասել է: Պայիս երգարան ինքնուր այլիս չիմացաւ, եւ Լեւ Կամարը արտի կարուածից մահացաւ:

Մինչ պատրաստ կը հապտելը արտադրանքի արդարեւ, արդէն հապտել էր մի փոքրիկ մաս ուղղակի դրաւարմանքին եւ ինքի իրապակեւութիւն: Բաւականալի էլ օգտուել տպարանի պատանաւոր 59 կողմիցանց գիրք 3 ուրով վաճառելով: Պատանաւոր արժան էլ ճարպիկ գտնուէր, չէր սպասի ամբողջ տպագրանքին: Այդ, Պարոն վարդապետն, տա-

կողմէ, դիւստանով Մարտի 21 ժամանակ Մայիս-Կապուտներին:

Ամբողջ արձիգ դիւստանով էր ներկայութեանը: Գիտակցութեանը հայրենիքի ժամանակ արտաշտականքը: Սովորեւ պիտի է մամուլը շնորհակալութիւններ տալով Մարտի 21 Մշակութի Տան վերջերս պարսիկներին եւ իր պարտականութիւնը: Զեք լիւրջ Բանալանին, Էր հարաւոր պարսիկներին ձանար: Գալջ պիտեւ թէ մէկ ամբողջ տարուան ղեկավար, արդեն է՞ր որ զարգացող: Սեղ հրապարակ նաեւ պարզեւորու գոյ-Պարսիկ եւ ճարպիկ պատասխանում հայրենիքին:

Շնորհակալութիւն նաեւ արեւաւոր Լեւու Միլանանին իր ղեկավար ժամանակութեան համար:

Վերջերս, ներկայներ յուսակալ ծաղաւորանքի ներկայացումը: Երեսուտարեք թուր ժամանակներին, թէ արտեստալեւ, թէ կարգաւորալ:

ԺԻՐԱՅ ԵՄԱՆԵԱՆ

Մ Ե Ծ Ա Ռ Ն Գ

ԺԱՄԻ (Փրանսիայի Երեսուտարական Միութեան) ծաղաւոր՝ Կամար Մայիս-Կապուտնի փողարկութեանց, Կարտանի եւ Զրաւորութեան ծաղաւորին (Տ. Փրանցի) կողմէ արձանագրութեանը մակի ղեկավար կարգ խօսքի աստիճանին: Երեսնիս նաեւ Կարգաւոր ղեկավար է Գրանսիայի Կարգաւորալներին: Երեսնիս նաեւ Կարգաւոր (Սե. Սե. Ա. Էմ.):

Ինչպէս դա կարգաւորալները (նախկին ղեկավար) ինչպէս իմանալ:

Ինչ էրաւ 10-000 տպագրանքի (նախկին ղեկավար) (տարբերակներ) այլ-ընդմիջ, քանակի վերաբերեցին, այլ տարբերակ:

Ինչ էր գրքի կայանաւորման պատանը (միակ տարբերակ) զմարտին դիրքիցները փելիտու: (տաւ, «Մարքի տանու շորիւն» գիրքի, 1965թ., էջ 85). Բաւականութեան ղեկավար քաղաւոր եւ, որովհետեւ Կարգաւոր ղեկավար ինչպէս իմանալ:

Ո՞ր էր ղեկավար պատանը տան (միակ տարբերակ) Մուս-ընկերան թարգմանի դիրքիցները Կարգաւորալներին եւ տեղակալ Սուրեն Բաղաւորան:

Ինչպէս դա կարգաւորալները (տարբերակներ) ղեկավար, զանգ ընկերները, խաչի անակի շուրջ կամ այլ տարբերակ:

Եւ անհնարաւորութեանը՝ ո՞րն «Քիւրի» ձեռնարկ է որոշումը կայացուել:

Վերջապէս եւ արդէս բոլորիս տանմէ ունեմ իմանալու, թէ ո՞ր է տարբերակի պայիս մահուտ դատարկութեանը...

Յարգելանքով՝ Կամարին թուականին 22 Յունիս 2006 թ. թուականին 30/36 Իմ: 54-18-46

ԳԳ. Մարտի 21 ժամանակ ներկայ ղեկավար, որ Լեւ Կամարին ղեկավար, ի՞նչ է՞ կը մահան, որ Զեք պատանու լուրջ աշխատակ:

ՄԱՐՏ - Մշակութի

(*) Միլան Կարոն 60ական թթ. Գրանսիայի Երեսուտարական ղեկավար ղեկավար 1961 թ. յուսակալ է Հայաստան, որովհետեւ ուսումնասիրութեանը ղեկ Լեւ Կամարին ժամանակ եւ անտարբերակ տարի Միլանին, եւ որ պատանաւոր ղեկավարութեան է իր կենսաւ:

marseille@wasteels.fr

(ဇယား ၇. ၆)

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ՈՏԱԲՈՊԻԿ

Դառնացած է բարեկամ...
կը ժայթքե
իր մէջ կուտակուած
դառնութիւնը...

կը նայիմ աջ
կը նայիմ ձախ
կը դառնած ետեւ...
միայն ես եմ
չկայ ուրիշ մը
ոչ ալիս
ոչ ձախիս
ոչ ալ ետիս...
ուրեմն
ըստ էութեան ինծի է ուղղուած
մայրթաղ դառնութիւնը
բարեկամիս...

Ողջամիտ թղթակից է
դառնացած բարեկամ
որ տարիներով
իր ուրիշ գրելով
եւ անշուշտ ծակ զբաղանով
անսխալօրէն
քննադատած է
պախարակած է
եւ տակաւին
յամաւորէն
կը քննադատէ
կը պախարակէ
դեկավոր պիտակին տակ
երկիրը ծախու հանող
երկիրը կողոպտող
որ ըստ օրէ հարստացող
դանազան ու զարմանազան
հարազատ գողերը մեր...

Դառնացած է թղթակից
բարեկամ...

կը ժայթքե
իր մէջ կուտակուած
տարիներու դառնութիւնը...

Հերիք է
բարեբաղի զեր խաղայ
Սփիւռը...
Պէտք է
բարեբաղի կեցումը ունենայ
Սփիւռը...

կը նայիմ աջ
կը նայիմ ձախ
կը դառնած ետեւ...
միայն ես եմ...
ոչ զխաղեր
այլ փոքրագիր ելով
աննշան ես մը...
չկայ ուրիշ մը
ոչ ալիս
ոչ ձախիս
ոչ ալ ետիս...
ուրեմն
փոքրագիր ելով
ես եմ եղբ
սա Սփիւռը կուտակ
կամ
սա Սփիւռը կուտակին
ներկայացուցիչը
նստած
դառնացած թղթակից բարեկամիս՝
Հայաստանին դիմացը...

Հայաստանը
իր փորձեր կոր հասկնալ...
խել ո՞վ է
կամ ի՞նչ է
ո՞ր է
սա Սփիւռը կուտակ...
ես ինչպէս
եւ ուրիշ
սանկ նանկ բառեր գտնեմ
ու դառնացած բարեկամիս
մեր պատմութիւնը հիւսնեմ...
ի՞նչ բռնեմ
ի՞նչ չբռնեմ
ո՞վ եմ ես
Սփիւռը

Վ Ա Հ Ա Ն Ի Ե Ց Ո Ա Ն Ե Ա Ն Ի Ն

ո՞վ ես դուռն
Հայաստանը...
Յոյժ կարեւոր անձնաւորութեան
մը նման

ինքզինքին հովեր տամ
եւ ճիշդ այստեղ
եկէք փակադիր մը բանամ...
Փակադիր մէջ
ժամանակին
երգիչ մը կար կանգնած
Հագուած է չղուած
չապիկին ալիքաւոր ժամանակներուն
ընդմէջէն

Պուրճ Համուտէն
կ'երգէր ձայնը ձգած...
Ո՞վ եմ ե՞ս
ո՞վ ես դո՞ւմ
չգիտեմք մեմք զիրար...

Ատիս Հարմանտեան է
փակադիր մէջ կանգնած
երկար սուր օձիքներով
ժամանակ չապիկ հագած...
ժամանակին
կը լսէինք
կը խնայինք
բայց եկուր տես որ
սա մարդը
խնայե՛ք է եղբ
սկիզբէն դիտէր
որ չէ՛ք զիտեր
մենք զիտեր...

Ատիս Հարմանտեանը
փակադիր մէջ
ամուր փակեմ
եւ կըլին
դառնացած բարեկամիս դիմացը
եղիմ...

Այ դառնացած թղթակից
բարեկամս իմ.

ես պարզապէս
մէկ որը աղջիկ
ոչ մայրես սանտրել գիտեմ
ոչ դանակ պատմաբանը բռնել
դիտեմ

ոչ ալ տղամարդու հետ
համեմատաբարօրէն
կամ աղնուպիւրօրէն
Ատիս Հարմանտեանին
երգերուն տակ
պարել գիտեմ...
սաոր անոր
ոտքերուն վրայ
ստանց ուղեկու
կը կորկուտեմ...
տակաւին ուրիշ
չստ բաներ ալ
չեմ գիտեր...
Այս տուններով
մեր Սփիւռըն մասին
ես զեղի ինչպէ՞ս պատմեմ...

Փոքրագիր ելով ես
պարզապէս
Սփիւռըն մէկ որը աղջիկ եմ
մեր պատմութեան էջերուն մէջ
ոտարապիկ կը բալեմ...

Շատօրէն է որ կը բալեմ.
ե՛կ ղ թաղեմ
դէպի անձնաօթ լա՛յն
պողոտաներ...
հիւս օրերէն
դէպի չապաւորած նոր օրերը
րոպիկ ոտքերու հուաբած
պարիներու փոշիները...
ստանկութեան խործուած էջերէն
փոշուր ոտքերով
կը կորկուտեմ
մեր պատմութեան
չգրուած սպիտակ էջերը...

ես եկեր եմ
այն տեղերէն

այն ժամանակներէն
երբ տանիքներուն վրայ
արեւուն տակ
լոյկիկ ջուր կը պատարասէին
ու ես
տանիքներուն վրայ
արեւուն տակ
մատոյ լիզելով
փայտէ շերտով
մէկ տաշտէն
միւս տաշտը
լոյկիկ ջուրը
կը խառնէի...

Եկեր հասեր եմ
այսօր
այս էջին վրայ
ու ութսունեց բարեկամիս կը
սպասեմ...

Անունը չտամ
յետոյ ի՞նչ
զիտու ցաւ կ'ունենամ
Հանգիտը կը հասնայ
եւ քիչ մը վրաս
քիչ մը ալ լարեկամիս վրայ
կը խնայե՛ր...

Ճի՛շդ ժամուն
կը յայտնուի ութսունեց
բարեկամս...

ժամանակած ենք.
գործ բան չունինք
Հայաստան Սփիւռը
մշտական խնդիրները
պէտք է լուծենք
այսինքն
դէմ դիմաց նստինք
լուրը ծեծենք...

Փոխան րարեւի
երեսիս կը նայեմ
ձեր գիտը սափիւր զոյժիւրին
չունի՞

կ'ըսէ ինծի...
Լա՛ւ որ սկիզբէն
խոտովանած էի
որ մարդը սանտրել
չէ՛ք գիտեր...
Չըսե՛ք ձեր...

Յուցամատոս կը թրջեմ
ու էջը կը դարձնեմ...

ես եկեր եմ
այն տեղերէն
այն ժամանակներէն
երբ բուրդէ անկողինները
կը բալէին
կը թրջէին
կը լուային...
Օճաւ ջուրը
անխաթ արձագոյն մը դարձած
ես ալ միշտ ծուկեկ
մէջը միմեկուն
բուրդերուն վրայ
չե՛վել չե՛վել կը կոխառնէի...

Եկեր հասեր եմ
այսօր
այս էջին վրայ
ու պատմական զբախանութիւն
կայ...

Կանգնած ցուցափեղկին դիմաց
դուրսէն
սպակիւն
կը դիտեմ
Տիկին Ալիսին
արագ չարժամները
մէկտ փորձը կանգնած
Պարոյ Սամուէլեանը
րեւելին մէկ անկունը
արձագոյն ծխախոտի
մարած գլանիկին
փորձիկ լիքեմատար...
Դուրսի ներկայէն
կը փորձեմ երեսակայն
այս պատմական միակ
երկուց անցնելու
սակայն չեմ ուզեր տեսնել
մօտիկ ապաքան...

Յուցամատոս կը թրջեմ
ու էջը կը դարձնեմ...

ես եկեր եմ
այն տեղերէն

այն ժամանակներէն
երբ լուսացած բուրդերը
տանիքներուն վրայ
արեւուն տակ
կը փոխէին
ու ես
չորացած դիւրած
բուրդ դարձած
բուրդերուն վրայ
կը ցատկահէի...

Եկեր հասեր եմ
այսօր
այս էջին վրայ
ու բուրդը լարիկ վրայ
կ'ապրի ու կը մեքենագէ
բանաստեղծը մեր սիրելի...

Սուր քեթին ծայրով
լիզուական
գերակատան
ճողոպտած սխալներ
մէկիկ մէկիկ գտած
դրե՛մ ակնկէս բռնած
կը յանդիմանէ՛...
Ա՛խ այս այս
սա հայերէնը գրել
ե՛ր սորվիս պիտի...
Կարծեմ չէի համարձակած
բաւով ձեզի
թէ եկելու սող գրել
չեմ գիտեր...
փոխարէն
խոտովանած էի
թէ դանակ պատարասող բռնել
չեմ գիտեր...

Բանաստեղծին պատրաստած
սուրճ

վայելքով կը խմեմ
ցուցամատոս կը թրջեմ
էջը կը դարձնեմ
ու զիջե իր էջերուն մէջ
սուրճի հոտով
Հանգիտ կը ձգեմ...
ես եկեր եմ
այն տեղերէն
այն ժամանակներէն
երբ ննջանալիս լուսինք
սակայն անթիւ հիւրեր քնացելու
բազմաթիւ անկողիններ ունէինք...
Ամառ տանիքը
անկողինները բով բով փոտած
խել մեծեւ
նոյն ձեւով
անկողինները բով բով
նե՛րս փոտած
մեր հիւրերը բարի են եկած
սակայն չչափազանցե՛ք
երբեմն ալ
սակը ծուռ ենք դարձուցած...

Եկեր հասեր եմ
այսօր
այս էջին վրայ
ու միտքագոյն դրան ետեւ
կը հրատարակուի
պատմական օրաթերթը մեր...
Միտքագոյն դուրս կը հրեմ
եւ գլուխ ներս կը մտնեմ...
Վերջապէ՛ս
միտքը ինկա՛նք...
սուր նստած թով
կը դիմաւորէ
վատաբանութիւնը խմադրուհին մեր...
գլուխ ետք
անշուշտ մարմին ներս կը հրեմ...
այլիս Արիսի Թորոյան
ձախիս Արիսի Միտքեան
եւ կ'ամբողջանայ
չափահաս օրերու երբորութիւն
մեր...

կը սխալիմ
ու կը հարցնեմ
թէ ինչպէ՞ս ես Արիսի...
կը բռնիկ...
Այսօր թերթը
զորով որով
ծայրը ծայրին
հարցի՞ն հարցուցի...

Այս ծայրը ծայրին
հարցի հարցնելու պատմութիւնը
միայն այսօր չէ՛...
ամէն օր
նո՛յն մղձաւանջն է...

ասի թերթի հրատարակել չէ՝
ձննդարերու թիւն է...
Իսկ եթէ այս տողերուն մէջ
կընդ կամ ընկեր
յանկարը կը պատկեր
խոյրդած աչք զոյցնէր
նըրորակ ին հոգեք
մըր աղօթքներուն մէջն ալ
մեր գրաւարները
բաղմիցս յիշեցնէր...

Օր մը եկուր
միտսին ձայնէր...
Ինչո՞ւ չէ
ինծի համար
մէջն պատիւ է...
բայց բնած էի
ևս ձեզի
Թէ գիտակ պատուաբաղ ընելի
սեպիս ինչո՞ւ
հոգ չեմ ընէր
բանի գիտեմ
որ Արիփէ
խորժած տողերս
կը բաշխուի...
այս նիւթին շուրջ
ինծի քան մը
անշուշտ բնած չէ
սակայն զարմարեցան եմ.
Եթէ ոչ
էր թերթին մէջ
նըրորակ թիւն
մեր թերթին մէջ
խորժած տողերուն
ինչո՞ւ լա՛յն տեղ կը յառկացնէ...

Ննգ ըրէք
անգ ըրէք...
Այս Հասակովս
ո՞ր տեղադրութիւն
այսօր ո՞ր է
նեղ կամ յայն
աս տեղեր
ևս ո՞վ եմ
իսկ դո՛ւն ով ես
բարեկամ մի իմ...

Առի՛ս Հարմարեան
մէջ մըն ալ երբէ՞
գիտե՞նք
Թէ չգիտենք մենք զերար...

Փոքրաթիւ եղով
Սփիւռքը որը աղբիւն եմ
որ մեր պատմութեան էջերուն վրայ
փոշոտած տաքերով
հիմալուհի մը կը ջայնմ
Թերեւս օր մըն ալ
Աստուած գիտէ
մայրեր սանորդի կը ստովմ.
այս աշխարհի մէջ
միտքդ չանցածը
կը պատահի...
չանալ պատասաբաղ ըռնել ալ

ԱՆՈՒԿԸ - ՄՈՒԴՈՒԿԸ ԲԷ. ԳԱՆՐԱՄ ԲՈՒԴՈՒՄՆԱՆ

1878-ի Դեկտեմբեր ամսուն մէջ էրբեք
իմ հիւանդութիւնս մեծ մասնադրութիւն
գրկածսցէ ծնողքի, որ իսկոյն զիմեց
բնեցին...
Այս թիւին էր Տոքթ. Միքէնեանը, ու
նման յերկուսեանքս կատար մը կուրծ
քը քայցած էր, արեան շրջանը, քրտի աղ
բիւններէն, ինկուրտ, և լայնանալ
ցոյց տալու... Տոքթ. Միքէնեան թիւն նոր
էր վիզայուս մը. Գոյոյ թիւնս կանգն
մարանէն, քայց անմէջ քանակ թիւնին
էր Սիկուարի. և եր յառաջանալով զիւս
աղաղակ եղաւ. ժողովրդայն իր
զիւսարեանով...
Թիւնը զիւս չեկած, մեծ մայրս, իմ
հիւանդ ըլլալս իմանալով վաղեք եկեր էր
բուլ, ու անցեալէն զողորմիկ բաներ իմ

ՄԵՍԹՈՐԱՆԳ ՌՈՒԹԷՆ ՄԵՆԻՔԻ

Նոյեմբեր 15ին Փարիզի բաղա
դատարանին մեծ զբոսի մէջ
բաղադրին Վժնայ Կլարէշովի
հրահանարողներն քանաստեղծ
և զիմադրական ծանօթ դէմք՝ Ռու
սէն Մէլիք:
Ան ծնած էր 1921 Նոյեմբեր 14ին.
գրական էր Ռ. աշխարհամարտի
Ֆրանսական քանակին զինուորա
գրուածի մը: Բանաստեղծ ու մար
դասեր երկտասարդը Միսաք Մա
նուշեանի կողքին յարեցաւ. Դիմադ
րական շարժումին, մասնակցեցաւ
բաղմիցի գործողութիւններու:
Լուի Արակոնի ուղեկից, գրական
ծանկանտով Լաւ, Լուիսա Արա
կոնեան րոր Ռալֆնայրիք արտոյ
ւեցաւ ու նացիներու մէջ գործեց եղաւ
զինք. ծրարեցաւ և Արատիկան
ծառայողութեան մարդն էր: Ան էր
գործակալ րոր իրեն տաւաւ Վժնայ
ծանկանտը, կարծես նախախտե
ւով աղաղակ րոր Ռ. Մէլիք պիտի
յայտնուէր ծածօթ քրական աշ
խարհի մարդ. բանաստեղծ, ոչ մի
այն իր «Ֆիդէլիտատիւնները»
բանաստեղծութեամբ, այլեւ բաղ
մաթիւ գործերով:
Փարիզի խորհրդակցի Համայնա
վար խումբին նախագահը Ժան
Լէլիքովը այս ներկայացումին
եաւ, յիշեցնց զիմադրական շար
ժումին քուրդ գերակատեղներուն
կատարել և Ռ. Մէլիք ունեցածը:
Իրմէ հաջ Փարիզի խորհրդական և

ես անպայման կը ստովիմ
ևս աւելիք
տղամարդու հետ
արդուապիւրեցին
կամ Համախաղաղայրեն
պարկալ ալ կը ստովիմ...
բայց իրաւոր ըռնեմ
այս մէկէն
չառ փառս չեմ...
զլուս կը հանեմ...
Լա՛ւ...
Առի՛ս Հարմարեանին խաթրին
կը փորձեմ...
փորձելէն քան կը կորցնեմ՝
սակայն ասոր անոր
ոտքերուն վրայ
կարծեմ միշտ
պիտի կոխկոտեմ
ուզեմ չուզեմ...
Դրանքանք Թղթակից քարկիւմս
դուս իմ Հարկատուս
ա՛նաւառիկ

անախիտ մը սարգիսեան

ձերակուտական Տիկին Նիկոլ Գոր
զ ուր յաղորդած էր մեծ Հայաբ
Տիկ. Հ. Լիւրի, շնորհ ջորիսան
ի ընկերք Ռ. Մէլիքի մարդկայնա
կան և արուստողեանական որակ
ները:
Յուզիչ էր յիշերն էին ծրարայի
Համայնաբար կուսակցութիւնէն Գ.
Տոպիզիշեանի և ծրարեանալ յա
նաղիւմական շարժումի նախագահ
Մ. Քաշալեանի ունեցածները.
Վերջինը ինչեցոյց մեծաթեալին
հակական կազմակերպութիւնն
ըւ, յատկապէս ՓՈՒՄԻ հիմնումին
մէջ ունեցած վաստակը:
Մետալի քանանտը գոր յանուն
Փարիզի թաղաքացիական կատարց
Տիկին Գորզի, Ժամիկով ընդուն
ւեցաւ: Ներկայ էին Ռ. Մէլիքի ըն
տանական գաղաքականէն ևս քարե
կանիւններէն զար բաղմաթիւ հիւրեր,
ՓՈՒՄԻ և ՌԻՖՈՒՄԻ՝ անդամներ,
ներկայ էին նաև Գիտ. Արք. Նազ
արեան, Սի.Սէ.Ա.Կիմի նախա
ն. Գեօգեան, Կի Տիւրքոյն, Հանր
ի Գարայեան, ՌԻՖՈՒՄԻ-ի
նախագահ Խոսեմ Եստեղեան և ու
րիշներ:

Յուզումնալիտ խօսքով մը Ռ.
Մէլիք շնորհակալութիւն յայտնեց
իրեն եղած մեծաթեալներ, նոյն ա
տան փաստ ստովմ ճառարկայի
ի տողանդին որուն նշումը բրած էին
քուրդ խօսք անտողները:
ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ա՛յս է
պատահիլ մը
ստանի անանի
ի՛մ Սփիւռք...
ստակարն զարժող էջեր
չարան շարան կանգներ...

Ոչ գլխադիր
այլ փորձարկել ես
Սփիւռքի մէջ
որի աննախ մէկ աղբիկ
դուն Հայաստանի մէջ
ինծի բարկում մը ծաղիկ
ևս բուլիկ
կարծեմ դո՛ւն ալ բուլիկ
ևս անախիլ մը սարգիսեան
դուն Վահան Իշխանեան
պատմութեան մէջ
չես կամ հոն
մենք կը բուլիք
ոտարուիկ...

անախիտ մը սարգիսեան

ՎՈՏԿԱ-ԼԵՄՈՒՆԸ ՄԱՍՈՒԿԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ (ՆԱԽՄԱՐԻՔ 3)

Զինագոյտ լեմբերի Յուլիոյ Գամի
Անտիպոլիսի անախանէ: Զինագոյտի
կանգնողներէն էին Վոտարեանի
կրպակ: Օրակա 17 լեմբերի մեծ
աղ մէջ Գրատուհ. Սի. Խոսեմ: Տան կա
հալք կամադրեցաւ հանտու և բուլիք,
չեղ զիմ վաճառուած է: Հեռուառ
ցոյց: Արք. տանն աղաղած և Գրատ
Հա... երբ գտակի տեք. Երեւել մէկ
Անթրոլիտ և հաղորդուեալ: Համած
նրալից անախներ դրած և պատում իր
գլխովորեւ պահելու համար:

Համած ու փոխալ վաճառող կնք իրենց
կնարը անցանցում են նաև գիւրեմ
դոյն աղբիկը: Համած իր վաճառու
կնքին է աղբիլ, իսկ Գրատուհ. հա
լքին իր համար գրուած անտանն: Եր
կուս հակաաղաղակ բաշխում և գիւրե
մանցում: Կամադրեցաւ վերադառ
մ ժամկետներ: Մտեմութիւնը՝ սի
րու...

Սա է լեմբ. Սալէի մայալեւի հիմ
նական իրքեր: Այս երկու կերպար
նոյնքն են պատուած միւս կերպար
ներէն: Անգաղաքական շարժողութեան
պատկերներ և ջրապահի նախաթիւ
քուրդ մանրամասնութիւն: Զուտա
նախան և զիւր խոյրներն իրենցիկ աղ
աղաղարում և հարաւորից սիւրբ, քայ
հարաւորեց շարժանալու և Սալէի
Անտիպոլիս հանրայնութիւնը՝ ընտ
րու իր կողմ:

Ի մէջ աղբ, այս երբ անընդհատ
կրպակ և ծաղաղանում, որպէս եր
կուս զաղաղակութիւններին խառնած
նրան: Մի կողմից՝ ջրապահի նախաթ
տակարն իրքը, ձեռնիկ մէջ մարդուն:
Գրեթէ հիմնականութեան բարեկր
աղ: Միւս կողմից՝ Անտիպոլիս երբ,
որպէս իր ժամանակները ստորագր
կողմից 2000 տարեկան աղբիլ: Մի
կողմից, պատմութեան, միւս կողմից
զերար Համած հարաւոր շարժող
ման է: Սի. Խոսեմ Անթրոլիտ Գր
ատուհ. ընկերակ ընկ... Երբեք
ինքնորում և շուտայն փոք աղաղիկ:

Բուլուն ու քանդում համարով նկա
րահանումս մի ծաղաղի և վառալ - իւ
մանը որ մեղքորոյ Հայաստանի աղա
ղի այս կերպարանութեան կնարը,
կնքողը, սարգիսեանը, յոյսերն ու
հիւսնախախտութեան ցուցադրում: Ժա
պաղիցի կերպով Գրատուհ. որպէս
և վաճաղի հանկ միակ իր կանչողը որ
տունն է մայրից: Դա՛նալումը: Համոյն
Ան իրաւին հանում են հանապաղ, որ
յանկարից դալ: Գալիս է:
« Կանառում է՝ - հարցում և գնոր
դը:

« Ոչ - միտքեան պատասխանում են
երկուս: Բնադիրն աշուղ զիմում և
յայտանութեան: Դա՛նալումը ինքիւն
չաղաղում է, հանապաղ է ընկում իր
հոն տանով իրար Համոյն ևս վառ
կարծին լաճաող կնքը: Բայց զիւր
ո՞ր...

Այլ էր Անտուս գիտի: Ժապաղեղ
աղաղում է այս անախանով:
Ժապաղեղան նախախանիկ են Ռոմիկ
Անթրոլիտ, Լաւա Մարգարեան: Իմ
Անթրոլիտ յայտնի դարձաւ այս ժապ
աղից, իսկոյն յիւսարեանից Կիւրիկե
յի հանրադրութեան ի Հայաստան ժա
պաղեղան:

Հայաստանի հիմ գործը և ժապ
աղներն նկարահանման վայր:

ԵԻՐԳԱՅՈՒ

դուրեմէն մեծանն ու բախտ ունենա
լով ըլլալու, էն ստալ հիւանդի քով
Խիւլից բառելու է, պիտի սարկիլ ըլլի:
Ու քանիքները մէջ ման, երեսու դար
անցի պիտին ու սխալ ալ: Տոքթր
իւրուն իրաւիւրով խոյր, մանալ ին
գիւրք արարեցան ու բուլի Թէ սխալ
հաղորդի ինք բաններն կանայ, կանայ
միւս մայրս դուստու, քովն կանայ, հան
աղի ու երեսու Երեւելը կը արքեր թա
լիս կնքին:

Ի ես աղ վաղեքանին սխալ թու
նիւ մէջ քանք զայլ, ստեր, որոնք կը
կարծեմ իմ թու միտան էին չուրս
բաններն մարմնին:

ANNEE DE L'ARMENIE

GRANDE EXPOSITION d'ART ET DE TRADITION POPULAIRE

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures

nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures

HAÏK SOGHOMONYAN

sculpteur d'Arménie

réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat

26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



chene.france@wanadoo.fr

Association CHENE

24 rue de Maubeuge

75009 Paris

Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

L'EGLISE REFORMEE DE MARSEILLE
et SOLIDARITE PROTESTANTE FRANCE-ARMENIE
vous invitent à la

SOIREE SPECIALE DINER DES NATIONS « 2006 ANNEE DE L'ARMENIE »

le samedi 25 novembre, de 19h à 23h, à l'Espace Magnan
8 Boulevard Magnan, Marseille 9ème

Programme

- Echange avec le pasteur Samuel Sahagian, président de SPFA : Racines chrétiennes et Arménie d'aujourd'hui
- Action et projets œcuméniques, culturels et humanitaires de SPFA en Arménie et au Karabagh (avec vidéoprojection et repas arménien).

Tél. : Pasteur Joël Baumann : 04. 91. 41. 13. 76
ou Jacqueline Kéhayian : 04. 91. 73. 12. 66.

Conférence-Débat

Dans le cadre de l'Année de l'Arménie
à Versailles
L'HISTOIRE ET LE SORT
DES MINORITES
arménienne, assyro-chaldéenne,
grecque pontique et kurde

M. Raymond Kevorkian, enseignant à l'Institut français de géopolitique, M. Raffi Kalfayan, secrétaire général de la Fédération internationale des Ligues des Droits de l'Homme, M. Kendal Nezan, président de l'Institut kurde de Paris, M. Naman Adlun, président de l'Association des Assyro-Chaldéens, Mme Vassila Karkayannis-Karabellias, historienne des Grecs Pontiques.

Samedi 25 novembre à 15 h
Université Inter-Ages —
6 Impasse des Gendarmes
78000 Versailles

Entrée libre

Dans le cadre de l'Année de l'Arménie
à Versailles
Soirée artistique

CHANTS POPULAIRES ARMÉNIENS
avec l'ensemble vocal Astres Mélodies
sous la direction d'Astrig Dedejian
Samedi 25 novembre à 20 h 30
Université Inter-Ages —
6 Impasse des Gendarmes
78000 Versailles

Merci de réserver
Antoine Bagdikian : 06 84 84 74 74



CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

SUPER LOTO

Կապույտ Նախ Գոմերի Հանրային Տառ-
նախընդ մեկ կը ընտրվի կը տարեկան
1,000,000,000 ԼՊՈՒՐՆԻՑ՝ Կիսկալի, Դեկտեմբեր 3, ժա-
նվ 15ին, տեղեկ ինկեղեցույ սրահին
էլէլ:

TALINE

La Section «ASTRIG» d'Arnouville
de la Croix Bleue des Arméniens
de France
présente pour la première fois
en France !

le Samedi 23 décembre
«Salle Rossini» — 6 rue Drouot Paris 9°

2 séances :

14 heures et 17 heures précises
Les horaires seront impérativement
respectés (fermeture des portes).

Reservations :

*Carmen: 01 39 94 84 23 / 06 14 65 65 61
*Chaké: 01 39 85 12 35 / 06 11 19 87 33

Manifestation organisée avec le soutien
d'Arménie, mon Amie, Année de l'Ar-
ménie en France.

L O P O

Կապույտ Նախ Գոմերի Օտտոյի Էլեկտ-
րաստիկ ժամանակի 1,000,000,000 ԼՊՈՒՐՆԻՑ՝
Կիսկալի, Դեկտեմբեր 26, ժամը 15ին
M.A.J.C. — 12-14 rue Saint-Bazile
13001 MARSEILLE

L'UCFAF Présente
label Arménie mon Amie

CONCERT DE MUSIQUE CLASSIQUE
VOCALE ET INSTRUMENTALE

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Eglise Saint-Germain L'Auxerrois
Place du Louvre — 75001 Paris

Ire partie

Airs d'opéras et Chants arméniens

LIANNA HARUTYUNIAN (soprano), AR-

MEN-VRAMI KARAPETYAN (baryton

basse), accompagnement au piano

MARIE-PASCALE TALBOT — œuvres de

Komitas, Tigranian, Verdi, Puccini...

2e partie

Musique arménienne

FELIX SIMONIAN (violoncelle), LUCINE

SIMONIAN (piano) — œuvres de Kom-

itas, Mirzoyan, Spenderian, Babadjanian...

PAF : 25 euros. Tarif réduit : 15 euros.

Points de vente :

— Magasins FNAC

— Librairie Samuelian

51 rue Monsieur-Le-Prince — Paris 6e

— Cabinet Terzian

13 rue Lamartine — Paris 9e

Par téléphone :

Suzanne Tadjian 013996628

U.C.A.F. : 0142087649 (15h - 17h)

L'UCFAF organise sa

VIIe foire aux livres

samedi 25 - dimanche 26 novembre
sans interruption de 10h à 19h

Le Livre à l'honneur
plus de 110 titres récents,
plus de 80 auteurs
nombreux livres anciens
un très grand nombre d'ouvrages
réunis durant deux jours

Mais aussi ...

- Les meilleurs titres de musique classique, traditionnelle et de variété arménienne
- Produits multimédias d'Arménie
- CD-rom : vente de CD-rom de Katch Nazar et d'Ani
- CD-rom pour IBM PC ou compatibles
- Objets artisanaux d'Arménie

Le 25 novembre :

- à partir de 15 heures
- Les auteurs dédicaceront leurs ouvrages
- à 16 heures
- Table ronde avec les auteurs

Le 26 novembre :

- à 15 h 30
- Après-midi de contes arméniens pour enfants avec la conteuse Anne Maillol.
- Pour vos cadeaux ne manquez pas ce rendez-vous de fin d'année
- U.C.F.A.F. — 6 Cité du Wauxhall
- 75010 Paris Métro: République
- Tél. : 01 42 08 76 49

— Entrée libre —

Centre Culturel SAINT MESROB

LES SOIREEES
CULTURELLES
ET LITTERAIRES
«LUMIERE, VERITE
ET LIBERTÉ»

Le Jeudi 23 Novembre à 20h30

Enquête sur le mystérieux
disparition de Khatchatur Abovian
1848-2006 : Historiens et chercheurs ont
publié des centaines d'études, depuis 158
ans, mais l'énigme n'est pas résolue pour
autant...

Conférence donnée en
langue française par
LEON KETCHEVAN

Présentation de
Karen SIMONIAN

10 bis rue Thouin — Paris 5ème
Métro : Cardinal Lemoine / Monge

— Entrée libre —

Տեկնն ժամին Հրաշման,
Տեկնն Քամարա Սաղաւանճեան եւ զա-
ւակները՝ Լիւի եւ Ժիրայր,
Տէր եւ Տեկնն Հրաշմ Հրաշման եւ զա-
ւակները՝ Ստեփան եւ Երուսաղ,
Օրիորդ Սեւա Հրաշման,
Իրազէն Նան Հրաշման, Պանտիկեան եւ
Կրասեան ընտանիքները (Մարտիկ)
խոր ցաւով կը ծանոթանան իրենց ա-
մուսնին, կըրոր, ծորկոր, ծորկո-
րոր եւ աղջկանին՝

ՅԱՐՈՒԹԻՆ ԸՆԴՅԱՆՆԻ

Ժամը, որ պատահեցաւ. Եղիշիկը 19ին :
Թուրքախաղաղութիւնը կը կատարուի
Ուրաթ, Եղիշիկը 24, ժամը 11ին Փա-
րիզ Մ. Եղիշանճեան-Մարտիկ, Եղիշիկը՝
15 rue Jean-Goujon - 75008 Paris

Ո՛ր ծաղիկ, ո՛ր ծաղիկապակ :
Խաղաղութեամբ փոխան ծաղիկի նուէր-
ներ ընկն Հայկական հիմադրներու կամ
կապահեցաւ իմանքու :

Մանապր Կատարուցմանը կը խնդրուի
ներկայս իրեն այն նկատել :

«ԲԱՆԱՆԱՆ» - Մեր ցաւակցութեամբը
Սաղաւանճեան եւ Հրաշման ընտանիքնե-
րան :

LA MAISON ARMENIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE MARSEILLE

12-14 rue Saint Bazile 13001 MARSEILLE

reçoit

PATRICK DEVEDJIAN

pour la présentation et dédicace de son
livre :
«A MOI LE MINISTRE DE LA PAROLE»
le Jeudi 23 novembre à 19h30

RENCONTRE-DÉDICACE

avec Maître FETHIYE CETIN
pour son ouvrage

«LE LIVRE DE MA GRAND-MÈRE»

— Editions de l'Aube —

L'avocate turque retrace l'histoire dou-
loureuse d'Héranouche GADARIAN, sa
grand-mère arménienne...

Samedi 25 novembre à 19 heures

— Entrée libre —

(Շաբ. Ա. Էջէն)

Յոր յաւելում մը 15 միլիոն եւրոյով :
Ինչեկն ժաւաշման խորհուրդը Եղի.
20ին ալ ժաւաշուցուց Լ. Ժոնքիէն Նշա-
նակունը որպէս նախապէս խնդրուցու-
թեան դուրսը :

ՍՈՒՐԻՈՅ Արտաշէն Նախարարը՝ Վա-
րէն Է-Մուսլիմ Գաղաթառ քաղաքէն է, ինչ
որ նախընտրեց չունենալ Մ. Հիւսիսին առ-
պարտութիւն ի վեր : Սուրիացի Նախարարը
ապարտութիւնն առաւ եւ Իրաքի կառա-
ւարութեան որ պարտաւ եւ ամէն օրմը
զաւորութիւններու որդեգրել ալ պա-
սանք էր իմանալութեամբը : Կը իմուի
որ Նախարարը Կառնի Նան Հաւելին
Ուսանիչներին որ ինչ չէ Իրաքի զինուո-
րական միակ օժանդակողը :

ՎՐԱՏԱՏԻՔ Տեսնուցման Նախարա-
րը՝ Իրաքի Օրդուաւորին որ միշտ բուն
շէնք ունեցան եւ Արաքիսի եւ Հարաւա-
րին Օսկիլոյ դէմ, իր հրատարակարը
առաւ եւ, նշանակուելէ շարք մը յե-
տաւ, իր պարտանին նշանակուել եւ Գիւր-
դի Սուրիան, Նախարարական վարչու-
թեան պետը :

ԿԻՐՈՒՄԻ ՆԱԿԻՆԻ ՆԱԿԱՎԱՆԻՆ՝ Մա-
կարոն Արքիւր սիրոր որ կարգադրուածու
էինակի մէջ է, ի վերջոյ սիրի Քաղաքի
30 տարի եւ Իր Ժամը աղջկայ տուիւի մը
մէջ Հանրութեան առկէն :

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

Ի ՏԵՄԱՍԱԿ

Յարգելիք Լրագրանի յիշատակին կը
յուրենք...

Բարձր՝ Տիկին Բամարա Սարգսյանին
100 երօ Վառաշին, 100 երօ Վեշին,
100 երօ Դարձարա՛ն Տիկինը Վարձա-
րանին և 100 երօ ԻԻՄԱՅին (Վերին
երկու դամբարանը ստանալ Վառաշին):
Երօր զաւակները՝ Տէր և Տիկին Լը-
րա՛յը Լրաշին 100 երօ Վառաշին, 100
երօ Վեշին, 100 երօ Երկիր և Մա-
կի՛նին և 100 երօ Եաւրիկ Լևոն Եանի
զարդին:

Զարդիները՝ Տէր և Տիկին Զերթո-
նան Կրասնան (Մարտի) 100 երօ Վեշ-
նին:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
HAMASKAINE

Հայաստանի Տարածան յիշատակին մէջ
Բ Ա Յ Ա Ռ Ա Կ Հ Ա Մ Ե Ր Կ
(Դաշնակ)

ԱՆՏ ԶԻՐԻՒՆԻ

Ի Նալա՛յա Մարտիկի
Համազգային հնձարանին

Յայտադիր՝
Մոցարթ - Պերիօլմէ - Եաւա՛ն - Եաւի՛ն
Ուրա՛յը, Ինկոնմեր 8, ժամը 20-30ին
«Salle Jean-Renoir»
7 Villa des Aubépines à Bois-Colombes
Մասնակցութիւն՝ 20 երօ

Տոմարը ապահովուի. հոմար
հոմարին հեռահալ Քիւրան -

- 01. 45. 93. 00. 25
- 06. 14. 74. 92. 97
- 06. 64. 91. 51. 74

I'UCFAF organise sa

VII^e foire aux livres

samedi 25 - dimanche 26 novembre
sans interruption de 10h à 19h

Le Livre à l'honneur
plus de 110 titres récents,
plus de 80 auteurs
nombreux livres anciens
un très grand nombre d'ouvrages
réunis durant deux jours

Mais aussi...

- Les meilleurs titres de musique classique, traditionnelle et de variété arménienne
- CD •
- Produits multimédias d'Arménie
- CD-rom • vente de CD-rom de Katch Nazar et d'Ani CD-rom pour IBM PC ou compatibles
- Objets artisanaux d'Arménie

Le 25 novembre :

- à partir de 15 heures
Les auteurs dédicaceront leurs ouvrages
- à 16 heures
Table ronde avec les auteurs

Le 26 novembre :

- à 15 h 30
Après-midi de contes arméniens pour enfants avec la conteuse Anne Maillot.

Pour vos cadeaux ne manquez pas ce rendez-vous de fin d'année

U.C.F.A.F. - 6 Cité du Wauhall
75010 Paris Métro: République
Tél. : 01 42 08 76 49

— Entrée libre —

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0690 K 64976

ANNEE DE L'ARMENIE

GRANDE EXPOSITION d'ART ET DE TRADITION POPULAIRE

du dimanche 26 au jeudi 30 novembre — de 15 heures à 19 heures
nocturne le jeudi 30 novembre à 21 heures

HAİK SOGHOMONYAN

sculpteur d'Arménie

réalisera une œuvre sur place

au Collège Arménien Samuel-Moorat

26 rue Troyon 92310 Sèvres — Métro : Pont de Sèvres



chene.france@wanadoo.fr

Association CHENE

24 rue de Maubeuge

75009 Paris

Avec le soutien de la Ville de Sèvres — Hauts-de-Seine

L'EGLISE REFORMEE DE MARSEILLE
et SOLIDARITE PROTESTANTE FRANCE-ARMENIE
vous invitent à la

SOIREE SPECIALE DINER DES NATIONS « 2006 ANNEE DE L'ARMENIE »

le samedi 25 novembre, de 19h à 23h, à l'Espace Magnan
8 Boulevard Magnan, Marseille 9ème

Programme

- Echange avec le pasteur Samuel Sahagian, président de SPFA : Racines chrétiennes et Arménie d'aujourd'hui
- Action et projets œcuméniques, culturels et humanitaires de SPFA en Arménie et au Karabagh (avec vidéoprojection et repas arméniens).

Tél. : Pasteur Joël Baumann : 04. 91. 41. 13. 76
ou Jacqueline Kéhayan : 04. 91. 73. 12. 66.

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
organise comme chaque année

UN SÉJOUR d'HIVER AU SKI

pour les enfants nés entre le 1^{er} janvier 1991 et le 31 décembre 1998
dans son centre de vacances de Bellefontaine, dans la Jura
du 17 au 24 février 2007

Renseignements et inscriptions jusqu'au 10 décembre :
par téléphone au : 01. 53. 34. 18. 18, par e-mail : cbaf@wanadoo.fr
par fax : 01. 53. 34. 12. 13

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
R E C R U T E

POUR LES SÉJOURS DE BELLEFONTAINE (JURA)

Hiver: du 17 au 24 février 2007

Séjours de juillet et août 2007

- Directeurs diplômés BAFD
- Animateurs diplômés BAFA ou stagiaires BAFA (bon niveau de ski pour le séjour d'hiver)
- Assistants sanitaires

Candidatures à adresser à :

CBAF — 17 rue Bleue - 75009 PARIS,
par e-mail: cbaf@wanadoo.fr ou par fax : 01. 53. 34. 12. 13
Date limite des candidatures pour le séjour d'hiver : 10 décembre
pour les séjours d'été : 31 janvier

VOL • SÉJOUR À LA CARTE • CIRCUITS ACCOMPAGNÉS Les Spécialistes des Voyages en Arménie SABERATOURLS - SEVAN VOYAGES

Paris • 01 42 96 10 10 Lyon • 04 78 60 13 66 Marseille • 04 95 30 60
armenie@saberatours.fr sevan@selectour.com marseille@wasteels.fr

www.saberatours.fr

MAISON ARMENIENNE DE LA JEUNESSE ET DE LA CULTURE MARSEILLE

12-14 rue Saint Bazile 13001 MARSEILLE

RENCONTRE-DÉDICACE

avec Maître FETHIYE CETIN
pour son ouvrage

«LE LIVRE DE MA GRAND-MÈRE»
— Editions de l'Aube —

L'avocate turque retrace l'histoire dou-
loureuse d'Heranouch GADARIAN, sa
grand-mère arménienne...

Samedi 25 novembre à 19 heures

— Entrée libre —



**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

ԵՆԴՐԱԿԱԼԻԲ

Կապույտ խաչ Եաւրիկ «Տէր-Կաւրան»
ժամանկը շարժակալութեամբ ստա-
ցած է 100 երօ Տէր և Տիկին ժող Փա-
ռասանէ և 20 երօ Տէր և Տիկին Մի-
նա Մկրտիչանի վարդապետի Տեղեկանք
ժաւուան աթիւի, նաև 50 երօ Տիկին
Երկ Սամուրշաշանէ Տիկին Մարիամ
Պէկնար ժաւուան աթիւի:

□

SUPER LOTO

Կապույտ խաչ Գոմանի Հաւիթի ժա-
ւուարը մէջ կը հաւիթի իր աթիւն
ՀԱՐՈՒՅԻՆ՝ Կիւրակի, Ինկոնմեր 3, Ժա-
մը 15ին, տեղուին եկեղեցույ որանի
մէջ:

□

TALINE

La Section «ASTRIG» d'Arnouville
de la Croix Bleue des Arméniens
de France
présente pour la première fois
en France !

le Samedi 23 décembre

«Salle Rossini» — 6 rue Drouot Paris 9^e

2 séances :
14 heures et 17 heures précises
Les horaires seront impérativement
respectés (fermeture des portes).

Réervations :

•Carmen: 01 39 94 84 23 / 06 14 65 65 61
•Chaké: 01 39 85 12 35 / 06 11 99 87 33
Manifestation organisée avec le soutien
d'Arménie, mon Amie», Année de l'Ar-
ménie en France.

□

Լ ՈՒՐՈ

Կապույտ խաչ Գուրույն Ստորիկի Վէրա
Ստորիկի ժամանակը ԼՈՒՐՈՅ՝
Կիւրակի, Երկոնմեր 26, ժամը 15ին
M.A.J.C. — 12-14 rue Saint-Bazile
13001 MARSEILLE

□

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

et

LA MAISON DE LA CULTURE
ARMENIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE

A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...
Comprenant les prestations suivantes :
Transport: en car au départ de Vienne —
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — Excursions: La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers.
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04. 74. 53. 25. 91
— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :
30 novembre

ԲԱՑ ՓՇԱԼԱՐԿ, ՎԵՐՅՈՐՈՒ ԻՆՁ ՔՈ ՄԵՋ.

«ՆՈՐԱՆԿԱՆ» ՀԱՅԱՍՏԱՆՅՈՒ ԱՊՏԱՍԿԻՐ ՓՇԱԼԱՐԿ ՄԻՋՈՎ

ՎԱՀԱՆ ԻՇԽԱՆԵԱՆ

(Բ. և Վերջին մաս)

Ի տարբերություն սովետական փշալարի, որ մետաղալարի անկախն ի հրուսածք էր, էլիսնուլիթան ու զեպանաստեղիք քաղանքը արդիական են՝ մետաղալարի վրայ սինտերիկ ցցուած փրկով:

Այսուհանդերձ, փշալարերը Հայաստանի ոչ բոլոր քաղաքացիներին են վերաբերում: Իշխանութիւն ունեցողներն ու փողատէրերի առաջ քայլ քայլով երկրների զբոսները, նրանք երբեք մուտքի վիճակ ունենալու խնդիր չունեն: Երկու փշալարերն էլ նախատեսուած են խոցելու միայն Հայաստանի անդալապան քաղաքացիներին, որոնք նոր ու չին փշալարերն ինքն ձեռք բերում են, ապա լայնաբայ արկան քաղած անցեցիկ լսած փնտիկն նպաստ կազմ, քանի որ այդ անցքը միայն կարող է փակուել: Առանցքային ընկեր անկախութեան առաջին տարիներին իրեն նետեց Երուսաղէմ աշխարհի բոլոր անունը, երեւի ճշգրիտ պարզեց Նովիկով, որ փշալարերը միայն են իրենց տեղում: Փափառումները յետոյ մի քանի տարի անց եկաւ այս օրերին, երբ փողոցներում զինուորականները չուրկիներ էին անում ու տղամարդկանց որսում, ուղարկում ճակատ: Նա արարածը լսեալ փախաւ ու մի անգամ տարրի կրկին եկաւ: Հայաստան՝ արդէն անկախ, զորական ՍՄԵ քաղաքացու անձնագիրը, որ ձեռք էր բերել ամուսնանալու: Նոր քաղաքացիութեամբ աշխարհով ապրողները չըլկու ու Հայաստանում պաշտպանուած լինելու կարգավիճակով Հայաստանեայց ան մարդկանց, ովքեր փողոցներից ուղարկ էին ըսելի նրան ու ճակատ ուղարկել: Այսպէս առաջանում են նոր անդրադարձ: Իր կողմից էլիսնուլիթան ունեցողներն ու արեւմտեան քաղաքացիների, որոնց առաջ քայլ քայլ Հայաստանցիներն էին:

Տեղացիներին Համար արտասահման անկեղծ թոյլտուութիւնով են նուստանալուց: Եւ առաջինը պրոցեսն է, որ յամադրեցի պիտի յայտնաբերու վերլուծ մեքսիմում ստանալու մեծ Հայաստանում: Բնութիւն Արդիական Սեպտեմբերին Ծրանային մեկնելու Համար զեպանաստեղ անգամալ քաղաքացիութեանը արգելք տրցաւ որ շարք փախուտ: Բնութիւն ու պատրաստուած էր սեփականութեան վկայականը, անուանու երեւեաները անձերը Հայաստան քաղաքացիութեան, անուանութեան վկայականից: Քրաներին թաղանթանուած ու նոստարով Հայաստանում, մինչեւ այլապատեղի ստեղծանք: Բայց նրա խաղող բերելը, նույն զեպանաստեղ ընկերները քաղաքացի էր այդ բոլոր փախուցեցիկներին Հետ նաեւ դրամանային Հաշիւներ, իսկ նրանք չունէին: Ինչ արած, ստորագրեց արգելք փող իսկ վերցրել, Հաշիւ բացել, Թուրք Հանքի, որ արմար ունեն, յետոյ փողը իսկ Հանքի ու վերալարերի պարտաւորելը, դրամատու թուղթ էր զեպանաստեղ: Նրանք երեւի ճշդապարտ են, որ էլիսնուլիթան չունեն, կաշտարներ չեն վերցրել ու չեն արտադրել, որ իրենց առկա քաղցէկն եւ քաղցիկութեան դանքը:

Բայց նրանք զեպ անձնարկների ու Հանգիստների մասնակցելու հրաւերներն ունենին, որ մուտքի վրայ ստանալու Հայաստանութիւնը մեծացնում է: Իսկ ովքեր չունեն: Մի գրախանութում դրքեր էր նախում, մէկ էլ ներս մտաւ փրանսիական զեպանաստեղ անգամալ ի վաճառորդուհուն ժողովարդ յանձնեց Ծրանիական օրերի քաղաքային: Հինգ զուրկ եկաւ, վաճառորդին յետեւից անցեց: «Մենք կը գաք, դրքդ ինքն կը բերք, Հայաստան, Ծրանիական, քաղաքականութիւն, բայց սաղ բնական իրերին կը մերժեցիք»: «Մենք, սաղին», հաղթել, «Հա, սաղին, մեծակ մէկը փողով գործը դրեց, ինքը Հաղարդ տարալով վիզան դրեւին, միւսները, զէ, տէնց փողը չունենէին»:

Եւ պատճառ չունէի նրան չատաղալու, չէ՞ որ վերջերս աներկիւն զեպանաստեղ մի պատճառներով էր գործ բացուցել, որ կաշտարդով մուտքի վիզանք էր դատարար: Երբ փշալարին են քաղաքականութիւն, միայն դրանից պատուուել Համար բերելից փող վերցնող կը ճարտար:

Ինձ երեք անգամ յայտնուել է ճեղքել նախկին սովետական սահմանը: Եւ էլ մի ճեղքուցիկ մէկ եմ յայտնուել, որ կոչուած է լրացուցիկութեան, ու որը Հայաստանութիւն է բնութեւն յայտնուել արտասահման տանող իշխան զարգացած ծրագրի մէկ ու փշալարը յայտնուել էր առաջ ծածկուելու: Մեր նախկին եղբայրական անդրալիսնուլիթան Հայաստանութիւնին Չեխիա ու Վրաստան մեկնելու Հարցը չտարապահ, ինչ-որ թուղթ լրացրել, անձնագիր տուի ու վիզան մէկը մի երկու օրեց ստացաւ: 2000 թուին մի ծրագրով մեկնեցի նաեւ: ԱՄՆ: Լաւ էր, որ ԱՄՆ զարգացած կառավարական ծրագրով էին մեկնում, քանի որ զեպանաստեղ անց փախուցեցիկներին Հարցը լրացրել լուծեց հրաւերի կողմը: Բայց ինչ անցկալներին քաղաքացիութեան թուղթը լրացրելով, որ առողջներն էին իմանք ընտրել: Մի աղբիւր չարաքան, քանի որ ինչպէս պարզում քաղաքներ: Իմ երկիւստներ լաւան արեւմտէ, որ թուղթ չարանք մի թուղթ մտնել: Լրացրել մի թուղթին, որտեղ նում էի մաշկիւ, մաքրելու ու կարծեմ, աշխարհ զուրկ են առաջին անգամ արձանագրեցի, որ սպիտակագործ էի: ԱՄՆ-ում երբեք չարաքան վերին արդէն սպասում էի, թէ երբ պիտի վերադառնամ, թէեւ ոչ մէկին էի կարողել:

Ինչու՞՞ մշտապէս աղատուել փշալարերից: Վերջերս արտասահմանից վերադարձելու էի Ծաղկաքարից: Նա ուղարկ զու էլ ցմբեղ անեմ, ասի՝ է՛: Ինչու: Առկեց ճշգրիտ պատասխան տանել: «Ճարմարուել է՛», ասում եմ: Փշալարը դարձաւ երբ զառապարտաւ ծուլեան ինտրոդուցիւր, որն այն-պէս միայնու է փախուցում ինձ, որ տարիներ ընթացում է մարդու լի է մէկն, ու այլու չեմ գտնում: Տաղտ տալիս առաջ զեպ զուցէ: Հայաստանը եր արտաստեղ այդ կաշտարից: Հիմա Հայաստան, որ ունէ, հիմա փախուցում եմ Հանքի, որ

«ԵՆ ՀԱՅ ՍՈՒԽԻՒՐԿ ԽՍՈՍԵԱՆ»

ՄՓԻՒՌԻ ՀՈԳԵՎԵՐԼՈՒԾՈՒՄԻ ԲԱԶՄՈՅԻ ԵՒ ԳԻՆԵՏԱՆ ՍԵՂԱՆԻՆ ՄԻՋԵԻ

Ա. ԲՈՐՈՅԱՆ

Սփիւռել Հայուն արուած «խնթ» որակումը բանաստեղծ Տ. Տոնիկեանին ետք հոգեվերլուծող Հէկէն Փրայլեանի կողմէ այ կը կրկնուի: Սալայն, մինչ առաջին արւեստագէտի թմայե, կամ կատակ կրնայ նկատուել, երբորը վաւերական ըլլալու վտանգը կրնայ ներկայացնել, ընտրել մասնադատուի ենք մեկնում դատումներու Համար:

Փրայլեան կ'ուզէ որ ցեղասպանութիւնը «պատմական եւ քաղաքական միութեւն» անդին, հոգեբանական միութեան խոստացումներն միւրեք իման: Այդ խոստացութեան աղբիւր իման է կամ արտասահմանային տալու մէջ: Կրկն: «Առաջ անկախութեամբ աշխատեմ մը ունիմ, որ Իսամայար պիտի կատարեմ»: Կ'ուզէ է լրացնել առիկա: Սփիւռելի վիճակած բաժինը այդ աշխատանքի մէջ՝ «Խրեմք մանկութեան մասին հոգեվերլուծում» կ'ընթացի: Այդ խոստացութեան այս արտասահմանային պատճառարարութիւնն այս արուած է: «Խոլիկներն իրենց մանկութեան մասում պատմութիւնները մեծ ազդեցութիւն կ'ունենան անցեւ վերջին»: Ինչ կը վերաբերի Թուրքիային, «Կ'ուզէ է ընդունի ունիլիկներն այս մարդը: Ողակիտեւ իրենց լսածները կ'ընեն Թուրքիայում անցեւալից ցամալ կ'այտն բերել»: Երկրպագութիւնը զանգ չի պահանջուի: Երկուսի հաւաքականութիւնն այ կ'ընթացի: Երբեք քաղաքականութիւնը մէկ շարքի արդիւններն իրենց կ'ընթացի: Այս վիճակին մասում եմ, իսկ Թուրքիայի արդիւններն յարաւորեմ արտասահմանում եմ»:

Ցեղասպանութիւնը, վերադարձը, անոր շարադրել տանց այլեւայլի, Հայաստանից հոգեվերլուծումը արտասահմանում, նման փոփոխութեան մասին կ'ընթացի: Թեւեւ, քանի որ շատ քանի կը դրուի, կը կարգաւ ցեղասպանութեան նիւթով, բայց Հ. Փրայլեանի փոփոխութիւնը իւրաքանչիւր քաղաքացի չէ: Անոր արտաստեղ լուծումը սիրով կայանէ այ կ'անցնէ: Սփիւռել «խնթ» երկերը իրենց մասնութեան պատմութիւններուն պատճառով տակաւին հոգեբանական վիճակը կը դրան: Անոր Համար այ կը կարծեմ որ միայնու պատմող Փրայլեանի օրերը կրնայ վերելի իրենց վիճակին պաշտպանել:

«Բայց վիճակն չափ սերն այ խոլորդ տարակալ է: Սփիւռելը սիրահար է իր վիճակած երկրին: Այդ հոգեբան սերն այ կէս մնացած է, եւր, եւր, ու անկախութեան հոգեվերլուծողները: Անպայաման պէտք է հոգեվերլուծում», չէք այլ փրկութիւն:

Տարբեր վերին էջին զինկալով վերադարձը ցեղասպանութեան Հարցը հոգեվերլուծումը սեպանքն կը ձգէ ցեղանկար: Մարկիւ Նորկիանցի գինեանքը: Այս վերինն այ զրուցակից ընտրումներն է: Անգան բերած օդին թրքական մակերեսը «Սփիւռելի անատուցութիւնը» դարձնող շարադրելը կը նկատուի: «Ինչ աղբիւրութիւն Սեպ. 6-7-ին, ցեղասպանութեան եւալիքին հետ: Խ Փրայլեան կ'ընէ Հայկեր յայտն ըլլալու» կ'ըսէ այս վերինն զրուցակիցը որուն մէջ սակայն Թուրքիայի մը միայն կը տեսնէ փրկող լրացուցիկներ: Պոլսոյ կարտ, զովք, հոն աւելի Հայ միայն կ'արտաստեղներին ետք: «Եւ երբեք մարդը եւ, քաղաքական կարգը մէկ անգամ կը մտնեն, միւսին կ'ընեն»: Հայկական ու թրքական կարգաւորումները, պարզով կ'արտարի շարքը որ սեպած է Սփիւռելի ունիլիկը ըլլալու լրատուիկը պատասխով:

•

Կարգաւ ետք վիզ որ տեսած շարք, մարդ էլ կրնայ արգելի մէկ երկու անգամ: Երբ Հայկ լուր փոփոխում, Հայաստանից, ինչ քանի կը մղէ Փուրք լրացուցի մը որ դաշ միւսին: Թուրք, թուրքան ճար, մարդը հետ մաքարով, խոսի, խոսեցի, արձանագրեց անցեւ քաղաքներ, յետոյ նախ շարքներն, յոյսանալու պատրաստուել: Այդ քանի մէկ կարեւորութիւն կը արտի պիտ փշտալը անտեսուած ըլլալու երեւութիւն:

Կայ խոսակցութիւնը ընտրութեան պարագան այ ըսնէ որ Տէկէնանքի, Կեօմեանի, Թուրանիկի նման զէքերը միջնորդը կարծիք պէտք չունեն անոր Համար: Բայց մարդը կ'ընէ: Մի յիշ, ինչ քան թուրք լրացուցի իր իրենք թէ իր ընտրած նիւթին քաղաքական զերմանով կ'ապրած, կամ բոլորովին անկալ մարդը չէ: Ինչ ան փնտ մէկ կը դնէ: Թեւեւ պէտք է խոստովանել որ այդ պաշտպան ասանձանները յաղորտ

փէրը զուր պրծնելուց յանկարծ ցեղացեան: Ինչպէս Կոր Մէքէ՛ փոխում ապատակուած Հերոսն աւերակա փրկում է զուր պրծնել, բայց չի յաղորտում, իսկ տարիներ անց, երբ արտասահման ինչ-չում, նա քաղաքանում է, փոխ շարքը պատում ու էլ ինչում: Այստի ու իմ երանալուց պաշտպան մնաց փշալարին, Անոր զանց Սուրհուր, բայց այդպէս էլ փշալարի կայ կողմը չտեսնում: Թաղանքի խոսող մանկութեան ընկերները զանցին խոսելու: Տեղերից մէկը ըսլոյն Ամերիկայում է, ինչ էլ առաջ, որ պարտաւորում է դալ: Վաճա՛նան, ինչ ան անք, տեղերը ճեպանքն են, հօ չեմ կարայ թուղթն զանս էս անտեք բանակ: Բոլորս զլլով ա-

րեն, միւսներն մտքով էլ անցա փշալարի միւս կողմում ապրել: Բայց չեմ քաղա, ուշ է նոր կեանք սերուն Համար, արդէն քաղաքանուն անց ենք: Մի թէքի քաղաքական զարգացումը արգելի ժամանակ էր սպը, ստում, որ քալ երբ, ստում էր, որ երկրից քաղաքանքն էլ ու ինչ ու քալ մարդիկ են, քանի որ ինչպիսեւթեան ունեն ամէն ինչ թուղթն ու նոր կեանք սեպել: Ինչ, եւ էլ առաջանում, որ երեւի միւս քաղաքն էլ ինչպիսեւթեան մէջ մը անտեղներ են: Իսկ մեկը վիճակուել ներք ու թուրքին մէջ մնացել: Հայկերին արեւմտ ինչ չի պատահում, որ սերմն, եւ արեւմտ ինչպիսեւթեան չունեն, որ լեծ»:

«Արմինիստան»

Ա. ՅՈՒՀԱՆՆԵՍՄԱՐԻՏԻՉ

ՓԱՄԻՉ

Եկա՛յք յիշատակեցու՛ք

ԵԱԲԱԲ, Դեկտեմբեր 2

Սրբոց Առաքիլացմ
և Առաքին Լուսառըլացմ
Քաղեղսի եւ Բարբաղիմեոսի
տոնին առթիւ

Հանդիսաւոր Ժամերկութիւն եւ պատա-
րազ կը ժամանուի:

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈԲ-ԼԻՈՆ

ԵԱԲԱԲ, Դեկտեմբեր 2

Տօնն է Սրբոց Առաքիլացմ
և Առաքին Լուսառըլացմ Միոյն՝
Քաղեղսի եւ Բարբաղիմեոսի
Առաքիլանքում
Այս առթիւ Լիոնի Սուրբ Յակոբ Մայր
Եկեղեցւոյ մէջ առաւօտեան ժամը 10ին
պատարազ կը ժամանուի:
Կը պատարազէ՝
ԻՍԱՀԱՅ Ա. ԲՆԵՅ. ՀԻՔԻՄԵԱՆ

MAISON ARMENIENNE
DE LA JEUNESSE
ET DE LA CULTURE
MARSEILLE

12-14 rue Saint Bazile 13001 MARSEILLE

RENCONTRE-DÉDICACE

avec Maître FETHIYE CETIN

pour son ouvrage

«LE LIVRE DE MA GRAND-MÈRE»

— Editions de l'Aube —

L'avocate turque retrace l'histoire dou-
loureuse d'Heraouche GADARIAN, sa
grand-mère arménienne...

Samedi 25 novembre à 19 heures

— Entrée libre —

(Դար. Ա. Եղեմ)

պատգամութեան հարց էր: Ինչ կը վի-
րաբերէ ԻրիճԱՒ-ի մըջադարձի արդիւն-
քին, Թեւ-Ալիքի տկար Համաւ ունե-
ցող խումբը 4-2 յաղթած է Ֆրանսայի-
ներուն:

ՊԱՆԻԱ կրկին թիբոյ է խաղաղական
զարույթին. Գոթիճակերի ժողովայ
խաղաղան գերեզմանատան մէջ անա-
ւաններ խողի զուտներ գեղեցիկ են,
իւր որ անախաղէջ լուրջ զրուսութիւն
համարուած է խաղ իրական պետե-
րու կողմէ:

ՀՈՒԱՆՏԱՅԻ խորհրդարանական ընտ-
րութեան արդիւններով երեք Թուրք
ընտրուած են. նախագէտ խորհրդարա-
նը վեց Թուրք երեսնական ունի: Տար-
բերութիւնը կը բացատրուի Հայկական
հարցին առնչութեամբ ընտրութեան
նախօրակին երեք Թուրք թեկնածուի ի-
րենց պատկանած կուսակցութիւններուն
ցանկերէն արտաքուստով:

Ֆիւմի ՆՈՒՐԱԼԻ, Ֆրանսական շարժա-
նկարի ամենէն տաղանդաւոր գերտա-
ներէն մէկը, մեռաւ Նոյն. 22ին, 76 տա-
րեկանին խիբրի հետեւաւորով: 50 տարե-
ան իր ազգայնիչ երկերներով, խաղա-
ցած է աւելի քան 120 Ժիլմերու մէջ:
Մեն գերտաւած մըն է եւ ուրեմն՝ պարզ
եւ համեստ, ինչպէս կ'ըլլան իսկական
եկեղերը: Փ. Շերբաքով սկսելու, բոլորը
իրենց դանձարեւոյթ խաղանքին այս առ-
թիւ, ա՛յն եղակի արտահայտութեան հնո-
ղէպ, որ Ֆ. Նուարէն էր: Ամուսնացած
էր դերտաւանիչի մը հետ՝ Մոնիք Եո-
ւէթ:

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84978

vous invite
les 2 et 3 décembre 2006
de 10h à 20h sans interruption

BRADERIE DE NOËL

COLLEGE ARMENIEN
SAMUEL MOORAT
26, rue Troyon
92310 Sèvres
Métro : Pont de Sèvres

Հ. Մ. Բ. Մ. - ՖԻՐԱՆՍ

ՃԱՇ - ՊԱՐԱՀԱՆԻԼՍ

Մասնակցութեամբ՝
« Կ Ո Մ Ի Տ Ա Ս Ս »-ն աւագարտութիւն
երգիչ՝ Յ Ո Վ Ս Է Փ

Երաբար, ՅԱՆԱԼԱՐ 13 ԻՆ
Հասցէ՝
Le Méridien «ETOILE» — Salon «RENOIR»
81 Boulevard Gouvion Saint Cyr — 75017 Paris

Տեղերը ապահովելու համար կարելի է հետեւեալին 01. 44. 05. 17. 77 կա-
01. 43. 78. 57. 67 թիւերուն:
եւ կամ այցելել Հ.Մ.Բ.Մ.—Ֆրանսի կայքէջը՝
www.homenetmen-france.com
comite@homenetmen-france.com

Յ Ա Ռ Ա Ջ» ի
ընթացիկ աղբերու
սակագինը

	€
Մանագը	150 (179,40)
Հոգեհամգիստ	135 (161,46)
Ենթիւնակալիք	133 (161,46)
Հարսնիչ-նշանառուք	135 (161,46)
Մնումը	135 (161,46)

Բարձր աղբերու սակերուն վրայ,
հարկ է աւելցնել 19,60% ԹԵՎԵԱ.
(տեւ. Գովազդի մէջ ընդհանուր
գումարը):

Այս դիրքի կը վերաբերին մէկ
անգամ հրատարակելի աղբերու,
ՄԻՆԶԵԻ ՄԵՆ ԲԱՌՈՐԻ ՍՈՒՆԱԿ
(25 տող) մանագըներու պարագա-
լին եւ 1/8թ (12-13 տող) մնաց-
եալին:

Ստեղծարար եւ այլ ծանուցումնե-
րու համար, դիմել թերթին Վար-
չութեան:

Փարզիկ Սուրբ Յովաննէս - Սկսելու
Մայր համար հոգաարարութիւնը Հնար-
հալալութեամբ ստացած է հետեւեալ եր-
կերները —

Պ. Հրաշք Աստուծոյն 35 երթ, Տի-
կին Մարիա Աստուծոյն 35, Տիկին Գր-
տին Մոնթէլլ-Արքուէն 70, Տիկին Գո-
րահան 20, Տիկին Մոնթէ Գառնան
30, Տիկին Մարգարէ Բորուն 30, Տիկին
Աւիա Գորար 25, Տիկին Սոսի Յակոբեան
100, Տիկին Անի Պերգերեան 80, Տիկին
Ներսէ Լահիշեան 60, Տիկին Ժամ-Մարի
Թառման 40, Օրբորդ Արմենուհի Գրե-
դարեան 75, Պ. Հրկ Քրիզդարեան 100,
Տիկին Աննի Թէրիշեան 20, Տէր եւ
Տիկին Գարբէլ Առաքելեան 25, Տէր եւ
Տիկին Լեւոն Քեղապաշեան 300, Պ. Աս-
լիկ Հերման 50, Տէր եւ Տիկին Ներսիս
Քեօշեան 50, Տէր եւ Տիկին Ակերանդ
Պատման 50, Պ. Կոտար Մուրադա-
րեան 150, Տէր եւ Տիկին Գորդ Գորդ-
եան 150, Պ. Ֆիլիպ Մարգարեան 60, Տի-
կին Վարդուհի Միքայէան 30, Տիկին Կո-
րդ Տալէրեան 450, Տիկին Հ. Արտա-
շատ 30, Օրբորդ Օֆելիա Գոմարեան
50, Պ. Հանրի Գորար 50, Պ. Միլէր Բա-
ղդեան 150 երթ:

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

SUPER LOTO

Կայտար Խաչի Գոմէնի «Յովիթի» մա-
նուկը մէկ կը հրաւիրէ իր տարեկան
ԼՈՒՍԻՅԻ՝ Կրթակի, Դեկտեմբեր 3, ժա-
մը 15ին, տեղեւոր եկեղեցւոյ սրահին
մէջ:

TALINE

La Section «ASTRIG» d'Arnouville
de la Croix Bleue des Arméniens
de France
présente pour la première fois
en France !

le Samedi 23 décembre
«Salle Rossini» — 6 rue Drouot Paris 9
2 séances :

14 heures et 17 heures précises
Les horaires seront impérativement
respectés (fermeture des portes).

Réervations :

●Carmen: 01 39 94 84 23 / 06 14 65 65 61
●Chaké: 01 39 85 12 35 / 06 11 19 87 33
Manifestation organisée avec le soutien
d'Arménie, mon Amie», Année de l'Ar-
ménie en France.

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
et
LA MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE DE VIENNE
proposent

UNE ESCAPADE A VENISE

A L'OCCASION DU CARNAVAL

du 16 au 19 février

L'ambiance toute particulière
du Carnaval de Venise vous séduira...

Comprenant les prestations suivantes :
Transport: en car au départ de Vienne —
Séjour: Trois nuits en hôtel 3* et 4 jours
en demi-pension — Excursions: La visite
guidée de Venise et de son centre his-
torique, la visite du monastère de l'île
St Lazare, les îles de la lagune (Murano,
Burano).

Prix du voyage : 370 Euros par pers.
sur base de chambre double (supplé-
ment chambre individuelle).

Renseignements et inscriptions :
— Odette : 04. 74. 53. 25. 91
— Laurence : 04. 74. 53. 75. 90

Date limite d'inscription :
30 novembre

ՀԱՄԱՍԿԱԿԻՆ
HAMASKAINE

Հայաստանի հարուստ լեռնային մէջ
Բ Ա Ս Ռ Ա Ջ Հ Ա Մ Ս Ե Ր Պ
(Դանակ)

ԱԼՏՕ ԶԻՓՈԼԻՆԻ

ի նպատակ Մարտիկի
Համապայլծիկ հմտութիւն

Յարապարձ
Մոգարք - Պերեպլիմ - Եռանդ - Եղիկ

Որբար, Դեկտեմբեր 8, ժամը 20.30ին
«Salle Jean-Renoir»
7 Villa des Aubépines à Bois-Colombes

Մասնակցութիւն՝ 29 երթ

Հոմարդ աղբերակներու համար
հետադարձ հետեւեալ թիւերուն —

● 01. 45. 93. 00. 25
● 06. 14. 74. 92. 97
● 06. 64. 91. 51. 74

(Երաբ.)

յը այդ կրճատմանը զբաղատան հարկը չէինք: Դառան դուռը, տարրերի կ'ըլ գտնէր, անարգարութիւններ ու ունեւոր եղան որոնք ունակուր արին, ճարձկն յառաջան հարկատուները: Ապրիլու հրապարակման էր՝ լուսկիւնը, ստալու չէր փակուիլը...

Արտուստեանի. 1991ի Հայաստանի վերանվաճում անկախ պետութիւնը ժառանգորդը եղաւ սովետականացած այդ երկրին, իբր վերջերս, իբր փութելով... Աստուծո ստաւ է՝ շէշտեմիւնը մարի պաշտէն է: Թաւառ է որ քաղաքական գործիքները այնքան էլ կարելի չունեն իրար պահպանել: Անցեալում անստեղծ էր Մարշալ 22ի պատմական իրողութիւնը: Այժմ եօթնամասուն տարիներ խորհրդայինը Նոյեմբեր 29ը ժառանգում է ժառանգութեան փառքը: Մինչդեռ, այդ յորմանը զոհուած էր Հայաստանիկների չանդէպ մեռած ենք պարտաւան:

Հայաստանի ճարձկն... Նոյեմբեր 29ի անկն, միտք խախտել է մեր գերազանցող զոհուած Աւետիսը: Նա, 1923ին, երեսնամեայ տարիներ էր կրթութիւնը չափաւոր, յառաջին փորձից Հայագիւլական խմբակը Գորգիւրը, վաշտը մեկնելով Երևանը (1926) ու վերադարձաւ Երևան: Նա կատարելի բազմաթիւ ապրումներ ունեցաւ իր քաղաքական ապրումները, մեծ քան իր շառնակայ յարաբերութիւնները: Անկնու 1937 թուին յարաբերական կրք զգայնորէի իմանալ էր զիցապարտեց, ինչպէս քաղաքապետ ուղիք անկնները: Նրա յանձնարքը, եղև էր արտասահմանում: Կամ անկն ճիշդ վերադարձել էր Հայաստան... Անկնը որ Աւետիսի ինչպէս ապրելու իրաւունքը: Այնչա ստաւով ցախ ճիւղաւայ լեղաւ... բայց ընտանիքը Համաձայն խմբակայական Համաձայնարարութեան, վաշտորդին անկն փութելու էր քան երկու տարիներ Գորգիւրը: Իր կենը, երկու երեսնամեայ ապրելու ժամէն ու խառն զննադարձում: Դեռ աշխն առաջին տեսնում էր Արտուստեանի գործիքը անկնները, տալիսինքն զաման զանգի իր վաշտիկները: Միշտ ժառանգ է այն երկրին, երբ ինք պատմել կ'ըլ ծանր պայմաններում զիմաքան էր մեծացրել իր երկու գաղտնիքները: Անկն տարին էր կորու: Մեր քաղաքը "գոյումով" այնչա պատմական է անկններին: Բայց Հայաստան ինք, պիտիկն, երազումս յաճախ ինք արթնանում է այն զրա՝ "շիրիկ"ը, երբ գիշերային քարքարում ժամիկ կնան տարան Անկնին:

Նոյեմբեր 29... այն շէշտեմիւնի վաշտի, մի ուղի փոքրուցիկ գիշերները զուտի գոյում էր քարքին, այն զրան շէշտեմիւնի տարաւորը:

Մարտուն է Կան Արտուսի փութիկ: Երբ Հայոց քանադասութիւն, մերկները յաշտեցին զաշտեցին (տակ) մեռով պարա-

«ՆՈՒ ՄԱԿԱԶԻՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱՐՈՒՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Նոյեմբեր 29ի Հոկտեմբեր... Նոյեմբեր 29ի Հոկտեմբեր 29 Հայաստանի տարաւոր քաղաքական տակի կարճ հարցադրումը որ կատարուած է առաջին փութ քաղաքական փութիւնան Շէշտեմիւնի հետ: Ան կը յիշեցնէ յուրը 80 տարի առաջ տալիսին Հայերու ժամանումը, Պուլիսը այլ Մատուցի իրաջ ինքանայ փութը կերտին մը կաղաքաւորումը, Հայկերու ձամարտութիւն յաղորդութիւնը: Ինք իր պատմական իրողութիւնով Նոյեմբեր 29ի կաղաքական իրողութիւններուն է ինքանային Հայերու հետ ժամանաւոր կապ կը պահէ, ինչ որ կ'արձարձէ հորը զուտանաւ արժէքներուն գիտելիքութիւնը: Այնչա՝ տարին, պատիւ, ձամարտութիւնն էր Փառաւայի փոքրուցիւն ինքանամար անսահման երախտագիտութիւն:

Նոյեմբեր 29ի իրողութիւնը արձայանաւոր է յուտանային Գորգի զուտանային փութիւնը որ մինչեւ Նոյ. 19 տեսնում է Նոյեմբեր 29: Ենտան է յառաւային անոր իմանակներուն քաղաքիկ որակը:

Կական անձնագիրը մեծը իրել է ու զորս հետ պատուին սովետական զարգացում: Բայց Արտուսի մեծիկն փութուտին անձնագիրը, յարաբերութիւնը: Վե՛մ զուտ. մեծ հետ. այս երկրից զուտ ինք կանայ պարել: Մնաց է Միկերը եղաւ. իր վերջին կաշտը... Նրա նման, տառնակի հարաբեր կորան, անյայտ, անշիշտ...

Նոյեմբեր 29ին... շաղախաբանի լեւ փութիկը ինքուն էր: Կաղաքի յառաջին գիտական շաղախը իր քաղաքի լուի, կիտակ էր, անթիւնանութեան զարգացում տարուն... Մինչդեռ Նոյեմբերի զուտը պատմական է մեր արթուն իշխողութեան:

Անկնու, 1980 թուին, պատուհանին իտակ Սովետական Հայաստանի ծնունդին: Հայաստանի վերջին փութը, զիտակը երկնային իր փութը: Յիշելու փութուտը մեծի ճիշտեցը, պիտիկն փութուտը: Հայ "իմփութիւն" երազանի աշ: Բայց մնայ այն պատմական

ԵԱՐԱԹԱՎԱՆ ՍԱՐԱՐԱ ՀԱՅԳ. ԿԵԱՆԻԿ ԳԱԼԻՖՈՐՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՊՈԼՈՍ ԳՈՒՐԵԼԵԱՆԻ ԱՆԳԼՈՐԵՆ
ՀԱՏՈՐԻՆ ԳՈՒՐԵԼՈՐԵՆ

Կլեմէնտի Ս. Գրիգոր Լուսաւոր ինք հայ կաթողիկէ կեղեցիկը «Գուրուստեան» արաւին մէջ, Նոյ. 3ին, տեղի ունեցած է Պուլիս Գուրուստեանի «Արիկեան համալսարան» պատմութեան ընկեր. անկններին հատուրին գինեմը: Հատուր, որ արիկեան ցամաքամար է անորմը զայններուն կեանքին անունը: Տեղիակին հայերին 3 հատուրներէն վերցում 18 պատմութեան ընկեր. հաշտումը մեր է, անկններին իրողութեան է Նոյս Լուսաւոր, ինչպէս ճիշտեցան է երեսունը Գուրուստեան: Բացումը կատարած է Հ. Անտու Վր. Սարգիս: Անթուին Գուրուստեանի տաւալ է Տեղիակին կեանքայինները: Հայագիտութիւնը Տեղի. Գուրուստեանի, Նոյս մէջ է ինք «Հայաստան» իր տակակին մէջ Նոյսիկին մեր է, որովհետեւ յոյսի կը իրել շուտարանում ցամաքա-

վաշտութիւնը: Գոնէ ինք ուրիշ լուրի վրէպ կառուցիլ քաղաքիկը որ պատ ինք վաշտ քաղաքական Նոյեմբեր 29ի գոնէին անկնները: Յարկին առաջարկ լուի, թիւները վեր քաղաքային զարգացնելը. Վրու, զու ի զուր է երազում: Իր լուրի արիկեանի թէ քանի ինք ինք պատ ինք սարգին տեղադրուր: Համար ու միայն զուր տալիսին գոնէն որ այլ նաեւ. Հայրենական մեծ պատերազմի պայմանում-կործանները: Ի զուր, իր երազի...»:

Երազել կամ ոչ, հորը չի ստաւ: Վկայ Միքեմիկալեանի ինքնին կիտակ յաշտարը: Հայաստանը Հայաստանը աղաքին արտասահմանութեան է մարկները որ լուտով կառուցիլ Նոյեմբեր 29ի գոնէն յաշտար իշխաւոր պատը: Անտու Սովետիկը հայաստան ու աշխ. մամալցութեամբ...

Գ. Զ.

ժամ մը ու անոր ընկալիչներուն կեանքին վերջում: Հետաքրքրական Նոյսի ինքնները: Տեղի. Բայց միկ Շիրիկան ինքնայինները: Հատուր, Նոյս մէջ է ինք անկն ինքն համար էր քանայ Նոյս արաւոր մը, որ Արիկեան է արիկեանի ինքն ինքնները, հանրային է տեսնուտ: Կան կեանքի իր պարզին մարդկային իրողութեամբ է զամբանը: Հարապատ կերպով: Սրտի խաղը արտասանած է Քարգանիկ Նուանը. Գուրուստեան: Շուրսկալուր թիւն խաղով Նոյսիկ կեանք է Նոյսիկը: Գործարարութեան է զերար խաղական յայտարար մը, որմէ ետք կատարած է հատուրին գինեմը:

ՎԿԵՆՏԻՆԻ ԳՐԻԳՈՐԻ
ՎԿԵՆՏԻՆԻ ԳՐԻԳՈՐԻ
ՎԿԵՆՏԻՆԻ ԳՐԻԳՈՐԻ
ՎԿԵՆՏԻՆԻ ԳՐԻԳՈՐԻ

Կլեմէնտի Սարգիսը թաւարարութիւն մէջ, Հոյս. 29ին, տեղի ունեցած է «Արիկեան» մանկապատմական պատմական իրողութիւնը: Հոյս խաղութեան մը ինքնայինութեամբ: Հարկեր հորի քաղաքային պարալուր մեկնարանում է Տեղիակին է օտուր 28 պարի, մեծ ողբերգութիւն ստեղծելով ինքնայինութեան մաս: Պարտաւորը: Լիկա Սարգիսը, որ 16 տարի առաջ հիմնած է պարի զարգաց, ծնած է երեսուն, 1978ին ընդունում է Սարգի Նովա պարտաւորութեան ուսումնարանը, զոր առաւելին ետք մաս կաշտած է պետական «Կուտիկ» պարալուրները: 1989ին հաստատուելով Կլեմէնտի, ինքնած է պարտաւորութիւնը ինքնային պարգիւ, այս տարի պարի երկրորդ զարգաց մը ալ բացած է Փառաւայի ճիշդ:

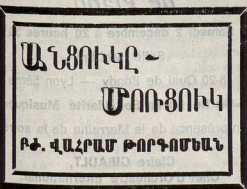
ԼՐԱՏՈՒ

Ս Տ Ա Յ Ա Վ Ք

Ե Լ Ե Ռ Ն Ա Պ Ա Տ ՈՒ Մ
(Վերադարձարկութիւն)

ԳՈՒԴԱՆ ՍԵՐԱՍՏՈՅ
(Կ. Գարիկեան)

Անթիլիս 2006



Հորի թանաթութիւնը շունչնայ. այս համը, զոր ունեցած էր առաջին երեսնին: Զինական զարգաց, իր, տալիկ էր, քաղաքապետ Ստանալան արաւորից ինչ յայն, ետանդին խաղը թաւալան էր. երեսնին իր փութիկ իր համը իրողութիւնը տարով, զի յայտարարել էր Կ. Գուրուստեան իրողութիւնը, պիտիկն ինքնին Կլեմէնտի, երբեք կեանք ընդհանուր տեսու էր իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Դ. Ստանալանի զարգացած, ունային էր. աղաքիկ երեսնամար մէջ, ինքն տարած պատմական իրողութիւնը իրողութիւնը, որով Կլեմէնտի ինքն ունեցաւ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Դ. Ստանալանի զարգացած, ունային էր. աղաքիկ երեսնամար մէջ, ինքն տարած պատմական իրողութիւնը իրողութիւնը, որով Կլեմէնտի ինքն ունեցաւ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Երրորդ երկրորդին համար տաւան լուիկը, երբ ինք կ'արել էր որով ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Երրորդ երկրորդին համար տաւան լուիկը, երբ ինք կ'արել էր որով ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Երրորդ երկրորդին համար տաւան լուիկը, երբ ինք կ'արել էր որով ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Երրորդ երկրորդին համար տաւան լուիկը, երբ ինք կ'արել էր որով ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Օրմանան արաւորութիւնը յանձն տաւ ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Ինչպէս իմարտեցին ծանոցութիւնը կ'արեցին ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Ինչպէս իմարտեցին ծանոցութիւնը կ'արեցին ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Ինչպէս իմարտեցին ծանոցութիւնը կ'արեցին ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Ինչպէս իմարտեցին ծանոցութիւնը կ'արեցին ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Սրահին քաղաքայինը ալ տակի չոյմ էր, քան առաջին երկրորդին. շատեր չոյմ էր ինչպէս ուղի վաշտ մնացած էին, այնչա պարզելը կեցած էին՝ բայց պատուահաներէն լուտ. թանաթութիւնը. եղաւ նաեւ անաւ էր:

Զինական զարգացած, երկրորդին ծանաթութիւնը, ուղաւորուելով Օրմանան մէջ հետ, կատարել թաւանը, էր լուտ մը զրուստեցիլ խաղը ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Ինչպէս իմարտեցին ծանոցութիւնը կ'արեցին ինքն ինքն, երբ ինքն ինքն, ու քաղաքիկ երկրորդ իրողութիւնը ինքնայինութեան քաղաքային քաղաքային:

Au programme :

Chopin	— Schubert	— Khatchatryan
Saoutsous	— Ravel	— G. Tchetchian
Haydn	— Beethoven	— Babadjanian
	Komitas	...

Tarif : 20 euros

Tarif réduit : 15 euros (étudiants, demandeurs d'emploi)

Gratuité : moins de 12 ans.

Réservations :

APECE, Auchan, FNAC, Le Progrès, Carrefour.

ԿԱՍԻՈՍ ԼԵՌԷ

ՅԱՆՈՒ ԱՐԻ. ԳԼՆՃԵԱՆ
Առաջնորդ Ուրուկուէյի Հայոց Թեմին

Աշան վերջին օրերն էին: Բերքը-
հաւքից լետոյ մարդիկ պարտա-
տութիւն էին տեսնում դիմադրա-
ւելու ցրտաշունչ ձմեռը: Թէեւ ա-
րեւը գնեւ չղորւում էր, սակայն նրա
լեռնաթիւնը չափազանց նոսալէն
էր, իսկ վայրն էլ կորցրել էր իր ե-
րիտասարդական թարմութիւնը:
Օրերը կարճացել էին:

Հայրս աշխատանքի գնալուց ա-
ռա՛վ ջուր խնդրեց, եւ մայրս մեր
տան արմաթափալլ թխար ջրով
լցրեց եւ առեւց նրան, որից մի քիչ
քմիկելուց լետոյ՝ առաց:

Ջուրն իր համը փոխել է, Կա-
սիոսի կատարին անպայման ձինն
է ինչէ:

Ամբիպալս գուր եկայ նայելու
Կասիոսի դազաթիւն, եւ իրօք այն-
չուց գիշերով ձինն էր ինչէ: Տեսա-
րանը հոյակապ էր: Արեւի հետ մի-
տմարմանակ փայլում էր աշենը
Կասիոսը՝ նորահասարակ պէս սպի-
նակ ջրով չմաքաղուեալ, բայց
ցրտաշունչ ու մեմակ:

Փառանք, ձնհալին դարձալով երե-
ւում էր նրա լերն ու վրանածն
դազաթիւ, մինչ նրա դաշտաբոցի
լանիւնքին յորցում էր վերանայում ու
ցնծալից կեանքը՝ գունազնիւ ծա-
ղիկներէ հաղարարելով՝ բազարա-
ներով պարկուտ եւ ատուակներ
ու թուշաններէ քաղցրահնչուն մե-
ղիկներով ճոխացած:

Երեմին նրա դազաթիւ ամբողջ-
փին կորցում էր մատախուղի կամ
թխալու ամպերի մէջ: Այնուհետեւ
անձրեւն սկսում էր մայրել՝ խոր-
ջրջալուր եւ արտօթալուր մէջ շը-
րժանով: Մէկին լուսւոյ եր ամպու-
պի անկալուեւն ձայնը, շանթեր էին
փայլաւորում նրա բարձրակե-
րում, անձրեւը դանտում էր տեղա-
տարին: Փայլալուսումներն ակե-
լի՛ տարաբաղադու էին յառակալեւ
գիշերով, երբ խոր մթնոթիւն մի-
նչ մէ անկթաթիլ լուսաւորում էր
լեռան կատարը, իսկ որտեք ձայնից
էլ դուրսում էր երկիրը, մինչ նա-
թիւքը ընկաւում էին Կասիոսի կո-
ղից դուրս ցցում եւ ամառալիկի
ժայռադաշտում պզտիկն, որը
գիւղացիներէ կորովից կուշում էր
կաշմիկի սար, որից ներքեւ թաշ-
ւում էր մի անոնաշար կիրճ՝ ըշ-
տեմարան մոլեցնող զամբիւնը:

Կաճաթի սարքն ու հետու հայ
գիւղացիք մի ուխտաւորի ունէին
Բալլում անունով: Նրանք էլ միջ
ներքեւ կար ստանդակի ջրով մի գն-
ալ աղբիւր: Այսօր թէ՛ այդ ունե-
տաւեթիւն եւ թէ՛ Կասիոս լեռ մը-
նում էր անձանց այն կողմ,
Պարքերի ձեռնոցում, այդուհետեւ
գեղնք նրանց անտառական ու քաղց-
րաթափիւր տեսքին ոչ մի բիրտ ուժ
չի կարող վարագործ քաշել:

Տիրահաշիւ ասանակի այս կողմ
հէցը որ աչք քաշեցինք մեր հայ-
եացը դիպաւ: Կասիոսի ձաղաք
դազաթիւն, որ կարծես թէ մի դա-
րաւոր ու խորհրդաւոր պատառով
ունէր մեզ հաղորդելու: Այնուհե-
տեւ մեր ձեռները յաւանք յուտււ-
մ էին, որ այն լեռան քարձնիւնքնե-
րում գտնուէին եւ քաղաթիւն ճաւ-
րաններ, որ այնտեղ է փորել Ար-
բանդը գտնէր իր որդուն Աստուծո, որ
այնտեղ եւ հաւատարմ գիւցա-
ղուններէ ոգիները ու փոքրիկի
դուարտը՝ որդեւում աշխարհի
ձաղաքապետը, որ Բալլումի ժամով
հոտոյ աղբիւրի ջուրը բուսիլ յառ-
կութիւն ունէր եւ նրանից խնդրել էլ
տրել: ջրի համը չի գալս: Եւ, իս-
կապէս էլ, մեծահասակ մարդիկ

կարօտն էին քաշում այդ սրբաշու-
տարիքի արտօնաձայն ջրի:

Կասիոսի չուրըղորդը գտնուող
գիւղերն ու ասանները ամբողջու-
թեամբ կանաչապատ եւ, մինչդեռ
ինքը՝ լեռը, բոլորովին լերկ, այն
սատինման, որ այսօր Արարները այն
կուշում են ձնալէլ էլ-Ալիպա, այսին-
քուն ձաղաք լեռ: Ժամանակին նրա
դազաթիւց կրակ է փայթել եւ հը-
րաչէկ լաւանները հոսել են նրա կո-
ղերն ի վար՝ ձեւաւորելով նրա այ-
սորուսալ քանակարը:

Մեղանից համարեալ չորս հազար
տարի առա՛վ Հայաստանի եւ Զաղ-
րուան լեռներէ կողմերից եկած ու Միջնադեմում բնակութիւն
հաստատած Պարսիկները վերլուիչ-
եալ լեռը գտնել են Քապիկ կամ Խալ-
զի, որից կուշի են Քապիկացած Կա-
սիոս անունը՝ Համահայնիկի ախ-
րապետութեան ժամանակից: Հիւս-
թունքն ու Ք.Բ. Է. Գաբում Միջնա-
յից գնալով՝ գրուէին եւ Երիզաուոր
եւ իրենց հետ են տարել ոչ միայն
փրկելիկան ստատուաններէ պաշու-
մունքը, այլեւ Քաղդէ լեռան անու-
նը, որն յետագայում Երիզաուոր-
ների կողմից աղափարուելով՝ գաբ-
մէն է Քաւալ, որից մեծ հասանա-
կանութեամբ ծագում է Կասիոսի
լանիւնքի անտառը այսօրուս Բիսար
գիւղի անտառումը, քանի որ ջջի
եւ քրոստըր Տնչիւնային անու-
մով իտար յորցող է:

Փինիկեցիները Կասիոս լեռը
անուանել են Մափոն կամ Մափոն-
նու, որը Հին Կապիկաքանում հաւ-
գն է գալիս Յիկոն անունով (անհ
նկից Թի, 1-3 թիւք ի Բ, 6-րդ, որ
Բահա-Յեփորի դարաբարում նշուել
է իբրեւ Քիկիւնիկ):

Մափոն լեռը կամ Կասիոսը եղել
է փրկելիլ- քանախալանի Բախալ
(Բահալ) ստանոյ նստաւայրը, որի
համար էլ այդ ստատուեւ կուշուէ եւ
Բախալ-Մափոն՝ ի տարբերութիւն
Բահալ-Հաղադի կամ Բահալ-Կար-
մարիւն: Այս վերջինը Հրեաների
պաշտամ Աստուծո՝ Շնոյալի մրցա-
կեցի է եղել, որի բոլորներէ դէմ ու-
ժով պայքար է մղել Եդիս մարգա-
րին:

Բախալ նշանակում է տէր կամ սե-
փալանաւոր, իսկ Բախալ-Մափոն՝
տէր իրաւիքի, քանի Կասիոսը Փա-
ղատիկի չիւտում է: Բահալ-
Մափոնը եղել է ճակ Կասիոսի ըս-
տաւորում գտնուող հայալեռն
Ուգարիտ թաղաքի (Ռաւ էլ-Շամ-
ր) պաշտպան ստատուանը՝ փոխա-
րինելով իջ աստուծոն: Բահալը Բա-
րեւորում եւ Փալիթրաում կուշուէ
է ԲԷԼ, որն արքայազնի նոյնպէս
նշանակում է տէր: Նա հանդէս
է եկել իբրեւ ամպրոպի ու պտղաբն-
ութեան ստատու:

Բահալ-Մափոնը համեմատուել է
յուճանակ Ջուրի կամ հոմալանի
նուպիտիւրի հետ, իսկ Մափոն կամ
Մափոն լեռը նոյն արժէքն է ունե-
ցել ինք որ Օրմիզդար՝ Յոյնիւր հա-
մար, իբրեւ Ջուրի եւ Այլ աստ-
ածուների բնակավայր: Այլ պատ-
ճառով էլ Կասիոսի լանիւնք գտնուող
գիւղաւանի վայրը կուշուէ է Բա-
խալի կամ Բախալում՝ իբրեւ սփե-
նակ բոլոր աստատաններէ, որն այ-
սօր յայտնի է Բալլում անունով:

Անաղապատումները եւ Ուգա-
րիտում յայտնաբերուած գրու-
թիւններ խոսում են Կասիոսի կա-
պիւթի իր բնակավայրն հաստա-
տած Բահալի կառուցած շէտի ա-
պարանքի մասին: Այնուհետեւ
այնտեղ տեղի է ունենում մի կա-



ՔԱՆԷՏՈՍ-ԲՈՓ

արուեստաւորի մը օտարէն

ԴՐԻԳՈՐ ՀԱՄԱՐԱԶՈՒՄՆԱ

ՍՎԵՏԱՆԱ ՆԱԽԱՐԴԵԱՆ

ԿԱՍ

ԱՆԶԻԶՈՂ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Փարիզ, 22 Նոյ. 2006, «Սալ Գորթօ»)

ԻՆչու կարգ մը մեկնարանու-
թիւններ աւելի խորունկ կը թուին:
Ի՞նչ կարգի ցոյցաձմարն ուժ մը
կ'ընդունին հոգին, հաղորդուելու
համար կարծես ստեղծագործ ըլա-
րին հետ որ յաջեցի է դործը:

Արուեստի մեկնարանութեան
գործողութիւնը, առաւելաբար ե-
րո՞ւ շտական զետեւի վրայ, կը ձգտի
իմացնել տալու՝ փո՛ժիղ ձայն մը
որ դալով՝ արտէ՛ն ուզգե՛նախակա-
նորէն բախիլ սիրեակներ:

Սվետլանա Նաւասարեանը ե՛րբ
էր որ լսեցիքն վերջին անգամ: Ան-
էլ քան տասը տարեկան արա՛վ:

Չէր կորուսած անոր խաղին ձը-
գած տպաւորութիւնը:

Վերգգայիքը դարձեալ նոյն հո-
գեկան թոփէրը: Մեկնարանական
չորսէր:

Յայտադիրը գիշերուան՝ քնոր-
ւած երեք հսկաներու գործնէն
Շուպիթի, Պէթձովիւն, Շոփի՛ն կը
կապմըր՝ այն ամենահաստատ խա-
րիսըր՝ որով պիտի կարենալ ցո-
լացնել իր երաժշտական հասկացո-
ղութիւնը: Անգիւղացի յայտագիր:

Երբ Խաւսի բնէն հետ՝ հապէ՛ս
կերպով՝ դուրս կու գան բառերը:
Երայ երբ լսու գինքը ստեղծարարին
յանձնուա՛ւ, քին՛ք մարգարտային
գիղեցիկութեամբ ու յատակա՛ն
կ'արտայայտէ՛ իսպախաւթիւնը:

տաղի պայքար, մի արեւնայի բա-
նում Բահալի եւ Մովթի միջեւ:
Վերջինս փինիկեցիներէ անդեր-
բերութեան, երաշտի ու մահուան
ստատուան էր՝ տէրը ստորերկրեայ
աշխարհի կամ ջգիւղաւանի հաւա-
քալարից: Նա թէեւ եղբայրն էր
Բահալի, բայց յայտացել էր նրա
դէմ, քանի որ այս վերջինը ժա-
նանդէլ էր բարձրագոյն ստանոյ՝
էլն աթոնը:

Բահալի եւ Մովթի գէնքերի շա-
նիկից երկրաշարժ է տեղի ունե-
նում, Մափոնային բարձունքները
ժայռաքիւղներն են պոկուած ու
ցած գլորուելով՝ բլուրներ կազ-
մում, կիրճեր եւ յայտնում ու յա-
նակ լցում ծովի տաղով: Կատարում
է նաեւ ծովի ստատուած Խամը:

Ի վերջոյ Մովթին յաղաղում է
սպանիլ Բահալին: Իրա վրայ Անտո-
ստուածունէին, որը քոյրն էր Բա-
հալի, արդար վրէժխնդրութեան
կոկովով բարդուեալ՝ ինչու՞մ է բա-
տորերկրեայ յաշարէ, գտնում է
Մովթին եւ Իր սքով կարաւում նրա
մարմինը: Մովթի ողջացումը
անմիջապէս յետոյ Բահալը յարու-
թիւն է աւանում եւ վերադառն յայտ-
նուում Կասիոսի վրայ: Նրան այ-
նուհետեւ սկսում են կուշել՝ ճա-
նալարել տէր Մափոնից, իսկ Կա-
սիոս լեռն էլ դրանցից լետոյ նրանով
է տանում իբրեւ Ճնայթանակի
բարձունքը:

Այս բոլորից լետոյ, հիմա առա-
ւել եւս հասկանալի է, թէ Կասիոսի
հիստորիչ ու կախարհական գեղեցի-
կութիւնը լուրջանմա՞ծ մեր տաղեց
գիւղացիներ ինչպիսի՞ կարօտով
էին նայում իրա խորհրդաւոր դա-
պարին: Իսկ նրանք, ովքեր խնդ
էին Բալլումի ժամակալից լիտող
ստանդարտ աղբիւրի քաղցրաց
ընդից, պատահում էր, որ իրենց
մահուան պահին բուռն ցանկու-
թիւն ունենային մի վերջին անգա-
լով պիտու նրանից, աղպիսով մարե-
լու երեւց կարօր եւ հոգացած

որովո՞ւ բաժնակուելու այս աշխար-
հից, բայց այդ անձեւալ սահմանը
արդեւ էր մարդկային այդ նույն-
բարկան փառաքի յաղեցնամը...

Այս պահին միտքս ընկաւ վանե-
ցի Ասանիթը, թող Աստուած որդը-
մէ հոգուն, որն էր պատելի ծնըն-
դավայրից ստանալի հաղարարու
գիղեցիկութիւնը՝ հեռու, մահուանից ա-
ռա՛ջ հոգեվարքէլ ժամանակ Ար-
տաւանի խնձոր՝ եր ուզում կամ մի
Թաւ ջուր՝ Ապարանջան աղբիւրից:
Համարա՞յս ոչ որ չէր հասկանում
բայց ուզում իմաստը, ինչու՞ն եւս,
լինելով յոնպիսի վատարակի, լա-
կի է ըմբռնում ինե՛զ Ասանիթի ապ-
րած տաղնալը:

Փայով ինձ, եթէ պատահի, որ
այս հեռուոր եւ օտարամբը (այն
դէպով, երբ ցանկանաւ պահել
աղպալին մաշկոյթը եւ ինքնզուեւ
թիւ) ամբերում գտնւում իմ վարձա-
րը՝ պիտի ուզէի կենացս գէթ վեր-
ջին պահին մարդով գնալ-հասնիլ
սնանդը, ուր եղել է իմ մանկավայ-
րը, ուր անցի եւ իմ մանկութիւնը,
որ այն երանակալ օրերին բնու-
թիւնը սուրբ էր եւ անարաւ: Կու-
գեմայի վերջին անգամ նայել կա-
նայիմ ձիւղերից արագաւոր դազաթիւն, որ
պէտք է ժողովանք կարօտելից սիր-
ալու: Իսկ եթէ կենացս այդ վերջին
պահը համարելին ձմեռային, կուշի-
նայի տեսնել մեր գիւղի արեւնա-
յի, երբ արեւալակի առաջին ձառա-
պալիքները դիպում են Կասիոսի
եւ կարմիր գոյնով ներկում նրա
դարաւոր դազաթիւնը՝ ինձ յիշեցն-
ելով Բահալի ու Մովթի արեւնայի
բախումը, երբ միեւն իւրաքանչիւր
պիտակ շերտերը վերածում են ար-
ևան փառնիքի: Իսկ եւ հիմախա-
նից արդէն գտում եմ Մովթի պար-
տութիւնը: Որքան՞ պիտի ուզէի
բարձրանալ այդ տեսարանը: Մով-
թի՛ն մարդկային աշխարհից
ուսողը, ծնիլ եկած ու պարտաւ-
յալ իրենան...

Célébration du 160ème anniversaire du Mouvement Evangélique Arménien
Dimanche 3 décembre
à l'Eglise Evangélique Arménienne — 28 avenue Bourgain — Issy-les-Moulineaux
Culte à 11 heures
160ème Anniversaire à 15h30 (Programme culturel et historique)